

Munkedals
Kommun

**Barn- och utbildningsnämnden
2023-01-18**

Munkedals Kommuns värdegrund

**All kommunal verksamhet i Munkedals kommun
skall utgå ifrån alla människors lika värde**

Vårt uppdrag är att

- möta alla med respekt och eftertanke
- stödja människors strävan efter ett gott och tryggt liv
- göra mesta möjliga nytta för våra brukare
- arbeta för öppenhet, mångfald och tolerans
- samarbeta för att nå goda resultat

Det här gör vi genom att

- se till att god etik råder i alla sorters möten
- utgå från att alla människor vill och kan ta ansvar för sina liv
- alltid söka lösningar som stödjer och utvecklar invånare och verksamheter
- visa respekt för varandras arbete och professionalitet
- underlätta varandras arbete

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN**Mandattid: 2023-01-01 till 2026-12-31**

Ledamöter	
Ordförande	Olle Olsson (KD)
1:e vice ordförande	Terje Skaarnes (SD)
2:e vice ordförande	Caritha Jacobsson (S)
	Fredrik Roos Fylksjö (SD)
	Helen Greus (SD)
	Anders Siljeholm (M)
	Anita Hanlycke (M)
	Yvonne Martinsson (S)
	Inger Orsbeck (S)
	Lars-Göran Sunesson (C)
	Karin Blomstrand (L)

Ersättare	
	Anders Persson (SD)
	Mathias Johansson (SD)
	Linn Hermansson (SD)
	Malin Corner (M)
	Ausra Karlsson (M)
	Sabina Fremark (KD)
	Emma Utter Eckerdal (S)
	David Holm (S)
	Adnan Shakhashiro (S)
	Hans-Olof Hansson (C)
	Bjarne Fivelsdal (V)

Inkallelseordning för ersättare

För ledamot tillhörande nedanstående partigrupp	Ersättare inträder i nedan angiven partigrupsordning
SD	SD, M, KD, C, S, V, L
M	M, SD, KD, C, S, L, V
KD	KD, SD, M, S, C, V, L
S	S, V, C, L
C	C, L, S, V
L	L, C, S, V
V	V, S, C, L

Personalföreträdare

Tove Göthberg, Kommunal
 Ingrid Rosell, Lärarförbundet
 Kajsa Olausson, Lärarnas Riksförbund

Kallelse/underrättelse

Rubrik	Barn- och utbildningsnämnden
Tid:	onsdagen den 18 januari 2023 kl 09:00
Plats:	Gullmarssalen på kommunhuset Forum
Justeringsdatum:	2023-01-20
Justeringsperson:	<i>Föregående möte: Yvonne Martinsson (S)</i>
Ordförande:	Olle Olsson (KD)
Sekreterare:	Sabina Trohne

Presentation kl. 9:00 om de centrala stödfunktionerna i kommunen.
 Presentation kl. 13:00 av projektledare gällande förstudie.
 Presentation av CAN-rapport under information till nämnd.

Nr	Ärende	Anteckningar	Sida
1.	Fastställande av föredragningslista		-
2.	Information till nämnd om de centrala stödfunktionerna Dnr 2022-000178	<i>Kl. 9.00</i>	-
3.	Sammanträdestider för Barn- och utbildningsnämnden år 2023 Dnr 2022-000153		7
4.	Svar på Initiativärende från Lars-Göran Sunesson (C) - Upphandlingen av skolskjuts Dnr 2022-000072		9
5.	Svar på motion från Liza Kettil, Socialdemokraterna och Malin Svedjenäs, Vänsterpartiet om införande av flexibel barnomsorg Dnr 2022-000114		34

6.	Svar på motion från Mathias Johansson, Sverigedemokraterna om kvälls- och helgöppen förskola Dnr 2022-000116	77
7.	Svar på motion från Fredrik Olsson, Kristdemokraterna om skapande av övergripande kris- och beredskapsplaner för skolan Dnr 2022-000115	121
8.	Svar på motion från Rolf Jacobsson, Kristdemokraterna om Bruksskolans framtid Dnr 2022-000137	163
9.	Plan för kommunal vuxenutbildning - SFI Munkedal 2022/2023 Dnr 2023-000030	165
10.	Attestförordning Dnr 2023-000031	175
11.	Ekonomi information till nämnd januari 2023 Dnr 2023-000007	-
12.	Information om Förstudie skolor Centrala Munkedal <i>Kl. 13.00</i> Dnr 2022-000020	-
13.	Information till nämnd januari 2023 Dnr 2023-000006	-
14.	Information från Presidiet januari 2023 Dnr 2023-000008	-
15.	Rapport från förtroendevalda januari 2023 Dnr 2023-000009	-
16.	Anmälan av delegationsbeslut - december 2022 Dnr 2022-000005	177
17.	Anmälan till huvudman om kränkande behandling - december 2022. Dnr 2022-000011	181

18.	Anmälan till huvudman om elevs oroande frånvaro HT 2022. Dnr 2022-000140	185
19.	Anmälan till huvudman om elevs avstängning december 2022 – Frivilliga skolformen Dnr 2022-000013	187
20.	Anmälan till huvudman om elevs avstängning december 2022 – Grundskolan Dnr 2022-000012	189

Diarienummer: 2022-000153

Datum: 2022-12-16

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Fastställande av sammanträdestider för Barn- och utbildningsnämnden år 2023

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att fastställa sammanträdesdagar för Barn- och utbildningsnämnden för år 2023.

Sammanfattning

Administrativa avdelningen har i samråd med ekonomiavdelningen tagit fram förslag till sammanträdestider 2023. Grunden för planeringen utgår från budgetprocessens flöde.

För att snabba på beslutsprocessen ingår i planeringen att nämnderna ska kunna färdigställa och överlämna eventuella ärenden till kommunstyrelsens / kommunfullmäktiges möte nästkommande månad.

Hänsyn har tagits till att de ledamöter som har uppdrag i fler nämnder ska ges möjlighet att närvara på samtliga möten enligt uppdraget.

Följande sammanträdestider för föreslås för år 2023:

Tid för samtliga möten: kl. 9:00

Onsdagen 18 januari

Onsdagen 15 februari

Onsdagen 8 mars

Onsdagen 19 april

Tisdagen 16 maj (*KFN:s sammanträde infaller på samma dag kl. 14:00*)

Onsdagen 14 juni

Onsdagen 20 september

Onsdagen 18 oktober

Onsdagen 22 november

Onsdagen 13 december

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2022-12-16.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi

Förvaltningschef

Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:

Nämndsekreterare, för hantering.

Förvaltningschef, för kännedom.

Diarienummer: 2022-000072

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Ann-Charlotte Mellgren Sernemo
Avdelningschef skola
Barn och utbildningsförvaltningen

Utvärdering av upphandlad skolskjuts

Förslag till beslut

Nämnden godkänner förvaltningens utvärdering/utredning av upphandlad skolskjuts.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att göra en utvärdering av upphandlingen av skolskjutstrafiken som gjordes för nuvarande avtal, i enlighet med de intentioner som lyftes i initiativärendet från ledamot Lars- Göran Sunesson. Utredningen/utvärderingen som genomförts visar på både förbättringar och försämringar för kommunen som helhet.

När det gäller kommunens skolskjutsuppdrag visar utredningen flertalet förbättringar; lägre totalkostnad för kommunen, möjlighet att använda bussarna till elevrelaterade aktiviteter under skoltid, mindre administration kopplat till busskort, tryggare skolresor med kända chaufförer, tryggare för yngre elever när inga obehöriga vuxna/äldre ungdomar åker med bussen, närmare kontakt med chaufförer och bolag, ett bra samarbete mellan bussbolagen, färre bussar i trafik, stor flexibilitet vid behov av (snabba) förändringar, bättre samordning och koncentrerat uppdrag på en person istället för på flera administratörer.

De försämringar som utredningen visar på gällande skolskjutstrafiken är; ingen möjlighet till kompisåkning, längre resväg för en del av eleverna, behov av eget busskort eller att kommunen ersätta busskostnad om barn/elever ska åka hem vid andra tidpunkter eller till och från andra aktiviteter med Västtrafik, en något utökad samordningskostnad med Optiplan.

För allmänhetens del har borttagandet av 900 - linjerna (tidigare skolskjuts via Västtrafik) inneburit en något minskad tillgång till kollektivtrafik inom vissa områden i kommunen.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Upphandlad skolskjuts har inneburit en avsevärt lägre kostnad för kommunen. Den initiala besparingen i kostnad för skolskjuts låg på ca 1,8 miljoner kronor per år och det finns fog att anta att den besparingen inte har minskat per år därefter. Eftersom ett antal elevrelaterade resor ingår i avtalet behöver kommunen inte hyra bussar vid utflyter eller badresor, vilket också medför ytterligare lägre kostnader.

Hållbar utveckling – Social dimension

Med den upphandlade skolskjutsen har kommunen ett nära samarbete med bolagen och med chaufförerna. Flexibiliteten är större och av- och påstigningsplatser och tider kan justeras snabbt efter behov. Samverkan med bolagen är enkel och det går att hitta olika lösningar vid eventuella situationer där elever behöver extra stöd eller liknande. Det är ofta samma chaufförer som kör bussarna vilket upplevs som en trygghet för vårdnadshavare och elever. Dock finns i dagsläget inte möjlighet att ta med kompisar på bussen eller åka från och till fritidsaktiviteter.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Upphandlad skolskjuts har inneburit att planering av rutter har kunnat effektiviserats och det är idag tolv bussar som trafikerar mot tidigare sju ton bussar.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn och utbildning

Beslutet expedieras till: avdelningschef skola. Arkivering.

Utvärdering och utredning av upphandlad skolskjuts

Innehållsförteckning

Uppdrag	2
Bakgrund upphandling.....	2
Kostnadsberäkning.....	2
Förändringar i busstidtabeller Västtrafik.....	3
Administration	4
Nuvarande bussträckning/användning	4
Hållbarhetsperspektiv och flexibilitet	4
Skolskjutsreglemente	4
Utvärdering/synpunkter.....	5
Vårdnadshavare.....	5
Skolledning/administration	6
Sammanfattning	8
Bilaga 1 – Skolskjutsrutter.....	9
Bilaga 2 – Skolskjutsreglemente.....	13
Bilaga 3 - kommentarer från vårdnadshavare.....	15
Bilaga 4 – kommentarer från elever	21

Diarienummer: 2022-72

Datum: 2023-01-04

Uppdrag

Med bakgrund av ett initiativärende som inkom 2022-03-08 från ledamot Lars-Göran Sunesson, Centerpartiet, har barn- och utbildningsförvaltningen genomfört en skolskjutsutredning. Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2022-03-25 att ge förvaltningen i uppdrag att göra en utvärdering av upphandlingen av skolskjutstrafiken. Initiativärendet uppmanade att det skulle göras en utvärdering av vilken påverkan det nya avtalet har haft på kommunens ekonomi, skola och elever samt invånarnas möjligheter till bussresor.

Bakgrund upphandling

Under året 2017 genomfördes flertalet dialogmöten där det till slut stod klart att Västtrafik inte kunde möta de krav som Munkedals kommun ställde på bland annat anpassning av tider och möjlighet att inom närtid kunna förändra tider. Beslut om att gå ut och göra en upphandling togs och under processens gång fick förvaltningen besparingskrav som införlivades i upphandlingsprocessen.

Inkomna anbud kom från Bergkvarabuss AB, Buss i Väst AB och Tanum Buss AB.

En upphandling genomfördes 2017-07-07 och tilldelades Buss i Väst AB för skolskjutsområde Svarteborg och Tanum Buss AB för skolskjutsområde Munkedal samt skolskjutsområde Hedekas.

Kostnadsberäkning

Det nya avtalet med upphandlad skolskjuts trädde i kraft under år 2018. När avtalet tecknades var det fler kommuner i närområdet, bland annat Tanum och Färgelanda, som också hade genomfört eller var i en upphandlingsprocess. I Tanum lade man sig på det billigaste alternativet med den lägsta servicegraden. Detta fick stora negativa konsekvenser och Tanum valde senare att ändra det. Munkedal valde att satsa på en högre servicegrad redan från början, det innebar att avtalet blev dyrare.

Det är svårt att göra kostnadsjämförelser över tid, då det inte går att helt fastställa vad trafik med Västtrafik skulle ha kostat varje år fram till nu. Det finns dock fog att anta att den initiala skillnaden i kostnad per år inte minskar över tid.

Perioden 201707-201806 fakturerade Västtrafik 11 110 845 kr.

Perioden 201807-201906 fakturerade Buss i väst & Strömstad Tanum buss 9 212 120 kr.

Det är således en skillnad i årskostnad på - 1 898 725 kr.

I avtalet ingår elevrelaterade resor, så som badresor, utflykter, språkundervisning, kultur och andra resor i relation till skolans undervisning. Varje skola har ett antal kilometer per år att nyttja. Om nyttjandegraden hamnar över dessa kostar varje överskjutande kilometer 10 kronor. Nyttjanderätt på bussarna är 178 dagar inom tidsramen 06.30 till 17.30. Under avtalsperioden har samtliga kilometer inom avtalet använts och vissa år har även en del överskjutande kilometer använts, dock ej under pandemin. Dessa extra kilometer har skolorna valt att använda till extra utflykter inom ordinarie budgetram då de är förhållandevis billiga jämfört med att hyra buss eller köpa busskort.

Kilometrarna är i grunden fördelade enligt följande; Munkedals området har totalt 6400 km/läsår. Hedekas har totalt 2000 km/år, Svarteborg har totalt 2500 km/år. Förskolorna har 840 km/år.

Som jämförelseexempel kostar en badresa med inhyrd buss, utan avtal, mellan Hedekas och Tummlaren 5800 kronor tur och retur. Samma resa mellan Munkedal och Tummlaren kostar 4 500 kronor.

Varje år genomförs ca 40 badresor inom avtalet.

Förändringar i busstidtabeller Västtrafik

Innan upphandling anordnades skolskjuts av Västtrafik. År 2017 trafikerade Västtrafik Munkedals kommun med nio bussar inom ramen för ordinarie tursträckning. Dessa nyttjades delvis för skolskjuts. Utöver dessa turer gick tolv stycken 900 - linjer som var anpassade till skoltiderna i Munkedals kommun under fastslagna skoldagar, dvs en tur på morgonen och två under eftermiddagen.

År 2022 trafikerar Västtrafik Munkedals kommun med nio bussar inom ramen för ordinarie tursträckning. Några turer (exempelvis 835, 883, 839) har utökats jämfört med år 2017. Någon tur har minskade antal turer (exempelvis 833). Några turer har fått en delvis ny sträckning (exempelvis 883). Munkedals rundan har två rundturer varav den ena har färre turer idag (dessa turer har aldrig använts som skolskjuts). Buss 837 har utgått. Sträckan trafikerar fortsatt av buss 872.

Förändringar av specialbeställda 900-turer kan kopplas direkt till skolskjuts medan förändringar inom ordinarie turer inte har samma koppling. Eventuella turförändringar har skett oavsett skolskjutsavtal.

Närtrafik infördes 2016 och har utökats med tiden. Den senaste utökningen gäller från och med 2022-12-11. Alla biljetter i Västtrafiks sortiment gäller och Närtrafik ska finnas i "to go appen". Förändringen innebär utökade busshållplatser i Västra Götaland samt utökad tidsintervall från 9.00 till 22.30.

Administration

Innan upphandling fanns ca 50% tjänst som skolskjutshandläggare på kommunen kopplad till skolskjuts. Hantering och administration av busskort till eleverna låg delvis på skolskjutshandläggaren men också på respektive administratör på skolenheterna.

Med upphandling försvann hantering av busskort. En utökning av administration tillkom gällande planering och uppföljning av den upphandlade skolskjutsen. Den här administrationen ligger idag helt på skolskjutshandläggare som har ca 80% tjänst kopplat till skolskjuts. Ingen administration ligger på respektive skolas administratör.

Nuvarande bussträckning/ användning

Skolruttsplanering sker i verksamhetssystemet Optiplan. Parametrar från kommunens skolskjutsreglemente och kommunens kartor ligger till grund för beräkning och beslut. Det gäller exempelvis avstånd, tid för av- och påstigning, tid i buss med mer.

Bussarna nyttjas även under dagtid för skolrelaterade resor. Processtekniska gymnasiet åker till Kungsmarksskolan för idrott en gång/vecka. Samtliga elever i årskurs sex åker till och från Kungsmarksskolan en gång/vecka. På Kungsmarksskolan erbjuds de undervisning i språkval samt hemkunskap av behöriga pedagoger.

Se bilaga 1.

Hållbarhetsperspektiv och flexibilitet

Innan upphandling behövde Munkedals kommun använda sju bussar genom Västtrafik inom skolskjutstrafiken. Efter upphandling har turerna kunnat planeras så att färre bussar trafikerar och kör eleverna. Idag använder Munkedals kommun tolv bussar inom skolskjutstrafiken, det innebär dock längre restider för vissa elever samt svårigheter att kompensera.

Vid uppkomna situationer, likt vattenläckor, eventuella strömavbrott samt ishalka/dåligt väglag kan kommunen med egenupphandlad skolskjuts dirigera om eller förändra av- och påstigningstider snabbt. Vid eventuella störningar i trafiken känner busschaufförerna som kör den upphandlade skolskjutsen eleverna och vet vilka som ska gå på och till vilka skolor de ska skjutsas. Chaufförerna kan meddela skolan direkt och är aktiva i omdirigering och samordning internt med övriga bussar. Bussbolag och chaufförer tar ett stort eget ansvar för att alla elever ska komma till rätt plats tryggt och säkert.

Skolskjutsreglemente

Kommunens skolskjutsreglemente, från 2018-15-14, reglerar de riktlinjer som ska ligga till grund för skolskjutsbeslut i kommunen. Se bilaga 2.

Utvärdering/synpunkter

Enkät i Forms har gått ut till skolledning och administration, elever samt vårdnadshavare.

105 vårdnadshavare har bevarat enkäten

43 elever har bevarat enkäten

9 skolledare/administration

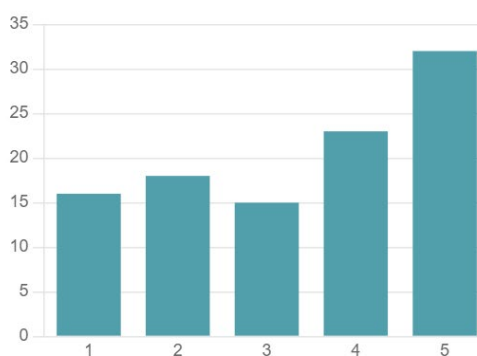
Vårdnadshavare

55% uppger att skolskjutsen fungerar mer än bra eller mycket bra (4 och 5).

15% uppger att det fungerar bra/okej (3)

34% uppger att det fungerar dåligt eller mycket dåligt (2 och 1)

3.36
Average Rating

De tre mest frekventa önskemålen/klagomålen som lyfts, oavsett nöjdhet, är;

Möjlighet att ta med kompisar hem 25%.

Möjlighet att ta den senare bussen hem 9%.

Lång restid/få avgångstider-oflexibelt 22%.

Inkomna synpunkter finns att läsa i bilaga 3.

Elever

Det är relativt få elever som har besvarat enkäten och därför är underlaget inte tillförlitligt. Nedan redovisas dock det resultat som framkommit.

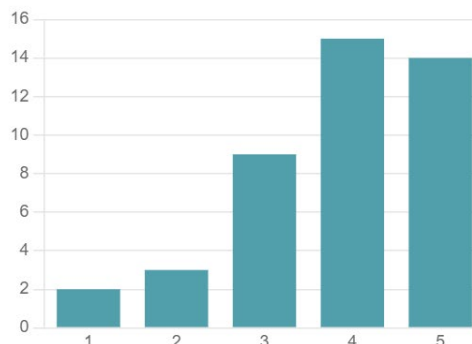
68% uppger att skolskjutsen fungerar mer än bra eller mycket bra (4 och 5).

21% uppger att det fungerar bra (3).

11 % uppger att det fungerar sämre eller mycket sämre (2 och 1).

3.84
Average Rating

De tre mest frekventa önskemålen/klagomålen som lyfts, oavsett nöjdhet är;
Tid - att bussen ska komma i tid, att bussresan ska vara kortare mm 21%.
Bälte- äldre elever uppges inte ha bälte 12%.
Störande beteende hos andra elever – elever som trycker på knappen, bråkar, gapar, röker e-cigarett mm 7%.
Chaufförernas beteende 7%.

Inkomna synpunkter finns att läsa i bilaga 4.

Skolledning/administration

Skolledare och administrativ personal har fått ett antal frågor att besvara kopplat till skolskjutsen.

Vad fungerar bra med skolskjutsen idag?

- Trevliga och tillmötesgående chaufförer.
- Bra att vi kan använda bussarna under dagtid vilket skapar flexibilitet och möjligheter för oss på skolan.
- Bra och fin kontakt med Martin. Han är toppen!
- Det är även en förmån att kunna nyttja buss vid andra tillfällen som till simundervisning, utflykter och avslutningar.
- Jag tycker nästan bara där att det är vinst med att ha egen skolskjuts.
- Själva skolskjutsen till skolan och att eleverna nästan alltid kommer fram trots väder och att chaufförerna håller koll på våra elever och ringer om det hänt nåt eller om de är sena.
- Att det finns möjlighet att använda bussarna under dagen, att det finns en flexibilitet som exempelvis skolavslutningar att vi kan ändra buss tiderna.
- Eleverna kommer till skolan. Busschaufförerna har mycket bra lokalkännedom och vet vilka elever som ska gå på vid de olika busshållplatserna.

- Bra kontakt med bussbolaget när något hänt.
- Tycker det fungerar bra både med kontakten och info ifrån Kajsa och bussbolagen. Ett uppstartsmöte där man träffas och alla får samma information och kan ställa frågor. Bussbolagen är hjälpsamma om elever glömmer saker på bussarna.
- Bussarna är på plats när de ska och jag har inte hört om att det varit några problem under turerna.
- Bra samarbete m Martin, det fungerar bra. Skönt att slippa busskort. Bra att vi får använda bussarna under skoldagarna mellan lämning-hämtning.

Vilka vinster ser ni med upphandlad skolskjuts?

- Som ovan att vi kan nyttja bussen vid andra tillfällen. Vi kommer också närmare samarbetet med skolskjutsen och lättare att reda i om det hänt något med elev eller elev glömt något på bussen. Då kontakten till Martin är nära. Skönt att slippa administrationen kring busskort.
- Att man kan få vissa bussar "gratis" under dagen för aktiviteter.
- Att det finns möjlighet att använda bussarna under dagen.
- Mycket bra att man kan använda bussarna under dagtid när man ska på olika aktiviteter utanför skolan.
- Mycket bättre när vi har större påverkansmöjligheter.
- Vi kan använda bussarna till skolresor m.m och man har en nära kontakt.
- Oftast samma busschaufförer vilket ger en trygghet hos eleverna.
- Extraturer till simhall, utflykter etc.

Vilka önskemål om utveckling finns? Saknas något?

- Möjligtvis att kompisar kan följa med i andra bussar för lek.
- Har hört av elever att de tycker att det är jobbigt att åka omvägar för att komma hem. Sen har jag full förståelse att man måste göra så för att få ihop rutterna.
- Upplever också att många ser det otryggt att åka buss. Mycket som händer som vi inte kan få stopp på och så länge vi inte har personal på bussen som åker med så är det svårt att styra upp. Hårda ord, retningar och bråk. På vissa bussar hade man nästan behövt två personal. En för främre och en för bakre. I alla fall till en början till vi återfått respekten och de lärt sig att åka buss utan att skrika och kränka någon. Ett samarbete mellan bussbolag och skola är dock lättare med egenupphandlad skolskjuts.
- Jag saknar att om eleven blir sjuk eller behöver åka hem tidigt så går inte det.
- Samt att man inte kan bedriva modersmål efter skoltid utan att köpa busskort till dessa elever.
- Vissa lärare har även talat om att de skulle vilja använda kvarsittning om något hänt i skolan men kan inte det pga att eleven inte kommer hem då.

- Möjlighet att kunna anpassa busstiderna mer efter skoltiderna
- Kan inte se att något saknas
- Nej, inget saknas. Det är bara bra!
- Kommer inte på något
- Det verkar som att de två bussbolagen inte pratar med varandra vilket vid något tillfälle har skapat problem.
- Det verkar vara stökigt på bussarna ibland. Vi har elever som är rädda för busschaufförer och bemötandet samtidigt som det försiggår kränkningar och stökigheter som vi får ta tag i under skoldagen.

Andra synpunkter.

- Skrev tidigare att anpassa tiderna mer efter skolans tider, ex att eleverna kan gå lite längre de korta dagarna och kortare den lång dagarna. Det är svårt då alla bussar ska synkas med samtliga skolors sluttider så klart.

Sammanfattning

Utredningen visar på både förbättringar och försämringar för kommunen som helhet.

När det gäller kommunens skolskjutsuppdrag visar utredningen flertalet förbättringar; lägre totalkostnad för kommunen, möjlighet att använda bussarna till elevrelaterade aktiviteter under skoltid, mindre administration kopplat till busskort, tryggare skolresor med kända chaufförer, tryggare för yngre elever när inga obehöriga vuxna/äldre ungdomar åker med bussen, närmare kontakt med chaufförer och bolag, ett bra samarbete mellan bussbolagen, färre bussar i trafik, stor flexibilitet vid behov av (snabba) förändringar, bättre samordning och koncentrerat uppdrag på en person istället för på flera administratörer.

De försämringar som utredningen visar på gällande skolskjutstrafiken är; ingen möjlighet till kompisåkning, längre resväg för en del av eleverna, behov av eget busskort eller att kommunen ersätta busskostnad om barn/elever ska åka hem vid andra tidpunkter eller till och från andra aktiviteter med Västtrafik, en något utökad samordningskostnad med Optiplan.

För allmänhetens del har borttagandet av 900 - linjerna (tidigare skolskjuts via Västtrafik) inneburit en något minskad tillgång till kollektivtrafik inom vissa områden i kommunen.

Bilaga 1. Skolskjutsrutter i Munkedals kommun 2022

RUTT 1   50 platsers buss

Rutt 101 morgon   92 passagerare
Leråker-Lågum-Centrumskolan-Lundbo-Svarteborg-Hällevadsholmsskola- Centrumskolan-
Munkedal

Rutt 102 tidig fm   74 passagerare
Munkedal-Lerberg-Håby-Leråker-Centrumskolan-Lundbo-Hällevadsholmsskola-Kolstorp-Lundby-
Svarteborg-Centrumskolan-Lågum

Rutt 103 sen em   81 passagerare
Munkedal-Leråker-Centrumskolan-Svarteborg-Hällevadsholmsskola-Kolstorp-Sjöhaga-Lågum-
Vs Bräcke

RUTT 2   22 platsers buss

Rutt 201 morgon   45 passagerare
Kyrkoryr-Grinås-Hagaskog-Svarteborg-Hällevadsholmsskola-Centrumskolan-Bäckevall-Lerberg-
Munkedal

Rutt 202 tidig fm   38 passagerare
Munkedal-Öbbön- Lerberg-Bäckevall-Centrumskolan-Hällevadsholmsskola-Svarteborg-Kyrkoryr-
Hagaskog-Grinås

Rutt 203 sen em   40 passagerare
Munkedal-Öbbön- Lerberg-Bäckevall-Centrumskolan-Hällevadsholmsskola-Svarteborg-Kyrkoryr-
Hagaskog-Grinås

RUTT 3   50 platsers buss

Rutt 301 morgon   88 passagerare
Bottnelycke-Östebo-Bärfendal-Centrumskolan-Svarteborg-Hällevadsholmsskola-Centrumskolan-
Lågum-Håby-Lerberg Torp- Munkedal

Rutt 302 tidig fm   74 passagerare
Centrumskolan-Hällevadsholmsskolan-Centrumskolan-Staxäng- Rom-Bärfendal-Östebo

Rutt 303 sen em   50 st
Munkedal-Lerberg Torp-Håby-Leråker-Centrumskolan-Rom-Bärfendal-Östebo

RUTT 4   50 platsers buss

401 morgon   88 passagerare
Skåneröd-Fiskebo-Skulestad-Hälebo-Aspång-Kolstorp-Hällevadsholmsskola-Svarteborg-
Centrumskolan-Leråker-Säleby-Munkedal

402 tidig fm   19 st

Centrumskolan-Leråker-Svarteborg-Hällevadsholmsskola-Aspång-Skulestad-Hälebo-Fiskebo-Skåneröd

403 sen em 52 st

Munkedal-Håby-Leråker-Centrumskolan-Svarteborg-Hällevadsholmsskola-Aspång-Hälebo-Fiskebo-Skåneröd

RUTT 5 50 och 22 platsers bussar

501 morgon 50 platser buss, 48 passagerare

Kvarndal-Valboryr-Storaskogen-Holmen-Högstorp-Valboryr-Järmundesröd-Bruksskolan- Munkedal

502 tidig fm 22 platsers buss, 56 passagerare

Munkedal-Säleby-Dale-Bruksskolan-Järmundesröd-Valboryr-Holmen-Vågsäter-Kvarndal-Kleva

503 sen em 22 platsers buss, 44 passagerare

Munkedal-Stale-Bruksskolan-Järmundesröd-Valboryr-Holmen-Vågsäter-Kvarndal-Kleva

RUTT 6 50 och 22 platsers bussar

601 morgon 22 platsers buss, 38 passagerare

Saltkällan-Hensbacka-Kvistrum-Stale-Korpås-Möe-Bruksskolan-Kroklev-Munkedal

602 tidig fm 50 platsers buss, 59 passagerare

Munkedal-Bruksskolan-Klevskogen-Korpås-Möe-Stale-Kvistrum-Saltkällan-Hensbacka

603 sen em 50 platsers buss, 65 passagerare

Munkedal-Bruksskolan-Klevskogen-Korpås-Möe-Kvistrum-Saltkällan-Hensbacka

RUTT 7 50 platsers buss

701 morgon 81 passagerare

Stene-Ödsby-Munkedals hamn-Pilegård-Torreby-Fjällberg-Berg-Brudås-Munkedal

702 tidig fm 58 passagerare

Munkedal-Brudås-Sjöriz-Torreby-Fjällberg-Pilegård-Stene-Skulevik-Munkedals hamn

703 sen em 62 passagerare

Munkedal-Brudås-Sjöriz-Torreby-Fjällberg-Pilegård-Stene-Skulevik- Munkedals hamn

RUTT 8 51 platsers buss

801 morgon 70 passagerare

Bjärkebräcka-Pjäxeröd-Sanne-Bergeröd-Bråröd-Hässlebräcka-Hedekas skola-Fisketorp-Gunnarsröd Åboland-Bruksskolan-Munkedalsskolan

802 tidig fm 17 passagerare

Hedekas skola-Bråröd-Hässlebräcka-Sanne-Pjäxeröd

803 mellan fm 15 passagerare

Hedekas skola-Bråröd-Hässlebräcka-Sanne-Pjäxeröd

804 sen em 28 passagerare

Munkedal-Åboland-Gunnarsröd-Fisketorp-Hajum-Hedekas skola-Sanne-Pjäxeröd

RUTT 9 22 platsers buss

901 morgon 22 passagerare

Gunnarsröd-Askeslätt-Rockesta-Fisketorp-Hällungastad-Hajum-Hedekas skola

902 morgon 9 passagerare

Hedekasskola-Fjälla-Hult-Öbbön-Bråland Munkedal

903 tidig fm 18 passagerare

Hedekas skola-Hajum-Hällungastad-Rockesta- Askeslätt-Gunnarsröd

904 mellan fm 17 passagerare

Hedekas skola-Hajum-Hällungastad-Rockesta-Askeslätt-Gunnarsröd

905 sen em 11 passagerare

Munkedal-Säleby-Dale-Askeslätt-Fjälla-Blåbärshult

RUTT 10 22 platsers buss

1001 morgon 12 passagerare

Stenkroken-Bråröd-Hässlebräcka-Guröd- Hedekas skola

1001 morgon KLEVA 32 passagerare

Kleva-Bruksskolan-Munkedal

1002 tidig fm 14 passagerare

Hedekas skola-Krokstad-Restad-Guröd-Hässlebräcka-Bråröd-Stenkroken

1003 mellan fm 11 passagerare

Hedekas skola-Krokstad-Restad-Guröd-Hässlebräcka-Bråröd-Stenkroken

1004 sen em 6 passagerare

Hedekas skola-Guröd-Hässlebräcka-Bråröd-Stenkroken

RUTT 11 22 platsers buss

1101 morgon 40 passagerare

Håfors-Snaben-Önne-Krokstad-Hajum-Hedekas skola-Smedberg-Dale-Säleby-Munkedal

1102 tidig fm 12 passagerare

Hedekas skola-Hajum-Krokstad-Almuntorp-Önne-Håfors-Snaben

1103 mellan fm 9 passagerare

Hedekas skola-Hajum-Krokstad-Almuntorp-Önne-Håfors-Snaben

1104 sen em   19 passagerare
Munkedal-Säleby-Smedberg-Hedekas skola-Krokstad-Almuntorp-Håfors-Snaben

RUTT 12   22 platsers buss

1201 morgon   47 passagerare
Fjälla bön-Hällungstad-Sörbo-Krokstad-Hedekas skola-Fisketorp-Gunnarsröd-Bruksskolan-Kvistrum-Munkedal

1202 tidig fm   15 passagerare
Hedekas skola-Lilla röd-Sörbo-Hällungstad-Fisketorp-Kopparhult-Hult-Fjälla bön

1203 mellan fm   14 passagerare
Hedekas skola-Lilla röd-Sörbo-Hällungstad-Fisketorp-Kopparhult-Hult-Fjälla bön

1204 sen em   29 passagereare
Munkedal-Bruksskolan-Åboland-Gunnarsröd-Fisketorp-Hedekas skola-Krokstad-Hällungstad-Fjälla bön

Bilaga 2

Skolskjutsreglemente för Munkedals kommun**Skolväg**

Skolvägsavståndet beräknas mellan bostaden och skolan.

På-/avstigning sker vid närmsta hållplats eller motsvarande vid allmän väg.

Avstånd till hållplats för åk Fsk-5 är upp till 2 km och åk 6-9 är upp till 3 km.

Föräldrarna har ansvar för eleven på vägen till skolan eller påstigningsplatsen. Missar eleven skolskjutsen har föräldrarna ansvar för att eleven kommer till skolan. Vid skoldagens slut anses kommunen aktivt ha överlämnat ansvaret till föräldrarna, när elev på överenskommen tid går från skolan eller när elev stiger av skolskjutsen. Chaufför, anställd av företaget som innehar anbudet för skolskjutsfordon har ansvaret under färd.

Skolskjutsavstånd

Elever i förskoleklass till och med åk 5   2 km eller längre

Elever i åk 6 till och med åk 9   3 km eller längre

Gymnasieelever   6 km eller längre

Avståndsbedömning sker med kommunens elektroniska kartverktyg.

Möjlighet till individuell prövning från avståndsregeln kan ske med hänsyn till elevens speciella behov och/eller farlig skolväg ur trafiksynpunkt. Bedömningen görs av skolskjutsansvarig.

Resa till och från fritidshemsverksamhet omfattas inte av fri skolskjuts.

Res- och väntetider

Total restid i fordon per dag bör inte överstiga 2 timmar.

Blir skolskjutsen mer än 15 minuter sen ska entreprenören meddela skolan.

För växelvis boende kan dock väntetiderna samt restiderna för resor till och från sekundäradressen bli längre än vad som annars tillåts enligt dessa riktlinjer. Samma sak gäller om någon annan särskild omständighet föreligger.

Särskilda skäl

Elev med funktionshinder eller som på grund av hälsoskäl har behov av skjuts, kan beviljas individuell skolskjuts. Behovet ska styrkas med läkarintyg. I enskilda fall krävs individuell bedömning utifrån skollagen.

En avgift på 200 kr tas ut vid utebliven avbokning av individuell taxiresa från och med bomresa nummer två per läsår.

Elev med växelvis boende hos föräldrar med gemensam vårdnad

Elev har möjlighet att åka med befintliga skolskjutsar eller ordinarie linjetrafik om elevens boende växlar mellan föräldrarnas två adresser inom kommunen.

Skola utanför placeringsområdet

Elev har under förutsättning att den tidigare haft skolskjuts, möjlighet att åka med befintliga skolskjutsar eller ordinarie linjetrafik om det kan ske utan organisatoriska, ekonomiska svårigheter eller merkostnader.

Om elev flyttar

Enligt skollagen har elev rätt att gå kvar i sin "gamla" skola läsåret ut. Skolskjuts beviljas under förutsättning att eleven tidigare har haft skolskjuts och om det kan ske utan organisatoriska, ekonomiska svårigheter eller merkostnader.

Säkerhet och ansvar

Samtliga elever ska använda säkerhetsbälte.

Rektor ansvarar med hjälp av personal vid enheten att kontroll av säkerheten utförs vid skolornas skolskjutshållplats.

Kommunen utför kontinuerliga bussutrymningsövningar i samarbete med entreprenör och räddningstjänst. Övningen omfattar trafiksäkerhets- och ordningsregler vid hållplats, vid av- påstigning, under färd, samt vid förflyttning till och från fordon.

Om föraren av ett skolskjutsfordon bedömer att transporten på grund av väderlek eller vägens skick inte kan genomföras på ett trafiksäkert sätt, inställs denna. Vårdnadshavare ansvarar då själv för transporten vid utebliven skjuts.

Beslut

Avsteg från grundregler om avstånd ska tidsbegränsas och omprövas när tidsbegränsningen passerats. Beslut om avsteg ska alltid omprövas inför nytt läsår.

Överklagande

Kommunens beslut om skolskjuts kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Skolskjuts till fristående eller andra kommunala skolor än den som kommunen skulle ha placerat eleven i kan endast överklagas genom laglighetsprövning enligt 10 kap. Kommunallagen.

Bilaga 3 - kommentarer från vårdnadshavare

Från vårdnadshavare som bedömt att skolskjutsen fungerar mer än bra och mycket bra (4 och 5)

- Nej
- Samma chaufför så länge det går
- En till busshållplats vid Brudås på andra sidan vägen om den som står eller att barnen får gå på den sidan istället för att barnen inte skall behöva korsa Långedalsvägen där folk kör väldigt fort.
- Vi har inga önskemål, vi är väldigt nöjda. Tack så mycket.
- Skulle väll vara det att min dotter slutar 14.05 på torsdagar och får då vänta till efter 15 innan hon kan ta bussen hem till Dingle. Så någon mer buss då, men förstår att det anpassad säkert utifrån när de flesta slutar enligt schemat när bussarna ska gå.
- Nej
- Det gå så bra 😊
- Det känns lite löjligt att skicka ut kritik till samtliga föräldrar om vandalisering etc. skett på en buss. Skicka det till de föräldrar vars buss det gäller.
- Min son åker med buss nr 7. Har bara gott att säga, väldigt uppskattat av både oss föräldrar och våran son som går i förskoleklass att det är samma (oftast) busschaufför som kör. Ger både sonen och oss en trygghet.
- Fungerar bra
- Vi tycker det funkar bra!
- Tycker vi fått snabba svar vid frågor, fortsatt med det. Bra att det finns möjlighet att kompisar kan åka med hem efter skolan, på en annan tur än ordinarie om det finns plats. En utveckling skulle kunna vara att barn på fritids får åka hem med en senare busstur tillsammans med äldre syskon.
- Under dom 3 år som skolskjuten gått från våran väg X har tiderna fungerat bra, men i år har tiderna flyttats framåt vilket påverkar vår möjlighet att ta oss till arbetet utan större påverkan på tiden förrut. Jag skulle önskat att man går tillbaka till tidigare buss tabell ca 0640 istället för 0655. De är en betydande förbättring om de skulle vara möjligt.
- Har inga synpunkter eller önskemål utan tycker det funkar kanon idag
- Nej
- Nej
- Jag tycker det fungerar bra med skolskjutsarna.
- Nej, verkar fungera utan anmärkning
- Att det får ta med kompisar hem i mån av plats. Nu får jag åka extra och köa vid skolan i kaoset för att hämta dem. Mina barn kommer ensamma i bussen ibland så någon platsbrist är det inte tal om.
- Nej

- Så fina och rara chaufförer! Mina barn åker buss 2. De berättar ofta hur snäll och bra deras chaufför är :)
- Nej. Mycket bra val att ha egen upphandlad skolskjuts där Västrafik inte är inblandad.
- Vi är nöjda med skolskjutsen.
- Tycker allt fungerar toppen!
- Vi tycker Patrik är en bra busschaufför som tar ansvar för barnen.
- Nej
- Nope!
- Nej inget att klaga på.
- Mats är toppen! Tar så väl hand om barnen och alla kvarglömda mössor o telefoner.
- Det är bra
- Det är synd att de inte kan få ta med kompisar hem, det begränsar barnen eftersom de inte kan betala extra som de kunde med västtrafik
- Nej
- Det som fungerar bra att det blir mer personligt tryggt när barnen är små. Men Det var smidigt med västtrafik då det inte var några problem att ta med en kompis hem på bussen. Var bra service för boende med en linje som inte bara var skolbuss. Bussarna används inte i någon stor utsträckning under skoldagarna.
- Nej
- Önskemål att få ta med kompis på bussen. Vi är annars nöjda med buss 2!
- Få det lugnare på bussen du det finns äldre barn som stör och ger sig på de yngre barnen under färden mellan skola-hem / hem-skola. Busschauffören bör ej sitta med hörlurar i under färd utan vara mer uppmärksam på vad som händer i bussen.
- Det som jag tycker är lite tråkigt är att barnen inte kan ta med sig en kompis hem efter skolan för att kompiserna inte får åka med i bussen. Alla föräldrar har inte möjlighet att hämta sina barn efter skolans slut.
- Går väldigt sent från skolan och tar väldigt lång tid hem, ofta 45 min från det att man slutat skolan.
- Att barnen ska kunna få ha med kompisar o sedan även bussar utanför skoltid så att barnen lättare kan delta i fritidsaktiviteter utan att det ska bli ett ständigt pusslande för föräldrar
- Det tar längre tid att åka hem på långdagar från centrumskolan till hemmet (2km). Det tar ca 50min. Än att åka hem från kungsmark (1mil) ca 10min. Mycket förvaring av barnen på bussen. Borde kunna köra mindre bussar vissa turer och på så sätt korta busstiden.
- Nej
- Att kompisar ska kunna följa med hem utan krångel
- Att barn som har skolskjuts ska kunna få åka med en kompis hem med en annan buss ibland.
- Önskvärt att tidtabellen hålls, ibland är bussen avsevärt tidig eller sen.
- Tycker de fungerar smidigt men tråkigt de här med att man som kompis inte får följa med på "fel" buss. Det är inte speciellt hälsofrämjande att barn inte kan åka med varandra och kunna åka gemensamt på andra

träningar sen. Har fått hoppa över träningar för dom blivit nekade att åka med. De är heller inte direkt miljövänligt att jag ska behöva hämta mitt egna barn på skolan och köra efter kompisens buss. Men i övrigt fungerar de smidigt för oss.

- Absolut inget fel på skolskjutsen i sig eller chaufförerna. Det vi anser att Munkedal som kommun borde ta en fundering på är dels att elever ska få möjlighet att åka med en senare buss än den som går i anslutning till när deras skoldag slutar. Hade underlättat otroligt för oss vårdnadshavare om ett yngre barn kunde vara på fritids efter skoltid och sedan ta nästa buss hem när det äldre syskonet slutar. Då hade barnet inte behövt vara på fritids lika länge, det hade blivit mindre belastning på fritids och vi vårdnadshavare skulle inte behöva köra lika mycket utan kunna åka direkt hem från jobbet. Även det här med att tillåta kompisar att åka med bussen hem trots att de inte tillhör den körningen hade också underlättat umgänge för barnen, möjlighet att komma hem till kompis för att samåka till aktiviteter och mindre bilkörning. Eftersom hela kommunen består av barn som bor ute på landet så hade det varit mycket värt för oss invånare och en rimlig service från kommunens sida.
- nej
- Byta till Västtrafik igen så att eleverna kan åka med vänner hem och även åka efter skoltid.
- Onödigt långa restider då elever som bor 7 minuter från skolan om man kör direkt måste åka hemifrån 40 minuter före skolstart.
- Väldigt sällan bussen kommer vid utsatt tid
- Det är väldigt lång restid när man bor utanför tätort. Dottern går på bussen 07.05 och är i skolan 08.10. Samma på eftermiddagen, på bussen 15.10 o hemma 16.00. Går det att lägga om linjerna så att inte 1 buss alltid kör den längsta turen?
- Nej, inget direkt.
- Önskar möjlighet att kunna ta med kompisar hem om det finns plats på bussen
- Har inga synpunkter just nu. Fungerar bra!
- Nej, jag har inte och mina barn är nöjda med skolskjutsen.

Från vårdnadshavare som tycker det fungerar bra/okej (3)

- Hopplöst om barnet missar bussen på morgonen eller eftermiddagen.
- Varför ska eleverna som bor i Gårvik alltid få gå först på morgonen och lämnas sist på eftermiddagen? Man måste kunna dela upp detta på ett bättre sett eftersom ni har ett bra skolskjutsprogram för detta. Varför ska dessa barn få 40 min extra i bussen o aldrig de i Torreby. Jag vill ha ett formellt besked på Unikum varför det är så.
- Hade önskat ett busskort så dom kunnat ta sig hem med andra bussar. Utan att behöva betala själv.
- I möjligaste mån kunna åka den sena bussen om äldre syskon slutar senare samt att få lov att ta med 1 kompis hem. Förstår att det är en fråga om platser men åker barnen buss bor man också "avsidet" och

möjlighet att gå eller cykla till kompisar under föräldrars arbetstid, blir svårare. Kommunen behöver lyfta blicken och satsa på alla barn.

- Kompisåka! Åka senare buss (Hedekas) aldrig fulla bussar.
- Lång restid på vissa linjer. Dålig anpassning till tiderna i skolan. Kommer ibland sent till skolan på morgonen
- Att barnen får åka med/ha med kompis hem.
- Barnen får gå längre sträckor för att gå på bussen, dom kan inte ta med sig kompisar hem eller åka med sina kompisar hem, dom har bara rätt att åka (sin egna) buss. Eftersom dom inte har något busskort så kan dom inte åka till träningar och aktiviteter efter skoltid fram till 19.00 som dom kunde göra förut med västtrafiks skolkort. Det var absolut mycket bättre förut när det var i Västtrafiks regi! Verkar inte som att det är ekonomisk heller då andra bussföretag bli inhyrda ibland och att klasser ibland åker med västtrafiksbussar där dom betalar med kontoladdning för att informationen inte verkar ha gått fram till lärarna, så i dessa fall har det blivit dubbelt så dyrt för kommunen. Så sluta slösa med våra skattepengar!
- Det tar lång tid för barnen att åka bussen då de ska åka runt så mycket. Hade varit bra om bussturen kunde vara upplagd så att de barn som får åka längst på morgonen kan få åka kortast på eftermiddagen. Så som det är nu på gårviksturen får barnen på torrebro åka kortast tid både morgon och eftermiddag. Hade varit bra turen kunde vara lika på morgonen som på eftermiddagen. Så de på gårvik åker länge på morgonen och kortare på eftermiddagen.
- Vill att barnen ska kunna åka med kompisar hem, åka till Mormor efter skolan. Det saknar vi med det nya systemet. Det ställer till det och begränsar barnen oerhört.
- Önskar att det inte tar över en timme att köra 4km. Oftast trevliga chaufförer, bra att kunna använda bussarna till utflykter.
- Kortare sträcka för dem som går på/av först och sist. Om det finns möjlighet och plats att kompisar får åka med.
- Negativt att barnen inte kan ta med kompisar. Att man inte kan välja en annan buss. Sämre också att skolungdomarna inte får busskort. De barn och ungdomar som inte bor centralt i Munkedal har inte möjlighet att delta i kulturskola och fritidsgård om man inte har föräldrar som har körkort och bil eller ekonomi att köpa busskort. Skolan får anpassa skoldagen efter bussarna på ett helt annat vis nu, vilket kan bli problematiskt.
- Det är väldigt inflexibelt att barn inte kan följa med varandra hem. Min ena son sitter på bussen i 45 min för att ta sig till skolan som är 15 min bort vilket ger en restid på 60 min per dag i onödan.
- Att barnen inte ska behöva gå av bussen på fel sida av vägen för att sen korsar vägen då de är en trafikerad väg som är farlig då de delvis är dåld sikt och trafikanterna håller högre hastighet än utsatt. Då barnen vid flera tillfällen har vart nära på att bli påkörda!

Från vårdnadshavare som bedömt att skolskjutsen fungerar dåligt eller mycket dåligt (2 och 1)

- Jag anser att det borde finnas fler bussar istället för att samma bussar kör barnen i 2 omgångar! Detta gör att barnen får vara på skolgården och vänta/ha rast omotiverat länge om de ingår i den första klungan! Bättre kan ni!
- Tyvärr får vi köra och hämta våra två barn med bil 90% av gångerna då det tar orimligt lång tid för dem att åka bussen. Det var bra innan ni vände på turrundan.
- Att västtrafik ska ta över igen så barnen får busskort och kan åka med bussen som gymnasieungdomarna får åka. Under all kritik att alla barn som bor på landsbygden ska tvingas att åka en tilldelad buss på en viss tid.
- Att västtrafik ska ta över igen så barnen får busskort och kan åka med bussen som gymnasieungdomarna får åka. Under all kritik att alla barn som bor på landsbygden ska tvingas att åka en tilldelad buss på en viss tid.
- Att västtrafik ska ta över igen så barnen får busskort och kan åka med bussen som gymnasieungdomarna får åka. Under all kritik att alla barn som bor på landsbygden ska tvingas att åka en tilldelad buss på en viss tid.
- Kolla hur barnen bor geografiskt före ni vägrar dem busskort.har en ensam tjej inte rätt till busskort pga att hon har 30m för kort till 3 km fast alla andra barn på närliggande områden får busskort bör ni se över era regler
- Jag tycker att skolskjutsen i stort fungerar bra, men det är väldigt synd att mina två barn inte får åka samma buss. En får gå på hemmavid, medan en får cykla/gå drygt 2 km för att gå på bussen. Det fungerar fint vid bra väglag och när det är ljukt, men denna årstiden är det fruktansvärt. Det är också en stor nackdel att de inte får ta med sig kompisar hem (även om det finns plats på bussen). Det gör att de blir mer isolerade än de skulle behöva vara, samt att de "hänger" kvar i centrum och det är ju inte där vi vill ha dem.
- Varannan vecka bor min dotter hos mig. Vi bor precis utanför kommungränsen. skolbussen vänder på vår väg varje morgon. Men min dotter nekas att åka med denna buss.. jag tycker det är väldigt dåligt! Hade förstått om bussen fick åka extra långt eller längre in annan kommun... men så är inte fallet!! Bussen vänder där varje dag! Och behöver inte köra extra el ändra sin rutt. Det enda busschauffören behöver göra extra är att öppna dörren! Sen tycker jag inte det är en bra lösning att min dotter som går i 7an slutar 13:25 på fredagar och får vänta på skolan till strax efter 15 för att komma hem med skolbussen... utöver detta funkar det nog OK. Men ni måste kunna va lite mer flexibla!
- Osmidiga avgångstider, ingen flexibilitet, skolorna får inte alls nytta av att det finns fria bussar ?
- Behövs skolskjuts för aktiviteter och dylikt under skoltid. Ett önskemål är om ens barn kan få åka med sin kompis i bussen efter skolan.
- Att ens barn iu

- Att ens barn kan få åka med sin kompis i bussen efter skolan
- det fungerar jättedåligt nu barnen får stå upp minst 30 minuter tidigare på morgonen , tror ni att det går att få barnen att lägga sig 30 minuter tidigare på kvällen för att kommunen ska idiotspara och ta bussbolag från en annan kommun , nä det betyder att barnen får 30 minuter mindre sömn per natt och därmed tröttare i skolan men det är inte inköparens problem , barnen är inte till för att bussen skall få så mycket körtid per buss på morgonen utan för att så snabbt som möjligt transportera barnen kortast snabbast väg till skolan och inte att åka sightseen runt halva kommun på morgonen och sedan släppa av barnen 25 minuter innan skolan börjar så att dom skall hinna köra ytterligare en runda och samla barn till nästa skola i munkedal , ni måste förbjuda att chauffören släpper av barnen tidigare än 10 minuter innan skolan börjar för att dom skall hinna med en runda till , ni måste sätta in fler bussar så att inte varje buss behöver åka runt och samla ihop ett så stort område för att få full buss . när västtrafik har mist skolkörningen har dom dragit in turer så nu är stora områden av kommunen utan kollektivtrafik helt och hållet där det åtminstone förut fanns minst en tur morgon o kväll , nej gör om och gör rätt .
- Barnen ska lämnas vid dörren å inte vid vägen
- Bussarna är alldeles för få, ofta får barnen inte plats att sitta. Att bussarna "tillhör" skolan ställer till det om dom vill ha med en kompis hem, förr var det inga problem att dom åkte med kompisar hem, nu är det omöjligt.
- Idag var bussen tidigare än det som är aviserat så jag fick köra.
- Föräldrar får fortsatt förfrågan ibland om att köra på utflykter. Barn som inte är berättigade att åka buss gör det ändå eftersom inget buskort krävs och ingen kontroll görs. Tycker det fungerar överlag dåligt.

Bilaga 4 – kommentarer från elever

Från elever som bedömt att skolskjutsen fungerar mer än bra och mycket bra (4 och 5)

- INTE RIKTIGT
- Jag önskar att busschauffören inte nästan glömmer att öppna dörren. Han var nära på att åka iväg med mig och min lillebror.
- att bussen kommer på klockan 7 i fem och alla har bälte
- Det är ganska många tonåringar som inte har bälte på sig
- Det är inte så många har bälte och två som går i kungsmark röker elcigaret
- Hade varit bra om lekkompisar kan få följa med. Får de inte i nuläget utan föräldrar får köra extra.
- Lång väntan lilla bussen
- nej
- om skolbussen kan komma lite tidigare
- jag vet inte
- nej
- vet inte
- att alla ska sluta trycka på bussknappen när dom inte ens ska av. för då stannar it bussen när man ska av. tror de e sexan som brukar trycka.

- nej
- Nej, jag tycker att det är en bra skolskjuts i munkedal!
- Nej
- nej
- Den lilla bussen är ganska ofta sen. Barnen får stå ganska länge och vänta på den. Men förstår ifall det beror på hur många barn som ska gå på innan.
- att det inte låter lika mycket i bussen det låter mycket
- Nej
- lite musik
- nej
- nej
- skönare säten
- nej
- nej
- Kom i tid alla dagar tack!
- kör snabbare och kom i tid alla dagar i veckan tack!

Från elever som tycker det fungerar bra/okej (3)

- Ja, jag tycker att vi har för lite tid på oss att gå till bussen när vi har slutat.
- Det tar lång tid att åka hem, Kör en annan väg så jag kommer fortare hem, Ibland är det för varmt i bussen, Att dom sänker värmen,

- nej men tack att ni frågar.
- att buss manen svär ganska mycket det är den ny men sen är det bra och han som kör mig väldigt snäll och svär inte så mycket.
- Att om barnen inte har på sig bälte på sig så får busschauffören säga till och om dom inte lyssnar så får hen säga till på skarpen. Om barnen röker på bussen så får chauffören verkligen säga till och större elever får inte ta mindre elevers platser bara så där!
- det är tonåring som inte har bälte och 3 i 4
- tystare och fälbarasäten bus kurar.
- att man ska få ta med sig kompisar hem och att dom som inte sköter sig eller har problem ska ta en annan buss
- nej

Från elever som bedömt att skolskjutsen fungerar dåligt eller mycket dåligt (2 och 1)

- att de kommer tidigare på morgonen, kan köra längre in på vägen så jag inte behöver gå så himla långt efter skolan!
- den är alltid full och alltid sen
- Det tar lång tid att komma hem. Kör en annan väg så jag kommer fortare hem. Ibland är det för varmt i bussen. Kan ni sänka värmen i bussen.
- att man får veta mer om det
- väldigt mycket ljud otrevliga busschaufför.

Diarienummer: 2022-000114

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Liselott Sörensen Ringi

Barn och utbildningsförvaltningen

Motion från Liza Kettil, Socialdemokraterna och Malin Svedjenäs, Vänsterpartiet om införande av flexibel barnomsorg

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå införande av barnomsorg på kvällar och helger.

Kommunfullmäktige beslutar att motionen är besvarad gällande behov av barnomsorg nattetid.

Sammanfattning

Liza Kettil, Socialdemokraterna och Malin Svedjenäs, Vänsterpartiet har inkommit med en motion där de föreslår att kommunen ska införa barnomsorg på kvällar och helger samt att barn- och utbildningsnämnden ska utreda behovet av barnomsorg nattetid.

Kort sammanfattning av utredningen

I dagsläget erbjuds barnomsorg mellan klockan 06.00 och 18.00 på vardagar i Munkedals kommun. Kommuner är enligt skollag inte skyldiga att erbjuda förskole- eller fritidsverksamhet under kvällar, nätter eller veckoslut men ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

För att få en bild av behovet har vårdnadshavare under hösten 2022 haft möjlighet att svara på en enkät som barn och utbildningsförvaltningen tagit fram. Enkäten har legat på kommunens hemsida samt förmedlats via förskolans och skolans lärportal för att nå ut till berörda. Se bilaga 1.

Enkätundersökningen pekar mot två alternativ utifrån det faktiska behovet.

1. Utvidgade öppettider vardagar (ingen helg och nattomsorg) på en förskola i centrala Munkedal samt på en förskola i område Svarteberg

2. En helgöppen förskola i centrala Munkedal med utökade öppettider morgon och kväll (ingen nattomsorg) samt en förskola i område Svarteberg med utökade öppettider vardagar.

Utredningen beskriver personalkostnader utifrån tre scenarion samt de kostnader som Lysekil har avsatt i budget för likande verksamheter. Se bilaga 2.

Alla varianter av barnomsorg med utökade öppettider kommer att innebära högre kostnader för kommunen.

Barnkonsekvensanalys som Orust har tagit fram bifogas i bilaga 3

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-04

Utredning kring utökade öppettider för barnomsorg i Munkedals kommun

Enkät bilaga 1

Kostnads kalkyl bilaga 2

Orust barnkonsekvensanalys bilaga 3

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Förlängda öppettider vardagar 18.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 11 125 kronor/månad/person (årskostnad = 122 375 kronor/person baserat på 11 månader).

Förlängda öppettider vardagar 18.00-22.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 23 140 kronor/månad/person (årskostnad = 254 540 kronor/person baserat på 11 månader)

En helgöppen verksamhet med tre personal lördagar och söndagar 06.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om totalt cirka 65 840 kronor/månad (årskostnad = 724 240 kronor baserat på 11 månader).

Utöver personalkostnader tillkommer kostnader för måltider, lokal, material, taxiresor samt eventuella extrakostnader för barn i behov av särskilt stöd (se bilaga 2).

Hållbar utveckling – Social dimension

Barnkonsekvensanalys framtagen av Orust kommun. Bil.3.

Inga ytterligare konsekvenser

Liselott Sörensen Ringi
Förvaltningschef
Barn och Utbildning

Beslutet skickas till:
Motionären
Förvaltningschef BoU
Arkiveras

Utredning kring utökade öppettider för barnomsorg i Munkedals kommun

Munkedals kommun
Barn och utbildningsförvaltningen

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Metod.....	3
Beskrivning och analys	4
Underlag	4
Behov	4
Önskemål.....	5
Alternativ	5
Kostnader	6
Utmaningar	6
Barnets bästa	7
Slutsats	8

Inledning

Barn och utbildningsförvaltningen har under 2022 fått i uppdrag att bereda två inkomna motioner där båda avser barnomsorg på obekvämt arbetstid. Båda motionerna rör helg- och kvällsomsorg och den ena även behov av nattomsorg.

Bakgrund

I dagsläget erbjuds barnomsorg mellan klockan 06.00 och 18.00 på vardagar i Munkedals kommun. Kommuner är enligt skollag inte skyldiga att erbjuda förskole- eller fritidsverksamhet under kvällar, nätter eller veckoslut men ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Skollagen 8 kap 3–7 §§).

Två befolkningsmässigt jämförbara kommuner i vårt närområde som i dagsläget erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid är Lysekil samt Orust. Båda kommunerna erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid på förskolor i respektive kommun. På dessa förskolor är barn 1–5 år inskrivna på daglig basis och skolbarnen kommer dit efter deras ordinarie fritidshem stängt.

Syfte

Syftet med utredningen är att få en bild över hur stort det faktiska behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid är i kommunen, ta fram underlag för beslut samt att belysa alternativa lösningar.

Metod

För att få en bild av behovet har vårdnadshavare under hösten 2022 haft möjlighet att svara på en enkät som barn och utbildningsförvaltningen tagit fram. Enkäten har legat på kommunens hemsida samt förmedlats via förskolans och skolans lärportal för att nå ut till berörda.

Munkedals kommuns behovsanalys har utgått från Orust och Lysekils kommuns riktlinjer för att beviljas barnomsorg på obekvämt arbetstid, detta för att på bästa sätt få fram det faktiska behovet i Munkedals kommun.

Enkäten vände sig därför endast till de vårdnadshavare som uppfyllde följande kriterier:

- Du är ensam vårdnadshavare eller sammanboende där ni båda arbetar på tider som gör att ni inte hinner hämta och lämna barnet utifrån ordinarie öppettider (kl. 6.00-18.00). Som sammanboende räknas även du som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållande med någon som inte är vårdnadshavare till barnet/barnen.
- Du har ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov (minst 2 tillfällen per månad) och ditt arbete är långsiktigt dvs inte av kortare karaktär som tillfälligt vikariat.
- Du har själv försökt hitta lösning att tillgodose behovet av barnomsorg samt pratat med din arbetsgivare och prövat att förändra din arbetstid till dagtid.

Endast en av vårdnadshavarna skulle besvara enkäten om det var två vårdnadshavare.

Beskrivning och analys

Underlag

Det var 28 personer som svarade på enkäten. Fyra personer har uppgett att de inte har några barn i behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid och har därför räknats bort i sammanställningen av enkätsvaren som till stor del ligger till grund för denna utredning (se bilaga 1).

Enkäten har legat ute öppen för alla vilket gör att det inte finns några garantier för att endast de som uppfyller våra kriterier svarat. Vi kan heller inte veta om det är familjer där båda vårdnadshavarna svarat eller om någon lämnat svar mer än en gång. Det är också en ögonblicksbild över behovet i nuläget vilket snabbt kan förändras både beträffande antal och boendeområde. På grund av dessa osäkerhetsfaktorer finns det därför inga säkra siffror att utgå från, men förhoppningsvis kan de ge en indikation över hur behovet ser ut och vilka önskemål som vårdnadshavarna i Munkedals kommun har i dagsläget.

Behov

Av de 24 aktuella svaranden är sju familjer från område Munkedal, åtta familjer från Staleområdet, två familjer från Hedekas och sju familjer från område Svarteborg (tre från Hällevadsholm och fyra från Dingle).

Totalt rör det sig om 26 förskolebarn och 18 fritidsbarn, där merparten kommer från område Munkedal och Stale. Från område Svarteborg är det 16 barn totalt och från Hedekas tre barn som samtliga är i förskoleålder.

Det alternativ som de flesta vårdnadshavare uppgett behov av är barnomsorg på dagtid under lördagar och söndagar kl. 6.00-18.00, samt kvällsomsorg vardagar 18.00-20.00 alternativt till 22.00. Därefter kommer behov av kvällsomsorg helg 18.00-22.00 alternativt till 20.00.

Fem familjer har uppgett behov av omsorg 5.30-6.00 på vardagar, dvs utökad morgontid. Dessa familjer hörde alla till område Stale.

Nattomsorg vardag har fyra familjer uppgett att de har behov av och nattomsorg helg är det tre familjer som har behov av. Totalt var det fem familjer som hade behov av nattomsorg, och det behovet var störst i Svarteborgsområdet.

Varje familj har haft möjlighet att uppge flera alternativ.

Endast ett fåtal av vårdnadshavarna har uppgett att de har möjlighet att själva lösa transportfrågan för sina fritidsbarn mellan ordinarie fritidsverksamhet och en verksamhet på obekvämt arbetstid.

Önskemål

Det önskemål de allra flesta vårdnadshavare har är utökade öppettider vardagar på två till tre olika kommundelar. Det önskade över hälften av de svarande.

Därefter kom dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal eller dygnetruntöppen verksamhet i Munkedal men med ytterligare en verksamhet i annan kommundel med utvidgade öppettider. Nästan 40% önskade någon form av dygnetruntlösning, vilket står i kontrast till det faktiska behovet av nattomsorg som var relativt lågt.

Minst andel röster lades på en kvälls- och helgöppen verksamhet i centrala Munkedal och med ytterligare en verksamhet i annan kommundel med utvidgade öppettider. Detta trots att just det alternativ bäst uppfyllde det faktiska behov som fanns bland de svarande.

Av de svarande familjerna med förskolebarn var 40% inte intresserade av att byta förskola för att få barnomsorg på obekvämlig arbetstid om det innebär att de fick längre resväg. Störst benägna att byta förskola för att lösa sin situation var familjer i område Stale och Hällevadsholm, medan siffrorna för detta var lägst i område Dingle.

Alternativ

Enkätundersökningen pekar mot två alternativ utifrån det faktiska behovet.

1. Utvidgade öppettider vardagar (ingen helg och nattomsorg) på en förskola i centrala Munkedal samt på en förskola i område Svarteborg
2. En helgöppen förskola i centrala Munkedal med utökade öppettider morgon och kväll (ingen nattomsorg) samt en förskola i område Svarteborg med utökade öppettider vardagar.

Om enkätundersökningen visar det reella behovet är det berättigat att ha två enheter med utökade öppettider. Visar det sig vara betydligt färre familjer som både önskar och är berättigade denna typ av verksamhet, är det mer rimligt med en enhet.

Utifrån undersökningen var behovet av nattomsorg i dagsläget lågt.

I uppdraget låg även att undersöka möjligheter att bedriva kvälls- och helgöppen förskola i extern regi. Verksamhet med utökade öppettider måste bedrivas på en förskola i kommunen och kan inte erbjudas genom pedagogisk omsorg. Kommunen är skyldig att erbjuda förskola till alla som önskar det (Skollagen 8 kap 3–7 §§). I Munkedals kommun finns i dagsläget en enskild förskola. Denna förskola är belägen på Stale. Huvudman för den enskilda förskolan är tillfrågad om det finns intresse från deras sida att bedriva en verksamhet med utökade öppettider. De ställer sig positiva till diskussion kring frågan om det skulle bli aktuellt.

Kostnader

Erfarenhet från andra kommuner visar att det är betydligt fler som svarar på enkäten än de som faktiskt har behov utifrån uppsatta kriterier. Om vi utgår från att hälften av de barn vars vårdnadshavare svarat på enkäten är berättigade barnomsorg på obekväm arbetstid, samt att deras vårdnadshavare ansöker om en sådan placering, skulle det innebära att vi får planera en verksamhet för ett tjugotal barn.

Kvällsöppen verksamhet på en enhet kräver en till tre personal beroende på beläggning samt barnens ålder. Helgöppen verksamhet kräver två till tre personal beroende på beläggning, ålder och antal vistelsetimmar. För att få en uppfattning om kostnader för barnomsorg på obekväm arbetstid redovisas tre scenarion.

Förlängda öppettider vardagar 18.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 11 125 kronor/månad/person (årskostnad = 122 375 kronor/person baserat på 11 månader).

Förlängda öppettider vardagar 18.00-22.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 23 140 kronor/månad/person (årskostnad = 254 540 kronor/person baserat på 11 månader)

En helgöppen verksamhet med tre personal lördagar och söndagar 06.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om totalt cirka 65 840 kronor/månad (årskostnad = 724 240 kronor baserat på 11 månader).

Utöver personalkostnader tillkommer kostnader för måltider, lokal, material, taxiresor samt eventuella extrakostnader för barn i behov av särskilt stöd (se bilaga 2).

Lysekils kommun har en avsatt budget på 2,2 mnkr per år för sin barnomsorg på obekväm arbetstid. Beredskap för nattomsorg finns på den helgöppna förskolan men det har inte varit aktuellt än. Lysekils kommun har än så länge en låg beläggning om man ser till antal beviljade barn/antal timmar i denna verksamhet.

Utmaningar

Förskolebarn vars vårdnadshavare har behov av utökade öppettider kommer behöva skrivas in på den förskola som erbjuder det. Det gör att vårdnadshavare i flera fall kommer få köra till en annan kommun del för att hämta och lämna även de dagar då familjen inte har behov av tider utanför ordinarie öppettider.

Skolbarn som behöver utökade öppettider går på sina ordinarie fritidshem fram tills stängning och sedan kommer de flesta att behöva taxi för att komma vidare till den kvällsöppna verksamheten. Det är svårt att förutse omfattningen av kostnader för dessa resor.

Andra svårigheter kan vara att anpassa denna verksamhet att tillgodose hela åldersspannet mellan 1–12 år. De äldre barnen måste ha meningsfyllda aktiviteter likväl som de yngre och möjligheter till läsläsning och liknande måste tillgodoses. Andra kommuner har påtalat svårigheterna med att tillgodose de äldre barnens behov av både meningsfull sysselsättning och jämnåriga kamrater främst under helgverksamhet. De kanske tillbringa helgen på en förskola långt från det område de bor och har sina vänner och i verksamheten kanske det inte finns några jämnåriga.

Det kan även bli en utmaning att hitta personal som endast vill arbeta fåtal timmar under kvällstid. En del kommuner rekryterar högskolestudenter som arbetar på kvällar och helger för att lösa personalfrågan. För barnens trygghet är det ytterst viktigt att det finns kontinuitet i bemanningen av denna verksamhet.

Barnets bästa

Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska barnets bästa beaktas vid alla åtgärder som rör barn. I detta fall får man se till barnets bästa sett som en kollektiv grupp.

I en omfattande barnkonsekvensanalys som Orust kommun gjort kring nattisverksamhet (se bilaga 3) frågar de sig hur små barns hälsa och utveckling påverkas av att vistas i barnomsorg på obekvämt arbetstid. De har i analysen lagt särskilt fokus på barns anknytning *”eftersom trygg anknytning tycks vara en viktig friskfaktor i barns liv”... ”för utvecklandet av bla. kognitiv och social förmåga, positiv självkänsla, och för att det ger ett psykiskt stöd vid psykiska påfrestningar senare i livet”.*

I sitt resultat skriver de att *”En granskning av relevanta studier som jämför hur små barn påverkas vid konventionell barnomsorg, respektive barnomsorg på kvällar/nätter/helger, visar att det senare alternativet under vissa omständigheter har en skadlig påverkan på anknytning och annan utveckling, men att det knappast är nätter i sig självt som är problematiskt – snarare är det andra faktorer, främst omsorgens kvalitet, som skapar det negativa sambandet. I viss mån påverkar också barnets konstitution.”*

Orust kommuns slutsats utifrån granskningen blev att för barnets bästa och för att minimera påfrestningen för barnen utveckling, bör verksamheten organiseras och regleras så att hög kvalitet uppnås. Exempelvis ska god utbildningsnivå hos personalen samt kontinuitet i relationerna mellan barn/personal eftersträvas. Verksamheten bör ha en hög personaltäthet. Det är också viktigt att ha en verksamhet med kompensering insatser och att särskild hänsyn tas till låg ålder, känsligt temperament och kontextuella faktorer.

Med bakgrund av detta har Orust kommun reglerat verksamheten till att ha ett strikt regelverk för beviljande av barnomsorg på obekvämt arbetstid för att minimera antalet inskrivna barn i verksamheten till de familjer som i annat fall riskerar mista sitt arbete och möjlighet till försörjning.

Genom det minimeras den intressekonflikt som annars kan uppstå där föräldrars behov av barnomsorg står mot barns rätt och behov av omsorg från en förälder. Lysekils kommun har samma ansökningskriterier som Orust kommun.

Orust kommun har även beslutat att nattomsorg till barn under två år inte erbjuds. Detta utifrån att studier visat att låg ålder (under två år) utgör en högre sårbarhet och en riskfaktor.

Både Lysekils och Orust kommuner har även krav på att alla barn inskrivna i barnomsorg på obekvämt arbetstid ska ha rätt till två dygns vila per vecka. Barns rätt till och behov av avkoppling och sömn, tid för att själva välja aktiviteter samt rätt till visst eget utrymme mellan arbete och utbildning är något som barnkonventionens artikel 31 belyser.

Något som också rör barns rätt till avkoppling och sömn är frågan vad som är lämpliga öppettider för en kvällsöppen verksamhet sett utifrån barnets bästa. Den aspekten lyfts inte i Orust kommuns barnkonsekvensanalys men är viktig om man ska se till barnets bästa. Att ha en kvällsverksamhet öppen efter klockan 20.00 kan ses som mindre lämpligt med hänseende till att barnen i dessa fall måste lägga sig och sova på kvällsverksamheten för att sedan väckas och åka hem när deras vårdnadshavare hämtar. Skolbarn ska upp tidigt och till skolan oavsett om deras föräldrar arbetar eller inte dagen efter.

Slutsats

Resultatet av undersökningen har visat att behov och önskemål från vårdnadshavarna inte helt överensstämmer. Ett exempel är nattomsorg som endast fem familjer hade behov av men som fler önskade.

De allra flesta vårdnadshavarna som svarat på enkäten har uppgett att de i dagsläget löser situationen genom att de har anhöriga och bekanta som hjälper till, eller att de byter arbetstider. Vissa har gått ner i tid för att lösa sin situation. För några är det svårt att få vardagen att gå ihop och kunna arbeta det man behöver för sin försörjning.

Då det finns vårdnadshavare som arbetar inom yrken där arbetstider ligger utanför ordinarie verksamheters öppettider, skulle en kvälls- och helgöppen verksamhet underlätta. Det skulle vara en bra service och eventuellt ett sätt att ytterligare öka attraktionen för barnfamiljer att bosätta sig i Munkedals kommun.

Barnomsorg på obekvämlig arbetstid är inte en lagstadgad verksamhet. Verksamheten kommer medföra en betydande kostnadsökning för kommunen, vilket kommer kräva ytterligare resursfördelning till barn- och utbildningsförvaltningen. Intresset för enkäten har varit stort men osäkerhetsfaktorerna är många.

För att kunna räkna på kostnaderna måste man veta det faktiska behovet, och för att få fram det krävs ett inriktningsbeslut och därefter en preliminäransökan från vårdnadshavarna.

Utifrån ekonomiska aspekter och barnets bästa bör en eventuell verksamhet med utökade öppettider endast rikta sig till de familjer som uppfyller beskrivna kriterier. Hänsyn kommer inte kunna tas till exempelvis vårdnadshavarens önskemål om att ha växelvis boende varannan vecka, utan måste ses till båda vårdnadshavarnas sammantagna behov. Finns en vårdnadshavare alternativt sammanboende som kan hämta barnet/barnen enligt ordinarie öppettider så är man inte i behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Inte heller om arbetsgivare kan erbjuda byte till dagtidsarbete.

Bilaga 1: Enkät svar – sammanställning

Totalt 24 svarande familjer

- Munkedal – 7 familjer – 8 förskolebarn, 2 fritidsbarn
- Stale – 8 familjer – 8 förskolebarn, 7 fritidsbarn
- Hedekas – 2 familjer – 3 förskolebarn
- Hällevadsholm – 3 familjer – 2 förskolebarn, 7 fritidsbarn
- Dingle – 4 familjer – 5 förskolebarn, 2 fritidsbarn

Behov

Morgon:

- Vardagar 5.30-6.00 önskades av 5 familjer och motsvarar ca 8 % av de önskade tidsintervallerna

Vardagskväll:

- Vardagar 18.00-20.00 önskades av 13 familjer och motsvarar ca 20% av de önskade tidsintervallerna
- Vardagar 18.00-22.00 önskades av 11 familjer och motsvarar ca 17% av de önskade tidsintervallerna

Vardagskvällar båda kategorierna önskades av totalt 21 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Natt:

- Vardag natt 22.00-06.00 önskades av 4 familjer och motsvarar ca 6% av de önskade tidsintervallerna
- Helgnatt 22.00-06.00 önskades av 3 familjer och motsvarar ca 5% av de önskade tidsintervallerna

Nattomsorg båda kategorierna önskades av totalt 5 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Helg dagtid:

- Helg 06.00-18.00 önskades av 13 familjer och motsvarar ca 20% av de önskade tidsintervallerna

Helgkväll:

- Helg 18.00-20.00 önskades av 6 familjer och motsvarar ca 9% av de önskade tidsintervallerna
- Helg 18.00-22.00 önskades av 9 familjer och motsvarar ca 14% av de önskade tidsintervallerna

Helgkvällar båda kategorierna önskades av totalt 10 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Totalt var det 21 familjer som hade ett behov av barnomsorg på kvällstid vardagar samt helg och 13 av dem som uppgett behov fram till klockan 22.00

Av de sökande så var det endast 5 familjer som kunde lösa transporterna för sina fritidsbarn mellan ordinarie fritidshem och verksamhet med utvidgade öppettider.

De sökande familjerna har uppgett ett varierat antal tillfällen per månad som de har behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Medianvärdet för samtliga är 6 tillfällen per månad.

Önskemål

- Utvidgade öppettider på två till tre olika enheter och områden i kommunen (ej helg och natt)

Denna lösning önskade 13 familjer vilket motsvarar 54% av de svarande

- Dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal

Denna lösning önskade 5 familjer vilket motsvarar 21 % av de svarande

- Dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal och en förskola med utökade tider i annat område

Denna lösning önskade 4 familjer vilket motsvarar 17% av de sökande

- Kväll och helgöppen förskola i centrala Munkedal och en förskola med utökade tider i annat område

Denna lösning önskade 2 familjer vilket motsvarar 8% av de sökande

Bland familjer med förskolebarn var 40% inte intresserade av att byta förskola för sina barn om det innebar att de fick något längre resväg.

Enkät - barnomsorg på obekväm arbetstid

I denna undersökning vänder vi oss till dig som uppfyller följande kriterier:

- Du är ensam vårdnadshavare eller sammanboende där ni båda arbetar på tider som gör att ni inte hinner hämta och lämna barnet utifrån ordinarie öppettider (6.00-18.00). Som sammanboende räknas även du som bor tillsammans med någon under äktenskapsliknande förhållande som inte är vårdnadshavare till barnet/barnen.
- Du har ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov (minst 2 tillfällen per månad) och ditt arbete är långsiktigt dvs inte av kortare karaktär som tillfälligt vikariat.
- Du har själv försökt hitta lösning att tillgodose behovet av barnomsorg samt pratat med din arbetsgivare och prövat att förändra din arbetstid till dagtid.

Stämmer samtliga ovanstående punkter in på dig är vi tacksamma för om du vill ta dig tid och göra vår enkätundersökning så vi kan göra en behovsanalys av barnomsorg på obekväm arbetstid i Munkedals kommun.

Observera att för barn med två vårdnadshavare ska endast en av vårdnadshavarna fylla i denna enkätundersökning, så var vänlig och kom överens vem av er som svarar på den.

Sista svarsdag söndagen den 13 november 2022

^ Obligatoriskt

1. Ditt/dina barn är i dagsläget inskrivna i kommunens barnomsorg (förskola/fritids eller dagbarnvårdare) *

Ja

Nej

2. Ditt/dina barn är folkbokförda i område *

- Munkedal
- Stale
- Hedekas
- Hällevadsholm
- Dingle

3. De barn i din familj som har behov av kvälls/helg eller nattomsorg är
förskolebarn i ålder (uppgi ett eller flera alternativ) *

- 1 år
- 2 år
- 3 år
- 4 år
- 5 år
- 6 år
- Har inget barn i förskoleålder med behov av barnomsorg på obekväm arbetstid

4. De barn i din familj som har behov av kvälls/helg eller nattomsorg är skolbarn i ålder (uppge ett eller flera alternativ) *

- 6 år
- 7 år
- 8 år
- 9 år
- 10 år
- 11 år
- 12 år
- Har inget skolbarn i behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid

5. Hur löser du/ni behovet av omsorg i dagsläget (uppge ett eller flera alternativ) *

- Anhörig/bekant hjälper till
- Har gått ner i tjänst för att lösa situationen
- Byter arbetstider
- Annat

6. Kryssa för de tidsintervaller som du har behov av barnomsorg idag (uppgi ett eller flera alternativ) *

- 05:30-06:00 måndagar till och med fredagar (*utökad morgontid vardag*)
- 18:00-20:00 måndagar till och med fredagar (*utökad kvällstid vardag - kort*)
- 18:00-22:00 måndagar till och med fredagar (*utökad kvällstid vardag - lång*)
- 22:00-06:00 måndagar till och med torsdagar (*vardag natt*)
- 22:00- 06:00 fredagar till och med måndagar (*helg natt*)
- 06:00- 18:00 lördagar och söndagar (*helg dag*)
- 18:00-20:00 lördagar och söndagar (*helg kväll - kort*)
- 18:00-22:00 lördagar och söndagar (*helg kväll - lång*)

7. Hur många tillfällen per månad har du behov av att lämna ditt/dina barn i barnomsorg utanför ordinarie öppettider 06:00-18:00? Uppgi ett alternativ *

- 2-3 tillfällen per månad
- 4-5 tillfällen per månad
- 6-7 tillfällen per månad
- 8-9 tillfällen per månad
- 10 eller fler tillfällen per månad

8. Om endast en förskola centralt i Munkedal kan ha utökade öppettider som passar dina behov. Skulle du anmäla ditt förskolebarn/omplacera ditt barn till denna förskola även om det innebär längre resväg för dig att hämta och lämna varje dag (även dagar då du har behov av att lämna inom befintlig öppettid 06:00-18:00)? *
- Ja
- Nej
- Har inget barn i förskoleålder med behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid
9. Om du har barn på fritidshem skulle du själv kunna lösa transport för ditt/dina barn från ordinarie fritidshem efter klockan 18:00 på vardagskvällar till en kvällsöppen verksamhet i en annan kommunal enhet? *
- Ja
- Nej
- Har inget skolbarn i behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid
10. Välj det alternativ som hade passat ditt barn/dina barn bäst (uppgi ett alternativ) *
- Utvidgade öppettider vid behov morgon och kväll på två till tre olika enheter och områden i kommunen (*ej natt- och helgöppet*)
- En dygnetruntöppen enhet i centrala Munkedal
- En kvälls- och helgöppen enhet i centrala Munkedal (*ej natt*) samt en enhet med endast utökade öppettider morgon och kväll (*ej natt- och helgöppet*) i annan kommunal enhet där behov finns
- En dygnetruntöppen enhet i centrala Munkedal samt en enhet med endast utökade öppettider morgon och kväll (*ej natt- och helgöppet*) i en annan kommunal enhet där behov finns

Det här innehållet har inte skapats och stöds inte av Microsoft. Data du skickar kommer att skickas till formulärets ägare.

Bilaga 2: Kostnadskalkyl

Personal och lokalkostnader (baserad på snittlön på 28 000 kr per månad)

En öppen avd (kr/mån)	Öppet kl 18-20 mån-fre (1 personal)	Öppet kl 18-22 mån-fre (1 personal)
Personal	11 124,59	23 137,68
Lokaler	1 158,44	2 316,88
Summa	12 283,03	25 454,56

	Öppet 8h lör + sön 1 personal	Öppet kl 06-20 lör + sön (3 personal)
	21 946,20	65 838,60
	1 853,50	3 243,63
Summa	23 799,70	69 082,23

Två öppna avd (kr/mån)	Öppet kl 18-20 mån-fre (1 personal)	Öppet kl 18-22 mån-fre (1 personal)
Personal	22 249,19	46 275,36
Lokaler	2 316,88	4 633,76
Summa	24 566,06	50 909,12

	Öppet 8h lör + sön 1 personal	Öppet kl 06-20 lör + sön (3 personal)
	43 892,40	131 677,20
	3 707,00	6 487,26
Summa	47 599,40	138 164,46

Måltidskostnader för år 2023

Frukost	15,50 kr
Lunch	47 kr
Mellanmål	17,70 kr
Summa	80,20 kr

Uppgifter gällande kostnader för personal/lokalkostnad, måltider samt Lysekils kostnader inhämtade från ekonomiavdelningen nov/dec 2022. Uppdaterade 16 januari 2023

Taxiresor prisexempel från 2022 exklusive moms - indexuppräknas var tredje månad

Stale - Munkedal	200 kronor (enkel väg)
Dingle - Munkedal	300 kronor (enkel väg)
Hällevadsholm - Munkedal	360 kronor (enkel väg)
Hedekas - Munkedal	515 kronor (enkel väg)

Uppgifter gällande prisexempel för taxiresor inhämtade från skolskjutssamordnare oktober 2022

Ytterligare kostnader

Tillkommer gör kostnader för material och övrig förbrukning samt eventuella extrakostnader för barn i behov av särskilt stöd

Barnkonsekvensanalys

-ett barnrättsperspektiv på Nattis

Innehåll

Inledning.....	3
Tillvägagångssätt.....	3
Hur nattis fungerar i Orust kommun	5
Reglerna - vem kan få barnomsorg på obekvämt arbetstid?	6
Barnens tankar om nattis.....	7
Vuxnas tankar om nattisverksamheten	8
Referensgruppens tankar om nattis	9
Tankar om hur nattis kan utvecklas.....	10
Under tiden barnet finns på nattis	11
Efter barnet varit på nattis.....	11
Vad säger barnkonventionen?	13
Barnkonventionen har fyra huvudprinciper som vägleder oss	13
Artikel 3, om att bedöma och beakta barnets bästa vid alla åtgärder	13
Artikel 4, om offentlig budgetering för förverkligande av barnets rättigheter	14
Artikel 18, om föräldrars ansvar och statens stöd	14
Artikel 31, om barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur	15
Vad säger forskningen om barnomsorg och nattis?	16
Lagstiftning, styrdokument och riktlinjer	18
Skollagen (2010:800)	18
Föräldrabalken (1949:381)	18
Omsorg på obekvämt tid, en tolkning av lagen	19
Diskussion - vad kan vara barnets bästa?	20
Slutsatser och rekommendationer	21
Referenslista:	22

Inledning

Sedan cirka 20 år tillbaka har Orust kommun erbjudit barnomsorg på obekvämt arbetstid, också kallat nattis. Kommuner har idag ingen lagstadgad skyldighet att tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid, dock är det en verksamhet som Orust kommun värnat i många år. Det är också en tydlig trend i samhället att allt fler kommuner öppnar barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Under de senaste åren har fler föräldrar önskat plats på nattis för barnen och schematiderna har utökats. Regler har därför tagits fram som tydliggör vem som kan få en plats och på vilka grunder platsen kan nyttjas. I anslutning till arbetet med reglerna och vårt arbete med barnkonventionen uppstod ett antal frågor och funderingar kring barnkonventionen och nattisverksamheten.

Det finns exempelvis frågor om barnets rätt till föräldrar, vila och tillräcklig nattsömn, fritid och rekreation kontra föräldrars behov av arbete och inkomst som av flera skäl är viktiga att belysa för att säkerställa en verksamhet med kvalitet och efterlevande av barns rättigheter. Orust kommun beslutade därför att genomföra en barnkonsekvensanalys, att belysa verksamheten utifrån barnets bästa med frågeställningen:

I vilken omfattning skall Orust kommun erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider utifrån barnets rättigheter?

Frågor att beakta i en barnkonsekvensanalys är följande

- Vilken lagstiftning reglerar frågan som ska prövas?
- Vilka bestämmelser i barnkonventionen ska beaktas?
- Hur ser praxis ut?
- Vad säger aktuell forskning? Finns teorier som kan beaktas?
- Synpunkter från den beprövade erfarenheten?
- Synpunkter från det sociala nätverket?
- Synpunkter från barnet eller barnen det gäller?

Tillvägagångssätt

Utskottet för lärande beslutar om och ansvarar för nattisverksamheten och sektorchefen är verksamhetsansvarig. Kommunens arbete med barnkonventionen finns inom folkhälsostrategens uppdrag. Sektorchefen och folkhälsostartegen bildade en arbetsgrupp i samverkan med Åsa Ekman, som är konsult i barnrättsfrågor. Arbetsgruppen ansvarade för att genomföra barnkonsekvensanalysen och arbetade tillsammans med en referensgrupp genom processen.

Arbetet inleddes med att bjuda in föräldrar och vårdnadshavare till ett dialogmöte. Syftet med mötet var att få förståelse för verksamheten utifrån ett föräldraperspektiv. Det fanns också en förhoppning om att påbörja en dialog som skulle kunna fortsätta genom hela arbetet. På dialogmötet diskuterades bakgrunden till barnkonsekvensanalysen, hur behoven av verksamheten ser ut idag, vad som fungerar bra, vad som kan fungera bättre samt utmaningar med nattis.

Därefter bildades en referensgrupp med deltagare som på olika sätt berörs av frågeställningen eller har kunskap om angränsade verksamheter och frågor. Det ansågs viktigt med en bredd på referensgruppen för att frågeställningen skulle belysas från så många olika håll som möjligt. I referensgruppen bjöds representanter från förskola, nattis, elevhälsa och föräldrar in att delta.

Referensgruppen kom att bestå av

- 4 föräldrarepresentanter
- 1 representant administration barnomsorg
- 1 representant personal nattis
- 1 representant fritidsverksamhet
- 1 representant familjebehandling, individ- och familjeomsorgen
- Förskolechef
- Skolpsykolog

Referensgruppen träffades vid tre tillfällen för att tillsammans inhämta kunskap, diskutera, analysera och gemensamt ta fram förslag på hur verksamheten kan utvecklas utifrån ett barnrättsperspektiv. Deltagare från referensgruppen har också inhämtat barns åsikter om nattis genom intervjuer och samtal.

Hur nattis fungerar i Orust kommun

Nattis startade 2001-01-01 och beslut togs att verksamheten organisatoriskt skulle tillhöra förskolan i Henån samt att verksamheten skulle finansieras genom omfördelning av resurser från dagbarnvårdarverksamheten inom några av enheterna.

Det har inte gjorts någon kartläggning kring behovet av nattisverksamheten i kommunen. Verksamheten bedrivs idag inom Bagarevägens förskola i Henån. Det antas vara alltför resurskrävande att ha nattis på flera orter men frågan har inte behandlats. Vid 2019 års början var 27 barn från 13 olika familjer inskrivna. De flesta av familjerna bor i Henån, en familj bor i Varekil och en familj i Svanesund.

Från starten 2001 var öppettiderna för verksamheten kl. 18.00–06.00 samt helg med 5,5 heltidstjänster, inklusive förskoleavdelningen på dagtid. När fler föräldrar önskat plats för barnen på nattis har tiderna utökats och regler har tagits fram för att tydliggöra vem och på vilka grunder platserna kan nyttjas. Idag har verksamheten 3,5 årsarbetare, och innefattar inte förskoleavdelningspersonal på dagtid.

Kostnader för verksamheten består av personalkostnader samt material och omkostnader. Lokalkostnader redovisas inte då de nyttjas fullt ut på dagtid. Personalkostnader uppgår till 2 miljoner kronor varav 400 000 kronor obekvämt arbetstid och jour. Material och omkostnader uppgår till 50 000 kr.

På nattis finns barn i olika åldrar och miljön på förskolan är väl anpassad till yngre barn, och verksamheten jobbar medvetet med att erbjuda äldre barn utvecklande miljö och aktiviteter. Kontinuerliga samtal förs med barnen och föräldrarna angående önskemål och möjligheter att utföra olika aktiviteter även utanför förskolans område. På helgerna görs exempelvis olika utflykter såsom långa skogsvandringar, bowling, biobesök med mera. Majoriteten av aktiviteterna sker i Henån då kollektivtrafiken begränsas helgtid och därmed också möjligheterna att genomföra utflykter och aktiviteter på annan ort.

Nattis finns på en och samma avdelning, Kringlan. På Kringlan används två rum som sovrum där sovande barn har sina egna täcken, kuddar och sängar som körs in på avdelningen på kvällen. Nattis försöker anpassa verksamheten efter barnens behov och intressen.

Inskolningen sker under cirka 2 veckor med och utan föräldrar. Information ges till föräldrar bland annat i form av en folder med regler och rutiner. Varje inskolning anpassas utifrån barnens behov efter samtal med föräldrar. Inskolningen och barnets anpassning diskuteras och utvärderas på personalens planering varje vecka och dialog med föräldrarna sker regelbundet.

För barnen som ska sova görs en provnatt då barnet sover på avdelningen och föräldrar är tillgängliga via telefon. De flesta barnen som sover har en personlig bok där information mellan föräldrar och personalen skrivs ned och överlämnas. Personalen skriver i en särskild blankett om hur natten gått för de barn som sovit.

Reglerna - vem kan få barnomsorg på obekvämt arbetstid?

Information om verksamheten finns på kommunens webbplats. Vårdnadshavare ansöker om nattisplats via en blankett med information om vilka tider ansökan avser, när platsen önskas samt om eventuellt tidigare arbete på obekvämt arbetstid och hur barnomsorgen då hanterades. Beslut fattas av förskolechef, och i samråd med sektorchef om oklarhet råder kring det regelverk som finns.

Kommunstyrelsen antog regelverket under 2017¹ och det gäller från och med 2018-01-01. Målgruppen är de familjer som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid och inte själva kan ombesörja detta. Det finns dock ingen generell rättighet att i enskilda fall få omsorg under obekvämt arbetstid, en behovsprövning sker av varje ansökan. Föräldrars ansvar att hitta lösningar på barnets behov av omsorg kvarstår. Det kan till exempel röra sig om att få arbetstider förlagda till vardagar eller dagtid istället för veckoslut eller kvälls- och/eller nattid. Omsorg på obekvämt arbetstid är avsedd för barn från och med ett års ålder till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år, vars föräldrar har sitt ordinarie arbete förlagt till kväll, nätter och eller helger.

Målgruppen är ensamstående föräldrar med sådana arbetstider och sammanboende föräldrar där båda har sådana arbetstider. Med sammanboende jämställs förälder/vårdnadshavare som sammanbor i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden med någon som inte är förälder till barnet.

Omsorgsbehovet ska vara regelbundet och kontinuerligt återkommande och innefattar således inte tillfälliga behov. Vidare ska andra möjligheter att tillgodose behovet av omsorg ha prövats av vårdnadshavaren. Omsorg ska erbjudas förälder som annars riskerar att förlora möjligheten att försörja sig, till exempel genom att hen måste minska sin arbetstid eller inte kan behålla sitt nuvarande arbete.

Omsorg beviljas i följande kategorier

- Måndag till och med fredag kl.18:00-22:00. Sen kvällsomsorg
- Måndag till och med fredag kl. 22:00-06:00. Nattomsorg
- Fredag kl. 22:00 till och med måndag kl.06:00. Helgomsorg

Omsorg erbjuds inte på långfredag, påskafton, påskdagen, midsommarafton, midsommardagen, julafton, juldagen, nyårsafton eller nyårsdagen.

---

¹ Antagen av Kommunstyrelsen, KS/2017:1508 § 194 (2017-09-27),
<https://orust.se/download/18.1c31b39415efb271e3160082/1508249058533/Regler%20för%20Barnomsorg%20på%20obekvämt%20arbetstid.pdf>

Barnens tankar om nattis

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har intervjuer och samtal genomförts med barn på nattis. Försök har även gjorts att nå barn som tidigare haft plats på nattis, om deras åsikter. Emellertid har inga intervjuer genomförts, då antingen barnen själva eller föräldrar inte har önskat medverka eller inte gått att få tag på. De barn som intervjuats är äldre barn på nattis, 6 år och uppåt. Nedan följer en summering av barnens tankar och åsikter om verksamheten.

Kan du förklara nattis för någon som inte vet vad det är?

- En plats man sover på. Tar hand om barnen när föräldrarna arbetar.
- Man sover där och man kan vara där ofta. Det finns sängar som man kan fälla ut, leker och pärmor med rit-teckningar.
- En plats man kan vara på när föräldrarna jobbar. Frågar om man har läxor, vi får mat, leka ibland se på tv.
- Föräldrar jobbar sent, en plats man kan vara på. Det är bra där. 5 avdelningar cirka 83 barn.

Om ett barn ska börja på nattis, vad tycker du är viktigt att vuxna berättar om nattis då?

- Berätta hur det är där, vilka sängar som det finns. Att man kan få lov att titta på tv ibland. Tala om vad man kan leka, göra när man är där.
- Att mycket är anpassat till små barn!
- Att alla barn och vuxna är snälla!

Hur är det på nattis när du är där?

- Kommer dit ca.17.30. Går från fritids med vuxen. Leker, äter, borstar tänderna, tar på pyjamas och lägger mig. Känns bra!
- Tråkigt! Sover 2 nätter i taget och får inte komma hem emellan.
- Leker, äter, vara ute. Hämtar mat på Kaprifol.
- Bra, man myser lite. Högst 3 vuxna.

När tycker du det är det roligt att vara på nattis?

- Extra kul ibland när vi kollar på film eller sommarlovsmorgon.
- Roligt när jag får ha papegojan, en leksak!
- En del vuxna gör mer saker. Går till Henån, besöker lekplatser! Extra kul när vi gick hem och besökte en fröken.
- Fröknar snälla. När vi dricker varm oboy, ofta mysigt.

Finns det något som inte är bra på nattis?

- Inget
- Att jag inte får komma hem emellan.
- På helger städas det inte, mycket sand och mat på golvet!

Finns det något som du tycker kan bli bättre eller roligare på nattis?

- Att sängarna inte ska fällas ihop. Att mamma och pappa inte ska jobba natt.
- Att man anpassar mer för äldre barn!

Om du skulle bygga världens bästa nattis, hur skulle det se ut och vad skulle barn och vuxna göra där?

- Stort med ett torn som man kan kolla ut genom. Cyklar utomhus. En park och leka vattenkrig.
- Regnbågsfärgat golv, väggar och gardiner. Glittriga handtag.
- Att det finns en fotbollsplan.
- Att fröken kan lämna mig hos en kompis.

Vuxnas tankar om nattisverksamheten

En del i en barnkonsekvensanalys är att inhämta kunskap från barnets nätverk, såsom föräldrar och vårdnadshavare samt information från yrkespersoner som har beprövad erfarenhet eller praxis från området.

Vid dialogmötet med föräldrar framkom att samtliga gör stora ansträngningar med schemaläggning, semesterdagar, föräldraledigt, att arbeta olika tider och skift än en eventuell partner och att samtliga tar hjälp av det nätverk som finns i form av släktingar och vänner. Att vara ensamstående utan exempelvis släktingar i närheten menar föräldragruppen skulle göra det mycket svårt att ha ett arbete på obekvämt arbetstid eller med längre pendling till ett arbete.

Personalens engagemang och förhållningssätt lyfts fram som en mycket viktig faktor i verksamheten. Det mesta fungerar bra och flexibiliteten märks i flera aspekter. Exempelvis bemannas samtliga nätter och personalen på nattis plockar bort nätter där behov saknas, och kan själva ändra tillbaka om förändringar uppstår för föräldragruppen. Likaså uppskattas aktiviteterna och utflykterna personalen gjort med barnen. Det underlättar för föräldrarna att veta att barnen har det bra och gör saker utöver ordinarie barnomsorg, nattis är något extra och annat. Vidare lyfts att det är positivt med permanent personal, att barnen blir trygga med nattpersonalen vid inskolningen.

Vid högtider och stängningsdagar kan det bli problematiskt där en förälder behöver ta ut semester. I dagsläget är nattis stängt under 9 högtidsdagar och 4 stängningsdagar. I vissa fall räcker inte en semesterdag för att täcka en arbetsdag vilket innebär att två semesterdagar tas ut. I de fall där arbete sker majoriteten av högtidsdagar eller stängningsdagar kan det innebära att sommarsemesteren blir mycket förkortad, vilket i sin tur leder till att barnen får en mindre sammanhängande ledighet under sommaren.

Emellanåt sker förändringar i schema med kort varsel för föräldragruppen. Då kan det vara trixigt att meddela rätt avdelning, alternativt vidarebefordra information då verksamheten inte kan nå innan 16.30. Det har också getts olika besked till olika föräldrar kring hur en ska göra vid schemaändringar. Schemaläggningen är komplex och personalens förhållningssätt och grundtanken om flexibilitet har underlättat för många. Dock är det problematiskt för föräldragruppen att kunna lämna scheman med 4 veckors varsel på grund av de olika arbetenas karaktär och framförhållning. Det kan innebära att föräldragruppen chansar och anger större behov än de sedan kan komma att behöva, innan arbetets schema är klart. Likaså finns begränsning i schemaväg då vissa arbetsgivare kan beordra personal med kort varsel. Det

fungerar att göra scheman digitalt, det finns dock olika sätt att göra det på. Exempelvis lämnar någon in flera scheman till samtliga avdelningar för att undvika missförstånd, för förskola eller skola, fritids och nattis.

Det skulle i teorin vara möjligt för barnen när de är på nattis vid vissa tidpunkter, att vara hemma under några timmar mellan förälders arbetspass. Föräldrarna ser att barnen skulle behöva en paus, men det är också problematiskt då det blir påfrestande för barnen att förflyttas hem och tillbaka till nattis. Det lyfts exempel där det emellanåt kan komma att bli skola vardag och nattis under delar av helgen, eller där skolplikten träder in och det inte är möjligt för barnen att vara hemma när en förälder är ledig dagtid och det blir långa dygn i skola och på nattis.

Gruppen talade om de förändringar som skett gällande ansökningsförfarandet och kriterier att det ska vara ett kontinuerligt behov av nattis för att kunna beviljas plats. Reglerna har tolkats olika av olika föräldrar och det har funnits oro huruvida en kan förlora sin plats om en inte nyttjar den under en tid, eller om det blir fler som är i behov av plats. Om en är delvis tjänstledig från arbete och studerar med praktik på obekvämt arbetstid har också varit otydligt huruvida en kan anses ha behov av plats eller inte. Vid stängningsdagar, när det är studiedagar stänger nattiset kvällen innan och öppnar kvällen samma dag. Det har blivit problematiskt för föräldragruppen.

Föräldragruppen önskade en diskussion om i vilken mån nattis bör vara öppet kring högtider och helger. En väg kan vara att samtala om vilka helger som anses vara barnhelger, och att det vägleder huruvida nattis ska hållas öppet eller inte. Exempelvis lyftes nyårsafton och midsommar av föräldragruppen som inte nödvändigtvis är barnhelg på samma sätt som julhelgen.

Referensgruppens tankar om nattis

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har referensgruppen diskuterat verksamheten utifrån en mängd olika perspektiv. Nattis är en positiv del av kommunens verksamhet som uppskattas av samtliga.

Anknytning, vila och fritid är något som återkommit i diskussionerna. Referensgruppen konstaterar att en trygg anknytning är viktig för en positiv utveckling för barnet men att det är svårt att utifrån forskningen göra en rekommendation om nattisverksamhetens omfattning. För barnen blir det emellanåt långa dagar och många vuxna de kommer i kontakt med. Det är tydligt att inskolningen sker på olika sätt och anpassas efter barnet, dock har frågan lyfts om alla barn mår bra eller klarar av att ha en plats i verksamheten. Likaså diskuterades huruvida åldersspannet barn från ett år till och med 13 år bör ses över. Särskilt lyftes om det är möjligt att erbjudas annan form av omsorg för de barn som är under 2 år.

Det är många parametrar som avgör huruvida ett barn mår bra på kort och lång sikt i verksamheten, där barnets situation och person i övrigt spelar stor roll. Det är svårt att göra generella bedömningar kring kvantitet, däremot kan vissa rekommendationer göras utifrån kvalitet i verksamheten.

Referensgruppen har diskuterat ansökningsförfarandet, och att det vore önskvärt att redan i tidigt stadie kunna bedöma omfattning utifrån enskilda barn. Emellertid finns stora svårigheter att möjliggöra en sådan bedömning och det är heller inte önskvärt bland annat av administrativa skäl. Att exempelvis ha samtal med ett barn om sin situation och om nattis, innan barnet besökt och spenderat tid och sovit i verksamheten gör det nästintill omöjligt för barnet att ha en åsikt och likaså förstå barnets eventuella inställning till verksamheten. Det kan således i ett ansökningsförfarande inte vara möjligt att bedöma barnets bästa. Orust kommun vill ha en flexibel och generös verksamhet och ansökningsprocessen bör därför vara enkel och tillgänglig, inte utgöra hinder vare sig för den som ansöker eller den som beslutar om platsen. Det blir istället

viktigt att under och efter inskolningen finna en struktur, eller tydliggöra en struktur för den kontinuerliga uppföljningen. I uppföljningen ska samtal med barnet genomföras. Och utifrån det bedöma vad som är det bästa för enskilda barn i verksamheten och göra eventuella anpassningar därefter.

Vidare har referensgruppen under arbetets gång varit i kontakt med ett antal närliggande kommuner som erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid. Ingen av de kommuner referensgruppen varit i kontakt med, har i arbetet med riktlinjer och regler utgått från eller benämnt barnets rättigheter.

Gruppen har samtalat om verksamhetsförbättringar utifrån ett barnperspektiv, barnrättsperspektiv och utifrån ett föräldraperspektiv. Det är viktigt att inskolning sker på förskolan innan en inskolning på nattis kan startas och att det bör tas fram en egen bok till barnet som fylls i utifrån hur barnet önskar ha det på nattis. Det bör också tas fram en tydlig struktur för hur uppföljningssamtal ska ske med vårdnadshavare och med barnet i samband med inskolningen och när barnet varit i verksamheten ett tag. Det är viktigt att det är en hög personaltäthet, kontinuitet i personalgruppen samt att personalen är utbildad. Likaså skulle det vara önskvärt med en mer hemmalik miljö, och för de yngsta barnen finna en lösning med personal som kommer hem istället för att barnet förflyttas till omsorgsmiljön. Generellt anses det viktigt att det är en egen verksamhet som inte behöver dela utrymme med andra utan kan anpassas efter barnen i verksamheten. Vidare behöver nattis vara anpassat för olika åldrar och ordna olika typer av helgaktiviteter för att tillgodose barnets rätt till fritid och att delta i kulturaktiviteter. Det är önskvärt att se över öppettider och vilka högtider som anses viktiga utifrån ett barns perspektiv. Idag har inte barn till personer med tillfälliga arbeten möjlighet till nattis, såsom timmisar eller sommarjobbare, det kan också ses över. Referensgruppen menar att det är rimligt att ta fram riktlinjer eller rekommendationer för att bibehålla kvaliteten i verksamheten utifrån barnets bästa, en slags kvalitetsdeklaration. Likaså bör kommunen titta på huruvida det är möjligt att utifrån olika åldersgrupper, med hänsyn till yngre barn, ta fram maxgränser på antalet timmar i verksamheten.

Tankar om hur nattis kan utvecklas

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har referensgruppen diskuterat verksamheten utifrån en mängd olika perspektiv. Förutom svaret på frågeställningen I vilken omfattning skall Orust kommun erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid så har det också framkommit en mängd idéer och tankar om hur nattisverksamheten kan utvecklas.

Dessa tankar som redovisas nedan har inte värderats utifrån om det är genomförbara idéer eller inte. Likaså har ingen bedömning gjorts huruvida det är kostnadseffektivt eller hur ett genomförande skulle kunna ske.

Före barnet börjar på nattis

- säkerställa och göra klart inskolning på förskolan innan inskolning på nattis påbörjas
prövning, bedömning av varje barns mognad inför inskolning, hitta rutiner för att pröva barnets bästa vid ansökning/inskolning.
- barn till timmisar och sommarjobbare få plats
- prövning, bedömning av varje barns mognad inför inskolning
- ta fram barnets egen bok om hur hen vill ha det på nattis
- berätta för barn vid inskolning att en får titta på tv, vilka sängar som finns, att mycket är anpassat till små barn och att barn och vuxna är snälla där

- tydliggöra riktlinjerna, om en inte använder/har behov av platsen under en tid, exempelvis vid delvis tjänstledighet, eller studerar med praktik på obekvämt arbetstid
- genomföra kartläggningar för att undersöka vilket behov som finns hos föräldrarna. vilka föräldrar i kommunen som inte har möjlighet att använda kommunens verksamhet på grund av bristande tillgänglighet.
- undersöka nattis utifrån ett jämställdhets- och integrationsperspektiv. Detta för att erbjudandet inte ska förbise de grupper som är i störst behov av omsorg på obekvämt tid.
- Ta fram riktlinjer/rekommendationer för bibehållen kvalitet i verksamheten utifrån barnets bästa
- Undersöka om det är möjligt att utifrån olika åldersgrupper, med särskild hänsyn till yngre barn, ta fram generella bedömningar om maxgräns på antalet timmar i verksamheten.

Under tiden barnet finns på nattis

- välutbildad personal
  - samma personal, kontinuitet
  - hög personaltäthet/många famnar
  - ”dagmamma” som kommer hem till hemmiljön
  - en hemmalik miljö- en villa/hus
  - egen verksamhet/inte behöva dela utrymme
  - anpassad aktivitet efter åldrar
  - helgaktiviteter och olika utflykter
  - att nattis är en egen fristående verksamhet
  - senare hämttider, anpassat efter arbetstiderna
  - öppet på storhelger
  - barnen kan komma hem emellan, exempelvis mellan förälders arbetspass
  - att det städas på helgerna, det kan bli bättre
  - anpassa mer för äldre barn
  - sängarna ska inte fällas ihop
  - att kunna vara hos kompisar
  - ”barnanpassad inredning”, involvera barnen i inredningen, den fysiska miljön.
-
- tillgång till t.ex. kommunala bilar skulle hjälpa oss att ge barnen mer intressant och stimulerande fritid för positiv utveckling .
  - underlätta vid kommunikation/meddela om förändringar i schemat för föräldragruppen, rätt info till rätt avdelning osv. Enhetligt hur föräldrar ska meddela vid kort varsel.
  - se över vid stängningsdagar, när det är studiedagar stänger nattiset kvällen innan och öppnar kvällen samma dag.
  - schemalaggen för föräldragruppen, framförhållning, digitalt, flera scheman osv. Går det att hitta ett system som underlättar för alla?
  - Ta fram/tydliggöra en struktur för uppföljning av inskolning och kontinuerlig dialog utifrån barnets bästa och eventuella anpassningar. Synliggöra barnets egen röst i ett inskolningssamtal/kontinuerliga dialogen

Efter barnet varit på nattis

- göra en utvärdering av verksamheten,

- fråga de barn som gått på nattis för länge sen, hur upplevde dom verksamheten. system för att kontinuerligt ta tillvara barns tankar om utveckling av verksamheten.
- ha ett barnråd/nattisråd för utvecklande av verksamheten på sikt

Nästintill samtliga idéer kan tydligt ses att barnets rättigheter främjas. I stor utsträckning rör idéerna barnets rätt att få information, om att göra provningar av barnets bästa, att involvera barnet och möjliggöra inflytande i verksamheten, att skapa förutsättningar för barnet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter samt rätten till föräldrar och vårdnadshavare. En del av idéerna har fokus på föräldraperspektivet där de underlättar vardagen och säkerställer arbete och försörjning.

Referensgruppen föreslår att riktlinjerna/rekommendationerna för bibehållen kvalitet i verksamheten bland annat bör innehålla

- Tydliggörande att verksamheten vilar på principen om barnets rättigheter i första hand.
- Vid eventuella intressekonflikter ska barnets bästa och barnrättsperspektivet prioriteras
- Nattis inte omfattas av vikariepoolen, utifrån tryggheten och förutsägbarheten för barnet. Nattis använder egen ”vikariepool”
- Kontinuiteten i personalgruppen
- Notera och formalisera den kontinuerliga dialog som förs med föräldrar kring barnets mående och upplevelser på nattis
- Inskolning på förskola sker innan inskolning på nattis
- Ett uppföljningssamtal sker både med vårdnadshavare och barnet kort tid efter inskolning
- Maxtimmar anges utifrån barnets bästa
- Tydliggöra barnets rätt till inflytande och rätten till fritid & kultur i och hur dessa tillgodoses i verksamheten

Vad säger barnkonventionen?

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen², ger en definition av de rättigheter som varje barn har. Rättigheterna gäller i alla samhällen och konventionen understryker föräldrarnas och den utvidgade familjens roll och ansvar för barnet men ålägger samtidigt staten ansvar för att skydda barnet mot vanvård, utnyttjande och övergrepp. Barnkonventionen består av en mängd olika artiklar som slår fast vilka rättigheter varje barn har. Artiklarna ska ses som en helhet, där varje barn har rätt till alla rättigheterna. Konventionen är en del av den internationella folkrätten, vilket innebär att staterna som ratificerat konventionen är skyldiga att göra sitt yttersta för att följa konventionens artiklar. Från 1 januari 2020 är barnkonventionen inkorporerad i svensk lag.

Barnkonventionen har fyra huvudprinciper som vägleder oss

Fyra av artiklarna i konventionen är vägledande för hur vi ska tolka övriga artiklar. I alla verksamheter och i allt arbete ska artikel 2, 3, 6 och 12 användas för att säkerställa ett barnrättsperspektiv och att vi förstår övriga artiklar korrekt.

- Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter och att ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den. Varje barn har rätt till alla rättigheterna.
- Artikel 3 anger att det i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Utveckling innebär bland annat barnets fysiska hälsa, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.
- Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen.

Artikel 3, om att bedöma och beakta barnets bästa vid alla åtgärder

I artikel 3 står att läsa att konventionsstaten vid alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta det som bedöms vara barnets bästa. Barnets bästa är komplext och måste avgöras från fall till fall och tolkas tillsammans med barnkonventionens övriga rättigheter. Barnets bästa ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn där fokus måste ligga på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa. I alla åtgärder ska det bedömas individuellt utifrån det berörda barnets eller de berörda barnens specifika situation och hänsyn ska tas till barnets personliga förutsättningar och behov. När det gäller åtgärder och beslut som rör barn som

---

² <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen>

kollektiv måste barns bästa bedömas och fastställas med utgångspunkt i de omständigheter som råder för den grupp av barn det gäller och för barn i allmänhet, på kort och lång sikt. Oavsett om det gäller det enskilda barnet eller barn som grupp bör bedömningen och fastställandet göras med full respekt för rättigheterna i barnkonventionen (Unicef, 2008 och Barnombudsmannen, 2018).

Artikel 4, om offentlig budgetering för förverkligande av barnets rättigheter

Konventionsstaten ska till fullo använda sina tillgängliga resurser för att genomföra barnets rättigheter. Staten får inte diskriminera något barn genom mobilisering av resurser eller genom det sätt resurserna används. Att använda resurserna rättvist betyder inte per automatik att spendera samma summa på varje barn. Rättvis resursfördelning innebär att fatta beslut om utgifter på ett sätt som leder till faktisk jämlikhet bland barn. Resurser bör riktas på ett sätt som främjar jämlikhet. Staten ska undanröja alla diskriminerande hinder som kan försvåra för barnen att ta del av sina rättigheter (FN:s kommitté för barnets rättigheter)³.

Artikel 18, om föräldrars ansvar och statens stöd

Artikel 18 i konventionen reglerar statens roll gentemot föräldrarna och beskriver att staten ska erkänna föräldrarnas ansvar för barnets uppfostran och utveckling och att dessa ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa. Staten ska ge lämpligt stöd till föräldrar och vårdnadshavare och vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till.

Även om familjens struktur och storlek kan skifta tillgodoses alla små barns behov bäst tillsammans med ett litet antal personer som erbjuder beständiga relationer och god omvårdnad. Familjer som bryts upp, ekonomiska svårigheter som gör att föräldrar måste arbeta långt hemifrån och sjukdom och död försämrar dessa relationer. Barnomsorg av god kvalitet ses som statens ansvar och vägledas av en omsorg om barntillsyn för mycket små barn vars utvecklingsbehov har att göra med trygghet, varaktiga relationer med enskilda människor och stimulans i samarbete mellan barnet och en vuxen person. Det centrala i all barnomsorg måste vara barns rättigheter och det enskilda barnets bästa, och i vidare betydelse även barnets föräldrars rättigheter och deras bästa. Det är viktigt att personalen har aktuell teoretisk och praktisk insikt i barnets rättigheter och utveckling, att de tillämpar en barnfokuserad omsorg, läroplan och pedagogik och att de har tillgång till specialistresurser och stöd, inklusive ett tillsyns- och granskningssystem för offentliga och privata program, institutioner och tjänster (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7).

FN:s kommitté för barnets rättigheter har kritiserat stater för ett nyttoinriktat förhållningssätt till barnomsorg, exempelvis när föräldrar uppmanas till att lämna sina barn på barndaghem under hela arbetsveckan i stället för att ge dem stöd så att de kan ta så stor del som möjligt i barnens uppfostran. Vidare har kommittén uppmanat stater att se över policys när det gäller tillgången till barnomsorg för barn till arbetslösa föräldrar, med beaktande av barnets rätt till utbildning och till fritidsaktiviteter, särskilt med beaktande av ansträngningarna att öka pedagogikens roll i förskolan

---

³ <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-19-svenska-formaterad.docx.pdf>

och fritidshemmen. Anställningsvillkor som hjälper förvärvsarbetande föräldrar att utöva sitt föräldraransvar ska eftersträvas (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7; CRC/C/15/Add.101).

Artikel 31, om barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur

FN:s kommitté för barnets rättigheter menar att artikel 31 behövs som påminnelse om att barn behöver ett visst eget utrymme mellan arbete och utbildning. Vila hänvisar till människans grundläggande behov av avkoppling och sömn. Fritid innebär tid och frihet att göra det en vill och rekreation handlar om aktiviteter en själv väljer för sitt mötes skull. Leken talar om att det är barns aktiviteter som är fri från vuxnas kontroll och inte nödvändigtvis behöver följa några regler.

Vidare menar kommittén att för liten vikt läggs vid barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur. Det finns stora skillnader mellan olika länder kring tolkningen av hur många timmar den obligatoriska utbildningen vara och om och hur mycket skolarbete som ska göras utöver skolan. Kommittén ber ibland staterna överväga att minska skolarbetet, konkurrensen och påfrestningen i skolan, och att respektera barns rätt till vila, lek och att vara barn (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7; CRC/C/15/Add.101).

Vad säger forskningen om barnomsorg och nattis?

Frågeställning

Hur små barns hälsa och utveckling påverkas av att vistas i barnomsorg på obekvämlig arbetstid – m.a.o. sena kvällar, nätter och helger – är en frågeställning som i viss mån belysts i forskning. Ett särskilt intressant perspektiv är barns anknytning⁴, eftersom trygg anknytning tycks vara en viktig friskfaktor i barns liv – en mängd studier⁵ har visat att trygg anknytning kan associeras med, eller understödjer utvecklandet av bl.a. kognitiv och social förmåga, positiv självkänsla, samt ger ett stöd vid psykiska påfrestningar senare i livet.

Den centrala frågeställningen blev därför – om, och under vilka omständigheter nätter på förskola tillsammans med andra personer än de som barnet har nära relation till, kan innebära påfrestning för barnets anknytning, eller försvåra möjligheterna för barnet att skapa en trygg anknytning till sina föräldrar (eller andra primära anknytningspersoner). Av särskilt intresse är hur små barn påverkas (0-3 år), eftersom de är i en intensiv utvecklingsperiod, samtidigt som de inte har hunnit utveckla särskilt mycket av egen förmåga att bemöta omgivningens krav – de är utlämnade till omgivningens ”goda vilja” och samtidigt särdeles känsliga för påfrestningar.

Resultat

En granskning av relevanta studier⁶ som jämfört hur små barn påverkas vid konventionell barnomsorg, respektive barnomsorg på kvällar/nätter/helger, visar att det senare alternativet under vissa omständigheter har en skadlig påverkan på anknytning och annan utveckling, men att det knappast är nätter i sig självt som är problematiskt – snarare är det andra faktorer, främst omsorgens kvalitet, som skapar det negativa sambandet. I viss mån påverkar också barnets konstitution. Studierna visar också att det vid högkvalitativ ”nattis”-verksamhet även kan finnas vissa fördelar, samt att det i ett vidare perspektiv är barnets hemförhållanden som utgör den

---

⁴ Anknytningsteorin begreppsliggör det känslomässiga bandet mellan det lilla barnet och dess primära vårdnadsgivare, och bygger på arbeten av bl.a. Bowlby. Teorin är väletablerad inom utvecklingspsykologin, och har på olika vis omsatts i omfattande forskning. Studier har visat att barn tillsammans med sina vårdnadsgivare etablerar konsistenta beteendemönster, vilka benämns som anknytningsmönster (eller anknytningsbeteende), och utgör den strategi som barn/vårdnadsgivare tillämpar när barnet utsätts för inre eller yttre stress – m.a.o. fara, hunger, trötthet o.s.v. Anknytning betecknas som ”trygg” eller varianter av ”otrygg”. Med att barnet utvecklat en ”trygg anknytning” menas att barnet uppfattar, och har en föreställning om, att det finns en eller flera vuxna (oftast förälder) som på ett konsekvent vis är tillgängliga, receptiva och kapabla att erbjuda barnet trygghet vid tillfällen av stress. När detta inte är fallet tillgriper barnet andra strategier, och anknytningsbeteendet betecknas som på olika vis ”otrygg”.

⁵ För referenser – se lista i bilaga

⁶ Forskningsartiklar publicerade i internationell press, sökta via Google Scholar. Sökord var ”attachment”, ”development”, ”daycare”, ”nightcare”, ”children” och ”kindergarten”. Referenser finns listade i bilaga.

viktigaste påverkansfaktorn för barnets utveckling. Nedan listas sammanfattningsvis de faktorer som lyfts fram i studierna:

Verksamhetens kvalitet: Riskfaktor	Främjande faktor
Hög omsättning i personalgrupp	Kontinuitet i relationer barn/personal
Hög omsättning i barngrupp	Kontinuitet i relationer barn/barn
Låg kompetens-/utbildningsnivå	Professionellt förhållningssätt
Låg personaltäthet	Hög grad av personals tillgänglighet
Brist på struktur, rutiner, scheman m.m.	Hög grad av förutsägbarhet skapar trygghet
Övrigt kvalitet – mat, miljö m.m.	-
	”Kompenserande” handlingar, som t.ex. extra engagemang, uppmärksamhet m.m.
Egenskaper hos barnet: högre sårbarhet	Lägre sårbarhet
Känsligt temperament	Robust temperament
Låg ålder (>2 år)	-
Kön – pojkar är känsligare än flickor	-

Slutsats

Slutsatsen utifrån granskningen blir sålunda att det - för att minimera påfrestningen på de små barnens utveckling – är angeläget att organisera och reglera verksamheten så att hög kvalitet uppnås. Man bör t.ex. eftersträva hög personaltäthet på avdelningen, god utbildningsnivå hos personalen och möjlighet till fortbildning/handledning, kontinuitet i relationerna mellan barn/personal, samt övriga kvalitetsmått. Verksamheten behöver också understödja kompenserande insatser och att särskild hänsyn tas till barn med låg ålder, känsligt temperament och problematiska kontextuella faktorer. En högkvalitativ ”nattis”-verksamhet behöver då inte medföra belastning på barnets utveckling, och kan i vissa avseenden även verka som en positiv faktor i barnets liv.

Lagstiftning, styrdokument och riktlinjer

Skollagen (2010:800)

4 kap. Kvalitet och inflytande,
Forum för samråd

13 § Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som avses i 12 §. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna.

Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten enligt andra stycket fullgörs.

25 kap. Annan pedagogisk verksamhet,
Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

5 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Föräldrabalken (1949:381)

6 kap. Om vårdnad, boende och umgänge

2 § Ett barn står under vårdnad av båda föräldrarna eller en av dem, om inte rätten har anförtrott vårdnaden åt en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare. Vårdnaden om ett barn består till dess att barnet fyller 18 år.

Den som har vårdnaden om ett barn har ett ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov enligt 1 § blir tillgodosedda. Barnets vårdnadshavare svarar även för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter samt ska bevaka att barnet får tillfredsställande försörjning och utbildning. I syfte att hindra att barnet orsakar skada för någon annan ska vårdnadshavaren vidare svara för att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas.

Om ansvaret i frågor som gäller barnets ekonomiska förhållanden finns bestämmelser i 9-15 kap. Lag (2014:377).

2 a § Barnets bästa skall vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge.

Vid bedömningen av vad som är bäst för barnet skall det fästas avseende särskilt vid

- risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa, och
- barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna.

Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad. Lag (2006:458).

Omsorg på obekvämtid, en tolkning av lagen

Skolinspektionens rapport Omsorg på obekvämtid⁷ visar en granskning hur kommunerna tillämpar skollagen på olika sätt. Detta visar sig bland annat i att vissa kommuner tolkar lagen som att kommunen inte behöver erbjuda omsorg på obekvämtid samtidigt som andra kommuner tolkar lagen som att de ska erbjuda omsorg på obekvämtid. Olikheterna innebär att föräldrar i en kommun har möjlighet att arbeta morgnar, kvällar, helger och nätter och få hjälp med omsorgen, samtidigt som föräldrar i andra kommuner inte har denna möjlighet.

De olika tillämpningarna av skollagen innebär stora skillnader för de familjer som bor i en kommun där de inte har någon möjlighet att få omsorg på obekvämtid. I dessa kommuner måste föräldrarna själva bekosta omsorgen om de inte kan få hjälp av vänner och familj, och om det inte är möjligt – avstå från arbetet. Vid en strävanslagstiftning är det svårt att avgöra när en kommun har gjort tillräckligt för att uppnå lagens krav. Detta kan få till följd att en liten åtgärd från en kommun kan vara tillräcklig för att kommunen ska anses sträva. Som en följd kan en kommun som inte erbjuder föräldrar någon omsorg på obekvämtid ändå ha ansetts uppnå lagens krav. Svårigheterna att tolka strävanslagstiftningen påverkar också Skolinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över verksamheter som omfattas av denna lagstiftning.

Skolinspektionen lyfter ett antal utvecklingsområden för att höja kvaliteten i erbjudandet av omsorg på obekvämtid.

Genomföra kartläggningar för att undersöka vilket behov som finns hos föräldrar.

Tillgängliggöra verksamheten för föräldrar.

Säkerställa att kvaliteten i omsorg på obekvämtid är god. Genomföra ett systematiskt kvalitetsarbete som fångar de frågor som är specifika för verksamheten. Erbjud stöd till personalen, exempelvis genom kompetensutveckling.

I högre grad anpassa sitt erbjudande utifrån ett jämställdhets- och integrationsperspektiv. Detta för att erbjudandet inte ska förbise de grupper som är i störst behov av omsorg på obekvämtid.

7

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/nattis/slutrapport-omsorg-pa-obekvam-tid>

Diskussion - vad kan vara barnets bästa?

Det är inte möjligt att ge ett entydigt, generellt svar i vilken omfattning kommunen ska erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån vad som är för enskilda barns bästa. Däremot går det att ge rekommendationer gällande kvaliteten kring verksamheten och strukturer för att fånga upp och anpassa verksamheten utifrån enskilda barns bästa. Dessa rekommendationer bör dock ses i sin helhet av barnomsorgen och inte enbart utifrån omfattningen barnet är på nattis.

Barnets behov av omsorg från vuxna, förskole; skol- och fritidsdagen för barnet, behovet och rätten till lek, vila, fritid och kulturaktiviteter, sömnen, barnets familjesituation, en trygg anknytning och möjligheterna att vara med kompisar är några av de aspekter som påverkar i vilken omfattning barnet kan och bör vara i barnomsorgen på obekvämt arbetstid. En positiv utveckling och hälsan för barnet är viktigt, både idag och i framtiden för det enskilda barnet, för familjen och för kommunen och samhället i stort.

Ur ett utvecklingspsykologiskt perspektiv med hänsyn till små barns behov av anknytning, är det ytterst tveksamt att låta de yngsta barnen att sova borta från föräldrar och vårdnadshavare 7 dagar per vecka. Vart en maxgräns för antalet nätter eller antalet timmar i omsorgen går är i viss mån beroende av barnets ålder. Likaså berättar forskningen att det för barnets positiva utveckling beträffande bland annat anknytning är avgörande att verksamheten håller god kvalitet i fråga om personaltäthet, struktur, utbildningsnivå, kontinuitet i personalgrupp mm.

Det kan tänkas att åldersspannet, barn från ett år till och med 13 år, kan ses över i relation till hur omsorgen planeras och genomförs. Det kan vara så att de yngsta barnen, under 2 år, främst skulle gagnas av en förändring i verksamheten, där en mer hemmaliknande miljö skulle eftersträvas, alternativt omsorg i hemmet. Det anses dock i första hand mer angeläget att finna en maxgräns för antalet timmar barn i olika åldersgrupper bör vara i omsorgsverksamheten.

Ansökningsförfarandet ska vara enkelt, tydligt och en lätt väg in i verksamheten för de som ansöker om plats för sina barn. Det blir därför viktigt att under och efter inskolningen finna en struktur, eller tydliggöra en struktur för den kontinuerliga uppföljningen. Och utifrån det bedöma vad som är det bästa för enskilda barn i verksamheten och göra eventuella anpassningar därefter. I denna struktur bör det framgå att samtal med det enskilda barnet är en viktig del.

En förälders möjlighet till arbete och försörjning påverkar i allra högsta grad barnet, på kort och lång sikt. Det kan således i verksamheten bli en fråga om huruvida försörjningsmöjligheterna ges företräde framför barnets rätt till, och behov av omsorg av en förälder. Det antas att konsekvenserna av en eventuell ekonomisk utsatthet påverkar barnet negativt i större utsträckning än begränsade fritidsmöjligheter som resultat av omsorg på nattis. Här finns således en eventuell intressekonflikt. I de fall det skulle vara för barnets bästa med en mindre, eller annan omfattning av nattis men där förälderns behov av nattisplats väger tyngre bör kompensering åtgärder diskuteras. I riktlinjerna/rekommendationerna för kvalitet i verksamheten bör ett ställningstagande tydliggöras, vilken tyngd barnets bästa eller barnrättsperspektivet ges vid en eventuell intressekonflikt.

I de fall kommunens beslut strider mot barnets bästa ska enligt barnkonventionen kompensering åtgärder sättas in. Det kan exempelvis röra sig om att nattisverksamheten skapar förutsättningar för det enskilda barnet att utöva sina fritidsintressen eller genomföra utökade aktiviteter och utflykter som gynnar barnet.

Slutsatser och rekommendationer

Utifrån ett barnrättsperspektiv ska nattis möjliggöra för alla barn att ha en plats, där inget barn diskrimineras. Likaså ska verksamheten utformas utifrån vad som är bäst för det enskilda barnet, på kort och lång sikt. Verksamheten ska möjliggöra för barnet att utvecklas och nå sin fulla potential och barnet ska kunna påverka verksamheten.

Det ska vara enkelt och tillgängligt att ansöka om en plats. Det ska också vara allmänt känt av invånarna att kommunen erbjuder nattisplatser. Beviljandet av plats utgår från de riktlinjer som är framtagna.

När det gäller omfattningen av barnomsorg på obekväm arbetstid så behövs det sättas en maxgräns, utifrån olika åldersgrupper med hänsyn till de yngre barnen. Det är helheten och det totala antalet timmar som barnet är i barnomsorg både på dagtid och på obekväm arbetstid som har betydelse för barnet.

Huruvida nattis ska vara öppet på storhelger behöver utredas vidare. I vilken utsträckning behovet finns, ekonomiska aspekter samt barnens tankar om storhelger behöver undersökas innan beslut kan tas om öppet under storhelger.

För att säkerställa det enskilda barnets bästa behöver det finnas en struktur för individuell uppföljning efter inskolningen. I den individuella uppföljningen ska hänsyn tas till barnets egen åsikt och det ska det framgå att det totala antalet omsorgstimmar inte överstiger maxgränsen utifrån olika åldersgrupper. Ett formulär/dokument ska tas fram som beskriver uppföljningen och vilka frågor som ska besvaras.

Strukturen för hur barnen på nattis har inflytande och att verksamheten är åldersanpassad behöver tydliggöras. Det kan röra sig om att årligen avsätta verksamhetsmedel för åldersanpassade aktiviteter efter dialog med barnen, eller använda kommunens övriga resurser såsom kommunens fordon för aktiviteter.

Då ingen utvärdering skett av verksamheten föreslås att en sådan genomförs inom en femårsperiod. I utvärderingen ska barns egna åsikter om verksamheten tydligt ingå.

Slutligen för att säkerställa barnets bästa i verksamheten skall det finnas kontinuitet och rätt kompetens i personalgruppen. För att säkra verksamhetens kvalitet på lång sikt bör det tas fram riktlinjer, en slags kvalitetsdeklaration som säkrar barnrättsperspektivet. I riktlinjen/kvalitetsdeklarationen ska det framgå att barnets bästa alltid ska prioriteras och vid eventuella intressekonflikter ska barnrättsperspektivet väga mycket tungt. I de fall beslut tas som går emot barnets bästa bör kompensande åtgärder sättas in.

Referenslista:

Artiklar om barns anknytning och utveckling:

1. Bernier, A., Beauchamp, M.H., Carlson, S.M., & Lalonde, G. (2015). A secure base from which to regulate: Attachment security in toddlerhood as a predictor of executive functioning at school entry. *Developmental Psychology*, 51, 1177–1189.
2. Van IJzendoorn, M. H., & van Vliet-Visser, S. (1988). The relationship between quality of attachment in infancy and IQ in kindergarten. *The Journal of genetic psychology*, 149(1), 23-28.
3. Sagi-Schwartz, A., & Aviezer, O. Correlates of Attachment to Multiple Caregivers in the Haifa Longitudinal Study: Kibbutz Children from Birth to Emerging Adulthood.
4. Moss, E., Bureau, J. F., Béliveau, M. J., Zdebik, M., & Lépine, S. (2009). Links between children's attachment behavior at early school-age, their attachment-related representations, and behavior problems in middle childhood. *International Journal of Behavioral Development*, 33(2), 155-166.
5. Van IJzendoorn, M. H. (1990). Daycare and preschool: Quality of infant-caregiver attachment affects sociability in preschool.
6. Lyons-Ruth, K., Easterbrooks, M.A., & Cibelli, C.D. (1997). Infant attachment strategies, infant mental lag, and maternal depressive symptoms: predictors of internalizing and externalizing problems at age 7. *Developmental Psychology*, 33, 681-692.

Artiklar om barnomsorgs påverkan på barns anknytning och annan utveckling:

7. Aviezer, O., & Sagi-Schwartz, A. (2008). Attachment and non-maternal care: Towards contextualizing the quantity versus quality debate. *Attachment & human development*, 10(3), 275-285.
8. Sagi, A., Koren-Karie, N., Gini, M., Ziv, Y., & Joels, T. (2002). Shedding further light on the effects of various types and quality of early child care on infant–mother attachment relationship: The Haifa study of early child care. *Child development*, 73(4), 1166-1186.
9. NICHD Early Child Care Research Network. (2001). Nonmaternal care and family factors in early development: An overview of the NICHD Study of Early Child Care, i Grossmann, K. E., Grossmann, K., & Waters, E. (Eds.). (2006). *Attachment from infancy to adulthood: The major longitudinal studies*. Guilford Press, 3-36
10. Vorria, P., Papaligoura, Z., Dunn, J., Van IJzendoorn, M. H., Steele, H., Kontopoulou, A., & Sarafidou, Y. (2003). Early experiences and attachment relationships of Greek infants raised in residential group care. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 44(8), 1208-1220.
11. Smyke, A. T., Dumitrescu, A., & Zeanah, C. H. (2002). Attachment disturbances in young children. I: The continuum of caretaking casualty. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 41(8), 972-982.
12. Aviezer, O., Van IJzendoorn, M. H., Sagi, A., & Schuengel, C. (1994). "Children of the dream" revisited: 70 years of collective early child care in Israeli kibbutzim. *Psychological Bulletin*, 116(1), 99.
13. Aviezer, O., Sagi, A., Joels, T., & Ziv, Y. (1999). Emotional availability and attachment representations in kibbutz infants and their mothers. *Developmental Psychology*, 35(3), 811.
14. Anme, T., Tanaka, H., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Tanaka, E., Tong, L., ... & Mochizuki, H. (2010). Effectiveness of Japan's extended/night child care: A five-year follow up. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 5573-5580.
15. Anme, T., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Tong, L., Tanaka, E., Tomisaki, E., ... & Sugita, C. (2012). Health of school-aged children in 11+ hours of center-based care. *Creative Education*, 3(02), 263.

Länkar :

Unicef 2008,

http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/080125/81db21f2994036a27e03853ac1d679b7/Handbok%20om%20barnkonventionen%20-%20UNICEF.pdf

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-07-genomforandet-av-barnets-rattigheter-under-tidig-barndom.pdf>

FN:s kommitté för barnets rättigheter, CRC/C/GC/7

CRC/C/15/Add.101 (1999)

<https://orust.se/download/18.1c31b39415efb271e3160082/1508249058533/Regler%20för%20Barnomsorg%20på%20obekvämlig%20arbetstid.pdf>

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/nattis/slutrapport-omsorg-pa-obekvam-tid>

Barnombudsmannen, 2018) https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/provning-av-barnets-basta---slutversion-25-september-2018_ksf_2.pdf

Diarienummer: 2022-000116

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Liselott Sörensen Ringi
Förvaltningschef
Barn och utbildningsförvaltningen

Svar på motion från Mathias Johansson, Sverigedemokraterna om kvälls- och helgöppen förskola

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att motionen är besvarad.
Kommunfullmäktige beslutar att avslå införande av kvälls- och helgöppen förskola.

Sammanfattning

Mathias Johansson, Sverigedemokraterna har inkommit med en motion där han föreslår:

- att barn- och utbildningsnämnden får uppdraget att utreda behovet av barnomsorg kvälls- och helgtid i Munkedals kommun
- att barn- och utbildningsnämnden utreder om det kan ske i extern regi om kommunen inte lämpligen kan bedriva det i egen regi.
- att införa kvälls- och helgöppen förskola.

Kort sammanfattning av utredningen

I dagsläget erbjuds barnomsorg mellan klockan 06.00 och 18.00 på vardagar i Munkedals kommun. Kommuner är enligt skollag inte skyldiga att erbjuda förskole- eller fritidsverksamhet under kvällar, nätter eller veckoslut men ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

För att få en bild av behovet har vårdnadshavare under hösten 2022 haft möjlighet att svara på en enkät som barn och utbildningsförvaltningen tagit fram. Enkäten har legat på kommunens hemsida samt förmedlats via förskolans och skolans lärportal för att nå ut till berörda. Se bilaga 1.

Enkätundersökningen pekar mot två alternativ utifrån det faktiska behovet.

1. Utvidgade öppettider vardagar (ingen helg och nattomsorg) på en förskola i centrala Munkedal samt på en förskola i område Svarteborg

2. En helgöppen förskola i centrala Munkedal med utökade öppettider morgon och kväll (ingen nattomsorg) samt en förskola i område Svarteborg med utökade öppettider vardagar.

Utredningen beskriver personalkostnader utifrån tre scenarion samt de kostnader som Lysekil har avsatt i budget för likande verksamheter. Se bilaga 2.

Alla varianter av barnomsorg med utökade öppettider kommer att innebära högre kostnader för kommunen.

Barnkonsekvensanalys som Orust har tagit fram bifogas i bilaga 3.

Huvudman för Skorpans djur och naturförskola belägen i Munkedals kommun, är tillfrågad om det finns intresse från deras sida att bedriva en verksamhet med utökade öppettider. De ställer sig positiva till diskussion kring frågan om det skulle bli aktuellt.

Alla varianter av barnomsorg med utökade öppettider kommer att innebära högre kostnader för kommunen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 220104

Utredning kring utökade öppettider för barnomsorg i Munkedals kommun

Enkät bil 1

Kostnadskalkyl bil 2

Orust barnkonsekvensanalys bil 3

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Förlängda öppettider vardagar 18.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 11 125 kronor/månad/person (årskostnad = 122 375 kronor/person baserat på 11 månader).

Förlängda öppettider vardagar 18.00-22.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 23 140 kronor/månad/person (årskostnad = 254 540 kronor/person baserat på 11 månader)

En helgöppen verksamhet med tre personal lördagar och söndagar 06.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om totalt cirka 65 840 kronor/månad (årskostnad = 724 240 kronor baserat på 11 månader).

Hållbar utveckling – Social dimension

Orust barnkonsekvensanalys de bilaga 3.

Inga ytterligare konsekvenser

Liselott Sörensen Ringi
Förvaltningschef
Barn och Utbildning

Beslutet skickas till:
Motionären
Förvaltningschef BoU
Arkiveras

Utredning kring utökade öppettider för barnomsorg i Munkedals kommun

Munkedals kommun
Barn och utbildningsförvaltningen

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Metod.....	3
Beskrivning och analys	4
Underlag	4
Behov	4
Önskemål.....	5
Alternativ	5
Kostnader	6
Utmaningar	6
Barnets bästa	7
Slutsats	8

Inledning

Barn och utbildningsförvaltningen har under 2022 fått i uppdrag att bereda två inkomna motioner där båda avser barnomsorg på obekväm arbetstid. Båda motionerna rör helg- och kvällsomsorg och den ena även behov av nattomsorg.

Bakgrund

I dagsläget erbjuds barnomsorg mellan klockan 06.00 och 18.00 på vardagar i Munkedals kommun. Kommuner är enligt skollag inte skyldiga att erbjuda förskole- eller fritidsverksamhet under kvällar, nätter eller veckoslut men ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Skollagen 8 kap 3–7 §§).

Två befolkningsmässigt jämförbara kommuner i vårt närområde som i dagsläget erbjuder barnomsorg på obekväm arbetstid är Lysekil samt Orust. Båda kommunerna erbjuder barnomsorg på obekväm arbetstid på förskolor i respektive kommun. På dessa förskolor är barn 1–5 år inskrivna på daglig basis och skolbarnen kommer dit efter deras ordinarie fritidshem stängt.

Syfte

Syftet med utredningen är att få en bild över hur stort det faktiska behovet av barnomsorg på obekväm arbetstid är i kommunen, ta fram underlag för beslut samt att belysa alternativa lösningar.

Metod

För att få en bild av behovet har vårdnadshavare under hösten 2022 haft möjlighet att svara på en enkät som barn och utbildningsförvaltningen tagit fram. Enkäten har legat på kommunens hemsida samt förmedlats via förskolans och skolans lärportal för att nå ut till berörda.

Munkedals kommuns behovsanalys har utgått från Orust och Lysekils kommuns riktlinjer för att beviljas barnomsorg på obekväm arbetstid, detta för att på bästa sätt få fram det faktiska behovet i Munkedals kommun.

Enkäten vände sig därför endast till de vårdnadshavare som uppfyllde följande kriterier:

- Du är ensam vårdnadshavare eller sammanboende där ni båda arbetar på tider som gör att ni inte hinner hämta och lämna barnet utifrån ordinarie öppettider (kl. 6.00-18.00). Som sammanboende räknas även du som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållande med någon som inte är vårdnadshavare till barnet/barnen.
- Du har ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov (minst 2 tillfällen per månad) och ditt arbete är långsiktigt dvs inte av kortare karaktär som tillfälligt vikariat.
- Du har själv försökt hitta lösning att tillgodose behovet av barnomsorg samt pratat med din arbetsgivare och prövat att förändra din arbetstid till dagtid.

Endast en av vårdnadshavarna skulle besvara enkäten om det var två vårdnadshavare.

Beskrivning och analys

Underlag

Det var 28 personer som svarade på enkäten. Fyra personer har uppgett att de inte har några barn i behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid och har därför räknats bort i sammanställningen av enkätsvaren som till stor del ligger till grund för denna utredning (se bilaga 1).

Enkäten har legat ute öppen för alla vilket gör att det inte finns några garantier för att endast de som uppfyller våra kriterier svarat. Vi kan heller inte veta om det är familjer där båda vårdnadshavarna svarat eller om någon lämnat svar mer än en gång. Det är också en ögonblicksbild över behovet i nuläget vilket snabbt kan förändras både beträffande antal och boendeområde. På grund av dessa osäkerhetsfaktorer finns det därför inga säkra siffror att utgå från, men förhoppningsvis kan de ge en indikation över hur behovet ser ut och vilka önskemål som vårdnadshavarna i Munkedals kommun har i dagsläget.

Behov

Av de 24 aktuella svaranden är sju familjer från område Munkedal, åtta familjer från Staleområdet, två familjer från Hedekas och sju familjer från område Svarteborg (tre från Hällevadsholm och fyra från Dingle).

Totalt rör det sig om 26 förskolebarn och 18 fritidsbarn, där merparten kommer från område Munkedal och Stale. Från område Svarteborg är det 16 barn totalt och från Hedekas tre barn som samtliga är i förskoleålder.

Det alternativ som de flesta vårdnadshavare uppgett behov av är barnomsorg på dagtid under lördagar och söndagar kl. 6.00-18.00, samt kvällsomsorg vardagar 18.00-20.00 alternativt till 22.00. Därefter kommer behov av kvällsomsorg helg 18.00-22.00 alternativt till 20.00.

Fem familjer har uppgett behov av omsorg 5.30-6.00 på vardagar, dvs utökad morgontid. Dessa familjer hörde alla till område Stale.

Nattomsorg vardag har fyra familjer uppgett att de har behov av och nattomsorg helg är det tre familjer som har behov av. Totalt var det fem familjer som hade behov av nattomsorg, och det behovet var störst i Svarteborgsområdet.

Varje familj har haft möjlighet att uppge flera alternativ.

Endast ett fåtal av vårdnadshavarna har uppgett att de har möjlighet att själva lösa transportfrågan för sina fritidsbarn mellan ordinarie fritidsverksamhet och en verksamhet på obekvämt arbetstid.

Önskemål

Det önskemål de allra flesta vårdnadshavare har är utökade öppettider vardagar på två till tre olika kommundelar. Det önskade över hälften av de svarande.

Därefter kom dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal eller dygnetruntöppen verksamhet i Munkedal men med ytterligare en verksamhet i annan kommundel med utvidgade öppettider. Nästan 40% önskade någon form av dygnetruntlösning, vilket står i kontrast till det faktiska behovet av nattomsorg som var relativt lågt.

Minst andel röster lades på en kvälls- och helgöppen verksamhet i centrala Munkedal och med ytterligare en verksamhet i annan kommundel med utvidgade öppettider. Detta trots att just det alternativ bäst uppfyllde det faktiska behov som fanns bland de svarande.

Av de svarande familjerna med förskolebarn var 40% inte intresserade av att byta förskola för att få barnomsorg på obekvämlig arbetstid om det innebär att de fick längre resväg. Störst benägna att byta förskola för att lösa sin situation var familjer i område Stale och Hällevadsholm, medan siffrorna för detta var lägst i område Dingle.

Alternativ

Enkätundersökningen pekar mot två alternativ utifrån det faktiska behovet.

1. Utvidgade öppettider vardagar (ingen helg och nattomsorg) på en förskola i centrala Munkedal samt på en förskola i område Svarteborg
2. En helgöppen förskola i centrala Munkedal med utökade öppettider morgon och kväll (ingen nattomsorg) samt en förskola i område Svarteborg med utökade öppettider vardagar.

Om enkätundersökningen visar det reella behovet är det berättigat att ha två enheter med utökade öppettider. Visar det sig vara betydligt färre familjer som både önskar och är berättigade denna typ av verksamhet, är det mer rimligt med en enhet.

Utifrån undersökningen var behovet av nattomsorg i dagsläget lågt.

I uppdraget låg även att undersöka möjligheter att bedriva kvälls- och helgöppen förskola i extern regi. Verksamhet med utökade öppettider måste bedrivas på en förskola i kommunen och kan inte erbjudas genom pedagogisk omsorg. Kommunen är skyldig att erbjuda förskola till alla som önskar det (Skollagen 8 kap 3–7 §§). I Munkedals kommun finns i dagsläget en enskild förskola. Denna förskola är belägen på Stale. Huvudman för den enskilda förskolan är tillfrågad om det finns intresse från deras sida att bedriva en verksamhet med utökade öppettider. De ställer sig positiva till diskussion kring frågan om det skulle bli aktuellt.

Kostnader

Erfarenhet från andra kommuner visar att det är betydligt fler som svarar på enkäten än de som faktiskt har behov utifrån uppsatta kriterier. Om vi utgår från att hälften av de barn vars vårdnadshavare svarat på enkäten är berättigade barnomsorg på obekvämt arbetstid, samt att deras vårdnadshavare ansöker om en sådan placering, skulle det innebära att vi får planera en verksamhet för ett tjugotal barn.

Kvällsöppen verksamhet på en enhet kräver en till tre personal beroende på beläggning samt barnens ålder. Helgöppen verksamhet kräver två till tre personal beroende på beläggning, ålder och antal vistelsetimmar. För att få en uppfattning om kostnader för barnomsorg på obekvämt arbetstid redovisas tre scenarion.

Förlängda öppettider vardagar 18.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 11 125 kronor/månad/person (årskostnad = 122 375 kronor/person baserat på 11 månader).

Förlängda öppettider vardagar 18.00-22.00 medför en utökad personalkostnad om cirka 23 140 kronor/månad/person (årskostnad = 254 540 kronor/person baserat på 11 månader)

En helgöppen verksamhet med tre personal lördagar och söndagar 06.00-20.00 medför en utökad personalkostnad om totalt cirka 65 840 kronor/månad (årskostnad = 724 240 kronor baserat på 11 månader).

Utöver personalkostnader tillkommer kostnader för måltider, lokal, material, taxiresor samt eventuella extrakostnader för barn i behov av särskilt stöd (se bilaga 2).

Lysekils kommun har en avsatt budget på 2,2 mnkr per år för sin barnomsorg på obekvämt arbetstid. Beredskap för nattomsorg finns på den helgöppna förskolan men det har inte varit aktuellt än. Lysekils kommun har än så länge en låg beläggning om man ser till antal beviljade barn/antal timmar i denna verksamhet.

Utmaningar

Förskolebarn vars vårdnadshavare har behov av utökade öppettider kommer behöva skrivas in på den förskola som erbjuder det. Det gör att vårdnadshavare i flera fall kommer få köra till en annan kommun för att hämta och lämna även de dagar då familjen inte har behov av tider utanför ordinarie öppettider.

Skolbarn som behöver utökade öppettider går på sina ordinarie fritidshem fram tills stängning och sedan kommer de flesta att behöva taxi för att komma vidare till den kvällsöppna verksamheten. Det är svårt att förutse omfattningen av kostnader för dessa resor.

Andra svårigheter kan vara att anpassa denna verksamhet att tillgodose hela åldersspannet mellan 1–12 år. De äldre barnen måste ha meningsfyllda aktiviteter likväl som de yngre och möjligheter till läsläsning och liknande måste tillgodoses. Andra kommuner har påtalat svårigheterna med att tillgodose de äldre barnens behov av både meningsfull sysselsättning och jämnåriga kamrater främst under helgverksamhet. De kanske tillbringar helgen på en förskola långt från det område de bor och har sina vänner och i verksamheten kanske det inte finns några jämnåriga.

Det kan även bli en utmaning att hitta personal som endast vill arbeta fåtal timmar under kvällstid. En del kommuner rekryterar högskolestudenter som arbetar på kvällar och helger för att lösa personalfrågan. För barnens trygghet är det ytterst viktigt att det finns kontinuitet i bemanningen av denna verksamhet.

Barnets bästa

Enligt artikel 3 i barnkonventionen ska barnets bästa beaktas vid alla åtgärder som rör barn. I detta fall får man se till barnets bästa sett som en kollektiv grupp.

I en omfattande barnkonsekvensanalys som Orust kommun gjort kring nattisverksamhet (se bilaga 3) frågar de sig hur små barns hälsa och utveckling påverkas av att vistas i barnomsorg på obekvämt arbetstid. De har i analysen lagt särskilt fokus på barns anknytning *”eftersom trygg anknytning tycks vara en viktig friskfaktor i barns liv”... ”för utvecklandet av bla. kognitiv och social förmåga, positiv självkänsla, och för att det ger ett psykiskt stöd vid psykiska påfrestningar senare i livet”.*

I sitt resultat skriver de att *”En granskning av relevanta studier som jämför hur små barn påverkas vid konventionell barnomsorg, respektive barnomsorg på kvällar/nätter/helger, visar att det senare alternativet under vissa omständigheter har en skadlig påverkan på anknytning och annan utveckling, men att det knappast är nätter i sig självt som är problematiskt – snarare är det andra faktorer, främst omsorgens kvalitet, som skapar det negativa sambandet. I viss mån påverkar också barnets konstitution.”*

Orust kommuns slutsats utifrån granskningen blev att för barnets bästa och för att minimera påfrestningen för barnen utveckling, bör verksamheten organiseras och regleras så att hög kvalitet uppnås. Exempelvis ska god utbildningsnivå hos personalen samt kontinuitet i relationerna mellan barn/personal eftersträvas. Verksamheten bör ha en hög personaltäthet. Det är också viktigt att ha en verksamhet med kompensering insatser och att särskild hänsyn tas till låg ålder, känsligt temperament och kontextuella faktorer.

Med bakgrund av detta har Orust kommun reglerat verksamheten till att ha ett strikt regelverk för beviljande av barnomsorg på obekvämt arbetstid för att minimera antalet inskrivna barn i verksamheten till de familjer som i annat fall riskerar mista sitt arbete och möjlighet till försörjning.

Genom det minimeras den intressekonflikt som annars kan uppstå där föräldrars behov av barnomsorg står mot barns rätt och behov av omsorg från en förälder. Lysekils kommun har samma ansökningskriterier som Orust kommun.

Orust kommun har även beslutat att nattomsorg till barn under två år inte erbjuds. Detta utifrån att studier visat att låg ålder (under två år) utgör en högre sårbarhet och en riskfaktor.

Både Lysekils och Orust kommuner har även krav på att alla barn inskrivna i barnomsorg på obekvämt arbetstid ska ha rätt till två dygns vila per vecka. Barns rätt till och behov av avkoppling och sömn, tid för att själva välja aktiviteter samt rätt till visst eget utrymme mellan arbete och utbildning är något som barnkonventionens artikel 31 belyser.

Något som också rör barns rätt till avkoppling och sömn är frågan vad som är lämpliga öppettider för en kvällsöppen verksamhet sett utifrån barnets bästa. Den aspekten lyfts inte i Orust kommuns barnkonsekvensanalys men är viktig om man ska se till barnets bästa. Att ha en kvällsverksamhet öppen efter klockan 20.00 kan ses som mindre lämpligt med hänseende till att barnen i dessa fall måste lägga sig och sova på kvällsverksamheten för att sedan väckas och åka hem när deras vårdnadshavare hämtar. Skolbarn ska upp tidigt och till skolan oavsett om deras föräldrar arbetar eller inte dagen efter.

Slutsats

Resultatet av undersökningen har visat att behov och önskemål från vårdnadshavarna inte helt överensstämmer. Ett exempel är nattomsorg som endast fem familjer hade behov av men som fler önskade.

De allra flesta vårdnadshavarna som svarat på enkäten har uppgett att de i dagsläget löser situationen genom att de har anhöriga och bekanta som hjälper till, eller att de byter arbetstider. Vissa har gått ner i tid för att lösa sin situation. För några är det svårt att få vardagen att gå ihop och kunna arbeta det man behöver för sin försörjning.

Då det finns vårdnadshavare som arbetar inom yrken där arbetstider ligger utanför ordinarie verksamheters öppettider, skulle en kvälls- och helgöppen verksamhet underlätta. Det skulle vara en bra service och eventuellt ett sätt att ytterligare öka attraktionen för barnfamiljer att bosätta sig i Munkedals kommun.

Barnomsorg på obekvämlig arbetstid är inte en lagstadgad verksamhet. Verksamheten kommer medföra en betydande kostnadsökning för kommunen, vilket kommer kräva ytterligare resursfördelning till barn- och utbildningsförvaltningen. Intresset för enkäten har varit stort men osäkerhetsfaktorerna är många.

För att kunna räkna på kostnaderna måste man veta det faktiska behovet, och för att få fram det krävs ett inriktningsbeslut och därefter en preliminäransökan från vårdnadshavarna.

Utifrån ekonomiska aspekter och barnets bästa bör en eventuell verksamhet med utökade öppettider endast rikta sig till de familjer som uppfyller beskrivna kriterier. Hänsyn kommer inte kunna tas till exempelvis vårdnadshavarens önskemål om att ha växelvis boende varannan vecka, utan måste ses till båda vårdnadshavarnas sammantagna behov. Finns en vårdnadshavare alternativt sammanboende som kan hämta barnet/barnen enligt ordinarie öppettider så är man inte i behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Inte heller om arbetsgivare kan erbjuda byte till dagtidsarbete.

Bilaga 1: Enkät svar – sammanställning

Totalt 24 svarande familjer

- Munkedal – 7 familjer – 8 förskolebarn, 2 fritidsbarn
- Stale – 8 familjer – 8 förskolebarn, 7 fritidsbarn
- Hedekas – 2 familjer – 3 förskolebarn
- Hällevadsholm – 3 familjer – 2 förskolebarn, 7 fritidsbarn
- Dingle – 4 familjer – 5 förskolebarn, 2 fritidsbarn

Behov

Morgon:

- Vardagar 5.30-6.00 önskades av 5 familjer och motsvarar ca 8 % av de önskade tidsintervallerna

Vardagskväll:

- Vardagar 18.00-20.00 önskades av 13 familjer och motsvarar ca 20% av de önskade tidsintervallerna
- Vardagar 18.00-22.00 önskades av 11 familjer och motsvarar ca 17% av de önskade tidsintervallerna

Vardagskvällar båda kategorierna önskades av totalt 21 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Natt:

- Vardag natt 22.00-06.00 önskades av 4 familjer och motsvarar ca 6% av de önskade tidsintervallerna
- Helgnatt 22.00-06.00 önskades av 3 familjer och motsvarar ca 5% av de önskade tidsintervallerna

Nattomsorg båda kategorierna önskades av totalt 5 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Helg dagtid:

- Helg 06.00-18.00 önskades av 13 familjer och motsvarar ca 20% av de önskade tidsintervallerna

Helgkväll:

- Helg 18.00-20.00 önskades av 6 familjer och motsvarar ca 9% av de önskade tidsintervallerna
- Helg 18.00-22.00 önskades av 9 familjer och motsvarar ca 14% av de önskade tidsintervallerna

Helgkvällar båda kategorierna önskades av totalt 10 familjer. Några familjer har uppgivit båda alternativen.

Totalt var det 21 familjer som hade ett behov av barnomsorg på kvällstid vardagar samt helg och 13 av dem som uppgett behov fram till klockan 22.00

Av de sökande så var det endast 5 familjer som kunde lösa transporterna för sina fritidsbarn mellan ordinarie fritidshem och verksamhet med utvidgade öppettider.

De sökande familjerna har uppgett ett varierat antal tillfällen per månad som de har behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid. Medianvärdet för samtliga är 6 tillfällen per månad.

Önskemål

- Utvidgade öppettider på två till tre olika enheter och områden i kommunen (ej helg och natt)

Denna lösning önskade 13 familjer vilket motsvarar 54% av de svarande

- Dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal

Denna lösning önskade 5 familjer vilket motsvarar 21 % av de svarande

- Dygnetruntöppen förskola i centrala Munkedal och en förskola med utökade tider i annat område

Denna lösning önskade 4 familjer vilket motsvarar 17% av de sökande

- Kväll och helgöppen förskola i centrala Munkedal och en förskola med utökade tider i annat område

Denna lösning önskade 2 familjer vilket motsvarar 8% av de sökande

Bland familjer med förskolebarn var 40% inte intresserade av att byta förskola för sina barn om det innebar att de fick något längre resväg.

Enkät - barnomsorg på obekväm arbetstid

I denna undersökning vänder vi oss till dig som uppfyller följande kriterier:

- Du är ensam vårdnadshavare eller sammanboende där ni båda arbetar på tider som gör att ni inte hinner hämta och lämna barnet utifrån ordinarie öppettider (6.00-18.00). Som sammanboende räknas även du som bor tillsammans med någon under äktenskapsliknande förhållande som inte är vårdnadshavare till barnet/barnen.
- Du har ett regelbundet och kontinuerligt omsorgsbehov (minst 2 tillfällen per månad) och ditt arbete är långsiktigt dvs inte av kortare karaktär som tillfälligt vikariat.
- Du har själv försökt hitta lösning att tillgodose behovet av barnomsorg samt pratat med din arbetsgivare och prövat att förändra din arbetstid till dagtid.

Stämmer samtliga ovanstående punkter in på dig är vi tacksamma för om du vill ta dig tid och göra vår enkätundersökning så vi kan göra en behovsanalys av barnomsorg på obekväm arbetstid i Munkedals kommun.

Observera att för barn med två vårdnadshavare ska endast en av vårdnadshavarna fylla i denna enkätundersökning, så var vänlig och kom överens vem av er som svarar på den.

Sista svarsdag söndagen den 13 november 2022

^ Obligatoriskt

1. Ditt/dina barn är i dagsläget inskrivna i kommunens barnomsorg (förskola/fritids eller dagbarnvårdare) *

Ja

Nej

2. Ditt/dina barn är folkbokförda i område *

- Munkedal
- Stale
- Hedekas
- Hällevadsholm
- Dingle

3. De barn i din familj som har behov av kvälls/helg eller nattomsorg är
förskolebarn i ålder (uppge ett eller flera alternativ) *

- 1 år
- 2 år
- 3 år
- 4 år
- 5 år
- 6 år
- Har inget barn i förskoleålder med behov av barnomsorg på obekväm arbetstid

4. De barn i din familj som har behov av kvälls/helg eller nattomsorg är skolbarn i ålder (uppge ett eller flera alternativ) *

- 6 år
- 7 år
- 8 år
- 9 år
- 10 år
- 11 år
- 12 år
- Har inget skolbarn i behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid

5. Hur löser du/ni behovet av omsorg i dagsläget (uppge ett eller flera alternativ) *

- Anhörig/bekant hjälper till
- Har gått ner i tjänst för att lösa situationen
- Byter arbetstider
- Annat

6. Kryssa för de tidsintervaller som du har behov av barnomsorg idag (uppgi ett eller flera alternativ) *

- 05:30-06:00 måndagar till och med fredagar (*utökad morgontid vardag*)
- 18:00-20:00 måndagar till och med fredagar (*utökad kvällstid vardag - kort*)
- 18:00-22:00 måndagar till och med fredagar (*utökad kvällstid vardag - lång*)
- 22:00-06:00 måndagar till och med torsdagar (*vardag natt*)
- 22:00- 06:00 fredagar till och med måndagar (*helg natt*)
- 06:00- 18:00 lördagar och söndagar (*helg dag*)
- 18:00-20:00 lördagar och söndagar (*helg kväll - kort*)
- 18:00-22:00 lördagar och söndagar (*helg kväll - lång*)

7. Hur många tillfällen per månad har du behov av att lämna ditt/dina barn i barnomsorg utanför ordinarie öppettider 06:00-18:00? Uppgi ett alternativ *

- 2-3 tillfällen per månad
- 4-5 tillfällen per månad
- 6-7 tillfällen per månad
- 8-9 tillfällen per månad
- 10 eller fler tillfällen per månad

8. Om endast en förskola centralt i Munkedal kan ha utökade öppettider som passar dina behov. Skulle du anmäla ditt förskolebarn/omplacera ditt barn till denna förskola även om det innebär längre resväg för dig att hämta och lämna varje dag (även dagar då du har behov av att lämna inom befintlig öppettid 06:00-18:00)? *
- Ja
- Nej
- Har inget barn i förskoleålder med behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid
9. Om du har barn på fritidshem skulle du själv kunna lösa transport för ditt/dina barn från ordinarie fritidshem efter klockan 18:00 på vardagskvällar till en kvällsöppen verksamhet i en annan kommunaldel? *
- Ja
- Nej
- Har inget skolbarn i behov av barnomsorg på obekvämlig arbetstid
10. Välj det alternativ som hade passat ditt barn/dina barn bäst (uppgi ett alternativ) *
- Utvidgade öppettider vid behov morgon och kväll på två till tre olika enheter och områden i kommunen (*ej natt- och helgöppet*)
- En dygnetruntöppen enhet i centrala Munkedal
- En kvälls- och helgöppen enhet i centrala Munkedal (*ej natt*) samt en enhet med endast utökade öppettider morgon och kväll (*ej natt- och helgöppet*) i annan kommunaldel där behov finns
- En dygnetruntöppen enhet i centrala Munkedal samt en enhet med endast utökade öppettider morgon och kväll (*ej natt- och helgöppet*) i en annan kommunaldel där behov finns

Det här innehållet har inte skapats och stöds inte av Microsoft. Data du skickar kommer att skickas till formulärets ägare.

Bilaga 2: Kostnadskalkyl

Personal och lokalkostnader (baserad på snittlön på 28 000 kr per månad)

En öppen avd (kr/mån)	Öppet kl 18-20 mån-fre (1 personal)	Öppet kl 18-22 mån-fre (1 personal)
Personal	11 124,59	23 137,68
Lokaler	1 158,44	2 316,88
Summa	12 283,03	25 454,56

	Öppet 8h lör + sön 1 personal	Öppet kl 06-20 lör + sön (3 personal)
	21 946,20	65 838,60
	1 853,50	3 243,63
Summa	23 799,70	69 082,23

Två öppna avd (kr/mån)	Öppet kl 18-20 mån-fre (1 personal)	Öppet kl 18-22 mån-fre (1 personal)
Personal	22 249,19	46 275,36
Lokaler	2 316,88	4 633,76
Summa	24 566,06	50 909,12

	Öppet 8h lör + sön 1 personal	Öppet kl 06-20 lör + sön (3 personal)
	43 892,40	131 677,20
	3 707,00	6 487,26
Summa	47 599,40	138 164,46

Måltidskostnader för år 2023

Frukost	15,50 kr
Lunch	47 kr
Mellanmål	17,70 kr
Summa	80,20 kr

Uppgifter gällande kostnader för personal/lokalkostnad, måltider samt Lysekils kostnader inhämtade från ekonomiavdelningen nov/dec 2022. Uppdaterade 16 januari 2023

Taxiresor prisexempel från 2022 exklusive moms - indexuppräknas var tredje månad

Stale - Munkedal	200 kronor (enkel väg)
Dingle - Munkedal	300 kronor (enkel väg)
Hällevadsholm - Munkedal	360 kronor (enkel väg)
Hedekas - Munkedal	515 kronor (enkel väg)

Uppgifter gällande prisexempel för taxiresor inhämtade från skolskjutssamordnare oktober 2022

Ytterligare kostnader

Tillkommer gör kostnader för material och övrig förbrukning samt eventuella extrakostnader för barn i behov av särskilt stöd

Barnkonsekvensanalys

-ett barnrättsperspektiv på Nattis

Innehåll

Inledning.....	3
Tillvägagångssätt.....	3
Hur nattis fungerar i Orust kommun	5
Reglerna - vem kan få barnomsorg på obekvämt arbetstid?	6
Barnens tankar om nattis.....	7
Vuxnas tankar om nattisverksamheten	8
Referensgruppens tankar om nattis	9
Tankar om hur nattis kan utvecklas.....	10
Under tiden barnet finns på nattis	11
Efter barnet varit på nattis.....	11
Vad säger barnkonventionen?	13
Barnkonventionen har fyra huvudprinciper som vägleder oss	13
Artikel 3, om att bedöma och beakta barnets bästa vid alla åtgärder	13
Artikel 4, om offentlig budgetering för förverkligande av barnets rättigheter	14
Artikel 18, om föräldrars ansvar och statens stöd	14
Artikel 31, om barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur	15
Vad säger forskningen om barnomsorg och nattis?	16
Lagstiftning, styrdokument och riktlinjer	18
Skollagen (2010:800)	18
Föräldrabalken (1949:381)	18
Omsorg på obekvämt tid, en tolkning av lagen	19
Diskussion - vad kan vara barnets bästa?	20
Slutsatser och rekommendationer	21
Referenslista:	22

Inledning

Sedan cirka 20 år tillbaka har Orust kommun erbjudit barnomsorg på obekvämt arbetstid, också kallat nattis. Kommuner har idag ingen lagstadgad skyldighet att tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid, dock är det en verksamhet som Orust kommun värnat i många år. Det är också en tydlig trend i samhället att allt fler kommuner öppnar barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Under de senaste åren har fler föräldrar önskat plats på nattis för barnen och schematiderna har utökats. Regler har därför tagits fram som tydliggör vem som kan få en plats och på vilka grunder platsen kan nyttjas. I anslutning till arbetet med reglerna och vårt arbete med barnkonventionen uppstod ett antal frågor och funderingar kring barnkonventionen och nattisverksamheten.

Det finns exempelvis frågor om barnets rätt till föräldrar, vila och tillräcklig nattsömn, fritid och rekreation kontra föräldrars behov av arbete och inkomst som av flera skäl är viktiga att belysa för att säkerställa en verksamhet med kvalitet och efterlevande av barns rättigheter. Orust kommun beslutade därför att genomföra en barnkonsekvensanalys, att belysa verksamheten utifrån barnets bästa med frågeställningen:

I vilken omfattning skall Orust kommun erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider utifrån barnets rättigheter?

Frågor att beakta i en barnkonsekvensanalys är följande

- Vilken lagstiftning reglerar frågan som ska prövas?
- Vilka bestämmelser i barnkonventionen ska beaktas?
- Hur ser praxis ut?
- Vad säger aktuell forskning? Finns teorier som kan beaktas?
- Synpunkter från den beprövade erfarenheten?
- Synpunkter från det sociala nätverket?
- Synpunkter från barnet eller barnen det gäller?

Tillvägagångssätt

Utskottet för lärande beslutar om och ansvarar för nattisverksamheten och sektorchefen är verksamhetsansvarig. Kommunens arbete med barnkonventionen finns inom folkhälsostategens uppdrag. Sektorchefen och folkhälsostategen bildade en arbetsgrupp i samverkan med Åsa Ekman, som är konsult i barnrättsfrågor. Arbetsgruppen ansvarade för att genomföra barnkonsekvensanalysen och arbetade tillsammans med en referensgrupp genom processen.

Arbetet inleddes med att bjuda in föräldrar och vårdnadshavare till ett dialogmöte. Syftet med mötet var att få förståelse för verksamheten utifrån ett föräldraperspektiv. Det fanns också en förhoppning om att påbörja en dialog som skulle kunna fortsätta genom hela arbetet. På dialogmötet diskuterades bakgrunden till barnkonsekvensanalysen, hur behoven av verksamheten ser ut idag, vad som fungerar bra, vad som kan fungera bättre samt utmaningar med nattis.

Därefter bildades en referensgrupp med deltagare som på olika sätt berörs av frågeställningen eller har kunskap om angränsade verksamheter och frågor. Det ansågs viktigt med en bredd på referensgruppen för att frågeställningen skulle belysas från så många olika håll som möjligt. I referensgruppen bjöds representanter från förskola, nattis, elevhälsa och föräldrar in att delta.

Referensgruppen kom att bestå av

- 4 föräldrarepresentanter
- 1 representant administration barnomsorg
- 1 representant personal nattis
- 1 representant fritidsverksamhet
- 1 representant familjebehandling, individ- och familjeomsorgen
- Förskolechef
- Skolpsykolog

Referensgruppen träffades vid tre tillfällen för att tillsammans inhämta kunskap, diskutera, analysera och gemensamt ta fram förslag på hur verksamheten kan utvecklas utifrån ett barnrättsperspektiv. Deltagare från referensgruppen har också inhämtat barns åsikter om nattis genom intervjuer och samtal.

Hur nattis fungerar i Orust kommun

Nattis startade 2001-01-01 och beslut togs att verksamheten organisatoriskt skulle tillhöra förskolan i Henån samt att verksamheten skulle finansieras genom omfördelning av resurser från dagbarnvårdarverksamheten inom några av enheterna.

Det har inte gjorts någon kartläggning kring behovet av nattisverksamheten i kommunen. Verksamheten bedrivs idag inom Bagarevägens förskola i Henån. Det antas vara alltför resurskrävande att ha nattis på flera orter men frågan har inte behandlats. Vid 2019 års början var 27 barn från 13 olika familjer inskrivna. De flesta av familjerna bor i Henån, en familj bor i Varekil och en familj i Svanesund.

Från starten 2001 var öppettiderna för verksamheten kl. 18.00–06.00 samt helg med 5,5 heltidstjänster, inklusive förskoleavdelningen på dagtid. När fler föräldrar önskat plats för barnen på nattis har tiderna utökats och regler har tagits fram för att tydliggöra vem och på vilka grunder platserna kan nyttjas. Idag har verksamheten 3,5 årsarbetare, och innefattar inte förskoleavdelningspersonal på dagtid.

Kostnader för verksamheten består av personalkostnader samt material och omkostnader. Lokalkostnader redovisas inte då de nyttjas fullt ut på dagtid. Personalkostnader uppgår till 2 miljoner kronor varav 400 000 kronor obekvämt arbetstid och jour. Material och omkostnader uppgår till 50 000 kr.

På nattis finns barn i olika åldrar och miljön på förskolan är väl anpassad till yngre barn, och verksamheten jobbar medvetet med att erbjuda äldre barn utvecklande miljö och aktiviteter. Kontinuerliga samtal förs med barnen och föräldrarna angående önskemål och möjligheter att utföra olika aktiviteter även utanför förskolans område. På helgerna görs exempelvis olika utflykter såsom långa skogsvandringar, bowling, biobesök med mera. Majoriteten av aktiviteterna sker i Henån då kollektivtrafiken begränsas helgtid och därmed också möjligheterna att genomföra utflykter och aktiviteter på annan ort.

Nattis finns på en och samma avdelning, Kringlan. På Kringlan används två rum som sovrum där sovande barn har sina egna täcken, kuddar och sängar som körs in på avdelningen på kvällen. Nattis försöker anpassa verksamheten efter barnens behov och intressen.

Inskolningen sker under cirka 2 veckor med och utan föräldrar. Information ges till föräldrar bland annat i form av en folder med regler och rutiner. Varje inskolning anpassas utifrån barnens behov efter samtal med föräldrar. Inskolningen och barnets anpassning diskuteras och utvärderas på personalens planering varje vecka och dialog med föräldrarna sker regelbundet.

För barnen som ska sova görs en provnatt då barnet sover på avdelningen och föräldrar är tillgängliga via telefon. De flesta barnen som sover har en personlig bok där information mellan föräldrar och personalen skrivs ned och överlämnas. Personalen skriver i en särskild blankett om hur natten gått för de barn som sovit.

Reglerna - vem kan få barnomsorg på obekvämt arbetstid?

Information om verksamheten finns på kommunens webbplats. Vårdnadshavare ansöker om nattisplats via en blankett med information om vilka tider ansökan avser, när platsen önskas samt om eventuellt tidigare arbete på obekvämt arbetstid och hur barnomsorgen då hanterades. Beslut fattas av förskolechef, och i samråd med sektorchef om oklarhet råder kring det regelverk som finns.

Kommunstyrelsen antog regelverket under 2017¹ och det gäller från och med 2018-01-01. Målgruppen är de familjer som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid och inte själva kan ombesörja detta. Det finns dock ingen generell rättighet att i enskilda fall få omsorg under obekvämt arbetstid, en behovsprövning sker av varje ansökan. Föräldrars ansvar att hitta lösningar på barnets behov av omsorg kvarstår. Det kan till exempel röra sig om att få arbetstider förlagda till vardagar eller dagtid istället för veckoslut eller kvälls- och/eller nattid. Omsorg på obekvämt arbetstid är avsedd för barn från och med ett års ålder till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år, vars föräldrar har sitt ordinarie arbete förlagt till kväll, nätter och eller helger.

Målgruppen är ensamstående föräldrar med sådana arbetstider och sammanboende föräldrar där båda har sådana arbetstider. Med sammanboende jämställs förälder/vårdnadshavare som sammanbor i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden med någon som inte är förälder till barnet.

Omsorgsbehovet ska vara regelbundet och kontinuerligt återkommande och innefattar således inte tillfälliga behov. Vidare ska andra möjligheter att tillgodose behovet av omsorg ha prövats av vårdnadshavaren. Omsorg ska erbjudas förälder som annars riskerar att förlora möjligheten att försörja sig, till exempel genom att hen måste minska sin arbetstid eller inte kan behålla sitt nuvarande arbete.

Omsorg beviljas i följande kategorier

- Måndag till och med fredag kl.18:00-22:00. Sen kvällsomsorg
- Måndag till och med fredag kl. 22:00-06:00. Nattomsorg
- Fredag kl. 22:00 till och med måndag kl.06:00. Helgomsorg

Omsorg erbjuds inte på långfredag, påskafton, påskdagen, midsommarafton, midsommardagen, julafton, juldagen, nyårsafton eller nyårsdagen.

---

¹ Antagen av Kommunstyrelsen, KS/2017:1508 § 194 (2017-09-27),
<https://orust.se/download/18.1c31b39415efb271e3160082/1508249058533/Regler%20för%20Barnomsorg%20på%20obekvämt%20arbetstid.pdf>

Barnens tankar om nattis

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har intervjuer och samtal genomförts med barn på nattis. Försök har även gjorts att nå barn som tidigare haft plats på nattis, om deras åsikter. Emellertid har inga intervjuer genomförts, då antingen barnen själva eller föräldrar inte har önskat medverka eller inte gått att få tag på. De barn som intervjuats är äldre barn på nattis, 6 år och uppåt. Nedan följer en summering av barnens tankar och åsikter om verksamheten.

Kan du förklara nattis för någon som inte vet vad det är?

- En plats man sover på. Tar hand om barnen när föräldrarna arbetar.
- Man sover där och man kan vara där ofta. Det finns sängar som man kan fälla ut, leker och pärmor med rit-teckningar.
- En plats man kan vara på när föräldrarna jobbar. Frågar om man har läxor, vi får mat, leka ibland se på tv.
- Föräldrar jobbar sent, en plats man kan vara på. Det är bra där. 5 avdelningar cirka 83 barn.

Om ett barn ska börja på nattis, vad tycker du är viktigt att vuxna berättar om nattis då?

- Berätta hur det är där, vilka sängar som det finns. Att man kan få lov att titta på tv ibland. Tala om vad man kan leka, göra när man är där.
- Att mycket är anpassat till små barn!
- Att alla barn och vuxna är snälla!

Hur är det på nattis när du är där?

- Kommer dit ca.17.30. Går från fritids med vuxen. Leker, äter, borstar tänderna, tar på pyjamas och lägger mig. Känns bra!
- Tråkigt! Sover 2 nätter i taget och får inte komma hem emellan.
- Leker, äter, vara ute. Hämtar mat på Kaprifol.
- Bra, man myser lite. Högst 3 vuxna.

När tycker du det är det roligt att vara på nattis?

- Extra kul ibland när vi kollar på film eller sommarlovsmorgon.
- Roligt när jag får ha papegojan, en leksak!
- En del vuxna gör mer saker. Går till Henån, besöker lekplatser! Extra kul när vi gick hem och besökte en fröken.
- Fröknar snälla. När vi dricker varm oboy, ofta mysigt.

Finns det något som inte är bra på nattis?

- Inget
- Att jag inte får komma hem emellan.
- På helger städas det inte, mycket sand och mat på golvet!

Finns det något som du tycker kan bli bättre eller roligare på nattis?

- Att sängarna inte ska fällas ihop. Att mamma och pappa inte ska jobba natt.
- Att man anpassar mer för äldre barn!

Om du skulle bygga världens bästa nattis, hur skulle det se ut och vad skulle barn och vuxna göra där?

- Stort med ett torn som man kan kolla ut genom. Cyklar utomhus. En park och leka vattenkrig.
- Regnbågsfärgat golv, väggar och gardiner. Glittriga handtag.
- Att det finns en fotbollsplan.
- Att fröken kan lämna mig hos en kompis.

Vuxnas tankar om nattisverksamheten

En del i en barnkonsekvensanalys är att inhämta kunskap från barnets nätverk, såsom föräldrar och vårdnadshavare samt information från yrkespersoner som har beprövad erfarenhet eller praxis från området.

Vid dialogmötet med föräldrar framkom att samtliga gör stora ansträngningar med schemaläggning, semesterdagar, föräldraledigt, att arbeta olika tider och skift än en eventuell partner och att samtliga tar hjälp av det nätverk som finns i form av släktingar och vänner. Att vara ensamstående utan exempelvis släktingar i närheten menar föräldragruppen skulle göra det mycket svårt att ha ett arbete på obekvämt arbetstid eller med längre pendling till ett arbete.

Personalens engagemang och förhållningssätt lyfts fram som en mycket viktig faktor i verksamheten. Det mesta fungerar bra och flexibiliteten märks i flera aspekter. Exempelvis bemannas samtliga nätter och personalen på nattis plockar bort nätter där behov saknas, och kan själva ändra tillbaka om förändringar uppstår för föräldragruppen. Likaså uppskattas aktiviteterna och utflykterna personalen gjort med barnen. Det underlättar för föräldrarna att veta att barnen har det bra och gör saker utöver ordinarie barnomsorg, nattis är något extra och annat. Vidare lyfts att det är positivt med permanent personal, att barnen blir trygga med nattpersonalen vid inskolningen.

Vid högtider och stängningsdagar kan det bli problematiskt där en förälder behöver ta ut semester. I dagsläget är nattis stängt under 9 högtidsdagar och 4 stängningsdagar. I vissa fall räcker inte en semesterdag för att täcka en arbetsdag vilket innebär att två semesterdagar tas ut. I de fall där arbete sker majoriteten av högtidsdagar eller stängningsdagar kan det innebära att sommarsemestern blir mycket förkortad, vilket i sin tur leder till att barnen får en mindre sammanhängande ledighet under sommaren.

Emellanåt sker förändringar i schema med kort varsel för föräldragruppen. Då kan det vara trixigt att meddela rätt avdelning, alternativt vidarebefordra information då verksamheten inte kan nå innan 16.30. Det har också getts olika besked till olika föräldrar kring hur en ska göra vid schemaändringar. Schemaläggningen är komplex och personalens förhållningssätt och grundtanken om flexibilitet har underlättat för många. Dock är det problematiskt för föräldragruppen att kunna lämna scheman med 4 veckors varsel på grund av de olika arbetenas karaktär och framförhållning. Det kan innebära att föräldragruppen chansar och anger större behov än de sedan kan komma att behöva, innan arbetets schema är klart. Likaså finns begränsning i schemaväg då vissa arbetsgivare kan beordra personal med kort varsel. Det

fungerar att göra scheman digitalt, det finns dock olika sätt att göra det på. Exempelvis lämnar någon in flera scheman till samtliga avdelningar för att undvika missförstånd, för förskola eller skola, fritids och nattis.

Det skulle i teorin vara möjligt för barnen när de är på nattis vid vissa tidpunkter, att vara hemma under några timmar mellan förälders arbetspass. Föräldrarna ser att barnen skulle behöva en paus, men det är också problematiskt då det blir påfrestande för barnen att förflyttas hem och tillbaka till nattis. Det lyfts exempel där det emellanåt kan komma att bli skola vardag och nattis under delar av helgen, eller där skolplikten träder in och det inte är möjligt för barnen att vara hemma när en förälder är ledig dagtid och det blir långa dygn i skola och på nattis.

Gruppen talade om de förändringar som skett gällande ansökningsförfarandet och kriterier att det ska vara ett kontinuerligt behov av nattis för att kunna beviljas plats. Reglerna har tolkats olika av olika föräldrar och det har funnits oro huruvida en kan förlora sin plats om en inte nyttjar den under en tid, eller om det blir fler som är i behov av plats. Om en är delvis tjänstledig från arbete och studerar med praktik på obekvämt arbetstid har också varit tydligt huruvida en kan anses ha behov av plats eller inte. Vid stängningsdagar, när det är studiedagar stänger nattiset kvällen innan och öppnar kvällen samma dag. Det har blivit problematiskt för föräldragruppen.

Föräldragruppen önskade en diskussion om i vilken mån nattis bör vara öppet kring högtider och helger. En väg kan vara att samtala om vilka helger som anses vara barnhelger, och att det vägleder huruvida nattis ska hållas öppet eller inte. Exempelvis lyftes nyårsafton och midsommar av föräldragruppen som inte nödvändigtvis är barnhelg på samma sätt som julhelgen.

Referensgruppens tankar om nattis

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har referensgruppen diskuterat verksamheten utifrån en mängd olika perspektiv. Nattis är en positiv del av kommunens verksamhet som uppskattas av samtliga.

Anknytning, vila och fritid är något som återkommit i diskussionerna. Referensgruppen konstaterar att en trygg anknytning är viktig för en positiv utveckling för barnet men att det är svårt att utifrån forskningen göra en rekommendation om nattisverksamhetens omfattning. För barnen blir det emellanåt långa dagar och många vuxna de kommer i kontakt med. Det är tydligt att inskolningen sker på olika sätt och anpassas efter barnet, dock har frågan lyfts om alla barn mår bra eller klarar av att ha en plats i verksamheten. Likaså diskuterades huruvida åldersspannet barn från ett år till och med 13 år bör ses över. Särskilt lyftes om det är möjligt att erbjudas annan form av omsorg för de barn som är under 2 år.

Det är många parametrar som avgör huruvida ett barn mår bra på kort och lång sikt i verksamheten, där barnets situation och person i övrigt spelar stor roll. Det är svårt att göra generella bedömningar kring kvantitet, däremot kan vissa rekommendationer göras utifrån kvalitet i verksamheten.

Referensgruppen har diskuterat ansökningsförfarandet, och att det vore önskvärt att redan i tidigt stadie kunna bedöma omfattning utifrån enskilda barn. Emellertid finns stora svårigheter att möjliggöra en sådan bedömning och det är heller inte önskvärt bland annat av administrativa skäl. Att exempelvis ha samtal med ett barn om sin situation och om nattis, innan barnet besökt och spenderat tid och sovit i verksamheten gör det nästintill omöjligt för barnet att ha en åsikt och likaså förstå barnets eventuella inställning till verksamheten. Det kan således i ett ansökningsförfarande inte vara möjligt att bedöma barnets bästa. Orust kommun vill ha en flexibel och generös verksamhet och ansökningsprocessen bör därför vara enkel och tillgänglig, inte utgöra hinder vare sig för den som ansöker eller den som beslutar om platsen. Det blir istället

viktigt att under och efter inskolningen finna en struktur, eller tydliggöra en struktur för den kontinuerliga uppföljningen. I uppföljningen ska samtal med barnet genomföras. Och utifrån det bedöma vad som är det bästa för enskilda barn i verksamheten och göra eventuella anpassningar därefter.

Vidare har referensgruppen under arbetets gång varit i kontakt med ett antal närliggande kommuner som erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid. Ingen av de kommuner referensgruppen varit i kontakt med, har i arbetet med riktlinjer och regler utgått från eller benämnt barnets rättigheter.

Gruppen har samtalat om verksamhetsförbättringar utifrån ett barnperspektiv, barnrättsperspektiv och utifrån ett föräldraperspektiv. Det är viktigt att inskolning sker på förskolan innan en inskolning på nattis kan startas och att det bör tas fram en egen bok till barnet som fylls i utifrån hur barnet önskar ha det på nattis. Det bör också tas fram en tydlig struktur för hur uppföljningssamtal ska ske med vårdnadshavare och med barnet i samband med inskolningen och när barnet varit i verksamheten ett tag. Det är viktigt att det är en hög personaltäthet, kontinuitet i personalgruppen samt att personalen är utbildad. Likaså skulle det vara önskvärt med en mer hemmalik miljö, och för de yngsta barnen finna en lösning med personal som kommer hem istället för att barnet förflyttas till omsorgsmiljön. Generellt anses det viktigt att det är en egen verksamhet som inte behöver dela utrymme med andra utan kan anpassas efter barnen i verksamheten. Vidare behöver nattis vara anpassat för olika åldrar och ordna olika typer av helgaktiviteter för att tillgodose barnets rätt till fritid och att delta i kulturaktiviteter. Det är önskvärt att se över öppettider och vilka högtider som anses viktiga utifrån ett barns perspektiv. Idag har inte barn till personer med tillfälliga arbeten möjlighet till nattis, såsom timmisar eller sommarjobbare, det kan också ses över. Referensgruppen menar att det är rimligt att ta fram riktlinjer eller rekommendationer för att bibehålla kvaliteten i verksamheten utifrån barnets bästa, en slags kvalitetsdeklaration. Likaså bör kommunen titta på huruvida det är möjligt att utifrån olika åldersgrupper, med hänsyn till yngre barn, ta fram maxgränser på antalet timmar i verksamheten.

Tankar om hur nattis kan utvecklas

I arbetet med barnkonsekvensanalysen har referensgruppen diskuterat verksamheten utifrån en mängd olika perspektiv. Förutom svaret på frågeställningen I vilken omfattning skall Orust kommun erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid så har det också framkommit en mängd idéer och tankar om hur nattisverksamheten kan utvecklas.

Dessa tankar som redovisas nedan har inte värderats utifrån om det är genomförbara idéer eller inte. Likaså har ingen bedömning gjorts huruvida det är kostnadseffektivt eller hur ett genomförande skulle kunna ske.

Före barnet börjar på nattis

- säkerställa och göra klart inskolning på förskolan innan inskolning på nattis påbörjas
prövning, bedömning av varje barns mognad inför inskolning, hitta rutiner för att pröva barnets bästa vid ansökning/inskolning.
- barn till timmisar och sommarjobbare få plats
- prövning, bedömning av varje barns mognad inför inskolning
- ta fram barnets egen bok om hur hen vill ha det på nattis
- berätta för barn vid inskolning att en får titta på tv, vilka sängar som finns, att mycket är anpassat till små barn och att barn och vuxna är snälla där

- tydliggöra riktlinjerna, om en inte använder/har behov av platsen under en tid, exempelvis vid delvis tjänstledighet, eller studerar med praktik på obekvämt arbetstid
- genomföra kartläggningar för att undersöka vilket behov som finns hos föräldrarna. vilka föräldrar i kommunen som inte har möjlighet att använda kommunens verksamhet på grund av bristande tillgänglighet.
- undersöka nattis utifrån ett jämställdhets- och integrationsperspektiv. Detta för att erbjudandet inte ska förbise de grupper som är i störst behov av omsorg på obekvämt tid.
- Ta fram riktlinjer/rekommendationer för bibehållen kvalitet i verksamheten utifrån barnets bästa
- Undersöka om det är möjligt att utifrån olika åldersgrupper, med särskild hänsyn till yngre barn, ta fram generella bedömningar om maxgräns på antalet timmar i verksamheten.

Under tiden barnet finns på nattis

- välutbildad personal
  - samma personal, kontinuitet
  - hög personaltäthet/många famnar
  - ”dagmamma” som kommer hem till hemmiljön
  - en hemmalik miljö- en villa/hus
  - egen verksamhet/inte behöva dela utrymme
  - anpassad aktivitet efter åldrar
  - helgaktiviteter och olika utflykter
  - att nattis är en egen fristående verksamhet
  - senare hämttider, anpassat efter arbetstiderna
  - öppet på storhelger
  - barnen kan komma hem emellan, exempelvis mellan förälders arbetspass
  - att det städas på helgerna, det kan bli bättre
  - anpassa mer för äldre barn
  - sängarna ska inte fällas ihop
  - att kunna vara hos kompisar
  - ”barnanpassad inredning”, involvera barnen i inredningen, den fysiska miljön.
-
- tillgång till t.ex. kommunala bilar skulle hjälpa oss att ge barnen mer intressant och stimulerande fritid för positiv utveckling .
  - underlätta vid kommunikation/meddela om förändringar i schemat för föräldragruppen, rätt info till rätt avdelning osv. Enhetligt hur föräldrar ska meddela vid kort varsel.
  - se över vid stängningsdagar, när det är studiedagar stänger nattiset kvällen innan och öppnar kvällen samma dag.
  - schemalagningen för föräldragruppen, framförhållning, digitalt, flera scheman osv. Går det att hitta ett system som underlättar för alla?
  - Ta fram/tydliggöra en struktur för uppföljning av inskolning och kontinuerlig dialog utifrån barnets bästa och eventuella anpassningar. Synliggöra barnets egen röst i ett inskolningssamtal/kontinuerliga dialogen

Efter barnet varit på nattis

- göra en utvärdering av verksamheten,

- fråga de barn som gått på nattis för länge sen, hur upplevde dom verksamheten. system för att kontinuerligt ta tillvara barns tankar om utveckling av verksamheten.
- ha ett barnråd/nattisråd för utvecklande av verksamheten på sikt

Nästitill samtliga ideér kan tydligt ses att barnets rättigheter främjas. I stor utsträckning rör idéerna barnets rätt att få information, om att göra provningar av barnets bästa, att involvera barnet och möjliggöra inflytande i verksamheten, att skapa förutsättningar för barnet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter samt rätten till föräldrar och vårdnadshavare. En del av idéerna har fokus på föräldraperspektivet där de underlättar vardagen och säkerställer arbete och försörjning.

Referensgruppen föreslår att riktlinjerna/rekommendationerna för bibehållen kvalitet i verksamheten bland annat bör innehålla

- Tydliggörande att verksamheten vilar på principen om barnets rättigheter i första hand.
- Vid eventuella intressekonflikter ska barnets bästa och barnrättsperspektivet prioriteras
- Nattis inte omfattas av vikariepoolen, utifrån tryggheten och förutsägbarheten för barnet. Nattis använder egen ”vikariepool”
- Kontinuiteten i personalgruppen
- Notera och formalisera den kontinuerliga dialog som förs med föräldrar kring barnets mående och upplevelser på nattis
- Inskolning på förskola sker innan inskolning på nattis
- Ett uppföljningssamtal sker både med vårdnadshavare och barnet kort tid efter inskolning
- Maxtimmar anges utifrån barnets bästa
- Tydliggöra barnets rätt till inflytande och rätten till fritid & kultur i och hur dessa tillgodoses i verksamheten

Vad säger barnkonventionen?

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen², ger en definition av de rättigheter som varje barn har. Rättigheterna gäller i alla samhällen och konventionen understryker föräldrarnas och den utvidgade familjens roll och ansvar för barnet men ålägger samtidigt staten ansvar för att skydda barnet mot vanvård, utnyttjande och övergrepp. Barnkonventionen består av en mängd olika artiklar som slår fast vilka rättigheter varje barn har. Artiklarna ska ses som en helhet, där varje barn har rätt till alla rättigheterna. Konventionen är en del av den internationella folkrätten, vilket innebär att staterna som ratificerat konventionen är skyldiga att göra sitt yttersta för att följa konventionens artiklar. Från 1 januari 2020 är barnkonventionen inkorporerad i svensk lag.

Barnkonventionen har fyra huvudprinciper som vägleder oss

Fyra av artiklarna i konventionen är vägledande för hur vi ska tolka övriga artiklar. I alla verksamheter och i allt arbete ska artikel 2, 3, 6 och 12 användas för att säkerställa ett barnrättsperspektiv och att vi förstår övriga artiklar korrekt.

- Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter och att ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den. Varje barn har rätt till alla rättigheterna.
- Artikel 3 anger att det i alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Utveckling innebär bland annat barnets fysiska hälsa, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.
- Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen.

Artikel 3, om att bedöma och beakta barnets bästa vid alla åtgärder

I artikel 3 står att läsa att konventionsstaten vid alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta det som bedöms vara barnets bästa. Barnets bästa är komplext och måste avgöras från fall till fall och tolkas tillsammans med barnkonventionens övriga rättigheter. Barnets bästa ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn där fokus måste ligga på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa. I alla åtgärder ska det bedömas individuellt utifrån det berörda barnets eller de berörda barnens specifika situation och hänsyn ska tas till barnets personliga förutsättningar och behov. När det gäller åtgärder och beslut som rör barn som

---

² <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen>

kollektiv måste barns bästa bedömas och fastställas med utgångspunkt i de omständigheter som råder för den grupp av barn det gäller och för barn i allmänhet, på kort och lång sikt. Oavsett om det gäller det enskilda barnet eller barn som grupp bör bedömningen och fastställandet göras med full respekt för rättigheterna i barnkonventionen (Unicef, 2008 och Barnombudsmannen, 2018).

Artikel 4, om offentlig budgetering för förverkligande av barnets rättigheter

Konventionsstaten ska till fullo använda sina tillgängliga resurser för att genomföra barnets rättigheter. Staten får inte diskriminera något barn genom mobilisering av resurser eller genom det sätt resurserna används. Att använda resurserna rättvist betyder inte per automatik att spendera samma summa på varje barn. Rättvis resursfördelning innebär att fatta beslut om utgifter på ett sätt som leder till faktisk jämlikhet bland barn. Resurser bör riktas på ett sätt som främjar jämlikhet. Staten ska undanröja alla diskriminerande hinder som kan försvåra för barnen att ta del av sina rättigheter (FN:s kommitté för barnets rättigheter)³.

Artikel 18, om föräldrars ansvar och statens stöd

Artikel 18 i konventionen reglerar statens roll gentemot föräldrarna och beskriver att staten ska erkänna föräldrarnas ansvar för barnets uppfostran och utveckling och att dessa ska låta sig vägledas av vad som bedöms vara barnets bästa. Staten ska ge lämpligt stöd till föräldrar och vårdnadshavare och vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till.

Även om familjens struktur och storlek kan skifta tillgodoses alla små barns behov bäst tillsammans med ett litet antal personer som erbjuder beständiga relationer och god omvårdnad. Familjer som bryts upp, ekonomiska svårigheter som gör att föräldrar måste arbeta långt hemifrån och sjukdom och död försämrar dessa relationer. Barnomsorg av god kvalitet ses som statens ansvar och vägledas av en omsorg om barntillsyn för mycket små barn vars utvecklingsbehov har att göra med trygghet, varaktiga relationer med enskilda människor och stimulans i samarbete mellan barnet och en vuxen person. Det centrala i all barnomsorg måste vara barns rättigheter och det enskilda barnets bästa, och i vidare betydelse även barnets föräldrars rättigheter och deras bästa. Det är viktigt att personalen har aktuell teoretisk och praktisk insikt i barnets rättigheter och utveckling, att de tillämpar en barnfokuserad omsorg, läroplan och pedagogik och att de har tillgång till specialistresurser och stöd, inklusive ett tillsyns- och granskningssystem för offentliga och privata program, institutioner och tjänster (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7).

FN:s kommitté för barnets rättigheter har kritiserat stater för ett nyttoinriktat förhållningssätt till barnomsorg, exempelvis när föräldrar uppmanas till att lämna sina barn på barndaghem under hela arbetsveckan i stället för att ge dem stöd så att de kan ta så stor del som möjligt i barnens uppfostran. Vidare har kommittén uppmanat stater att se över policys när det gäller tillgången till barnomsorg för barn till arbetslösa föräldrar, med beaktande av barnets rätt till utbildning och till fritidsaktiviteter, särskilt med beaktande av ansträngningarna att öka pedagogikens roll i förskolan

---

³ <https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-19-svenska-formaterad.docx.pdf>

och fritidshemmen. Anställningsvillkor som hjälper förvärvsarbetande föräldrar att utöva sitt föräldraransvar ska eftersträvas (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7; CRC/C/15/Add.101).

Artikel 31, om barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur

FN:s kommitté för barnets rättigheter menar att artikel 31 behövs som påminnelse om att barn behöver ett visst eget utrymme mellan arbete och utbildning. Vila hänvisar till människans grundläggande behov av avkoppling och sömn. Fritid innebär tid och frihet att göra det en vill och rekreation handlar om aktiviteter en själv väljer för sitt mötes skull. Leken talar om att det är barns aktiviteter som är fri från vuxnas kontroll och inte nödvändigtvis behöver följa några regler.

Vidare menar kommittén att för liten vikt läggs vid barnets rätt till lek, vila, fritid och kultur. Det finns stora skillnader mellan olika länder kring tolkningen av hur många timmar den obligatoriska utbildningen vara och om och hur mycket skolarbete som ska göras utöver skolan. Kommittén ber ibland staterna överväga att minska skolarbetet, konkurrensen och påfrestningen i skolan, och att respektera barns rätt till vila, lek och att vara barn (Unicef, 2008; CRC/C/GC/7; CRC/C/15/Add.101).

Vad säger forskningen om barnomsorg och nattis?

Frågeställning

Hur små barns hälsa och utveckling påverkas av att vistas i barnomsorg på obekvämlig arbetstid – m.a.o. sena kvällar, nätter och helger – är en frågeställning som i viss mån belysts i forskning. Ett särskilt intressant perspektiv är barns anknytning⁴, eftersom trygg anknytning tycks vara en viktig friskfaktor i barns liv – en mängd studier⁵ har visat att trygg anknytning kan associeras med, eller understödjer utvecklandet av bl.a. kognitiv och social förmåga, positiv självkänsla, samt ger ett stöd vid psykiska påfrestningar senare i livet.

Den centrala frågeställningen blev därför – om, och under vilka omständigheter nätter på förskola tillsammans med andra personer än de som barnet har nära relation till, kan innebära påfrestning för barnets anknytning, eller försvåra möjligheterna för barnet att skapa en trygg anknytning till sina föräldrar (eller andra primära anknytningspersoner). Av särskilt intresse är hur små barn påverkas (0-3 år), eftersom de är i en intensiv utvecklingsperiod, samtidigt som de inte har hunnit utveckla särskilt mycket av egen förmåga att bemöta omgivningens krav – de är utlämnade till omgivningens ”goda vilja” och samtidigt särdeles känsliga för påfrestningar.

Resultat

En granskning av relevanta studier⁶ som jämfört hur små barn påverkas vid konventionell barnomsorg, respektive barnomsorg på kvällar/nätter/helger, visar att det senare alternativet under vissa omständigheter har en skadlig påverkan på anknytning och annan utveckling, men att det knappast är nätter i sig självt som är problematiskt – snarare är det andra faktorer, främst omsorgens kvalitet, som skapar det negativa sambandet. I viss mån påverkar också barnets konstitution. Studierna visar också att det vid högkvalitativ ”nattis”-verksamhet även kan finnas vissa fördelar, samt att det i ett vidare perspektiv är barnets hemförhållanden som utgör den

---

⁴ Anknytningsteorin begreppsliggör det känslomässiga bandet mellan det lilla barnet och dess primära vårdnadsgivare, och bygger på arbeten av bl.a. Bowlby. Teorin är väletablerad inom utvecklingspsykologin, och har på olika vis omsatts i omfattande forskning. Studier har visat att barn tillsammans med sina vårdnadsgivare etablerar konsistenta beteendemönster, vilka benämns som anknytningsmönster (eller anknytningsbeteende), och utgör den strategi som barn/vårdnadsgivare tillämpar när barnet utsätts för inre eller yttre stress – m.a.o. fara, hunger, trötthet o.s.v. Anknytning betecknas som ”trygg” eller varianter av ”otrygg”. Med att barnet utvecklat en ”trygg anknytning” menas att barnet uppfattar, och har en föreställning om, att det finns en eller flera vuxna (oftast förälder) som på ett konsekvent vis är tillgängliga, receptiva och kapabla att erbjuda barnet trygghet vid tillfällen av stress. När detta inte är fallet tillgriper barnet andra strategier, och anknytningsbeteendet betecknas som på olika vis ”otrygg”.

⁵ För referenser – se lista i bilaga

⁶ Forskningsartiklar publicerade i internationell press, sökta via Google Scholar. Sökord var ”attachment”, ”development”, ”daycare”, ”nightcare”, ”children” och ”kindergarten”. Referenser finns listade i bilaga.

viktigaste påverkansfaktorn för barnets utveckling. Nedan listas sammanfattningsvis de faktorer som lyfts fram i studierna:

Verksamhetens kvalitet: Riskfaktor	Främjande faktor
Hög omsättning i personalgrupp	Kontinuitet i relationer barn/personal
Hög omsättning i barngrupp	Kontinuitet i relationer barn/barn
Låg kompetens-/utbildningsnivå	Professionellt förhållningssätt
Låg personaltäthet	Hög grad av personals tillgänglighet
Brist på struktur, rutiner, scheman m.m.	Hög grad av förutsägbarhet skapar trygghet
Övrigt kvalitet – mat, miljö m.m.	-
	”Kompenserande” handlingar, som t.ex. extra engagemang, uppmärksamhet m.m.
Egenskaper hos barnet: högre sårbarhet	Lägre sårbarhet
Känsligt temperament	Robust temperament
Låg ålder (>2 år)	-
Kön – pojkar är känsligare än flickor	-

Slutsats

Slutsatsen utifrån granskningen blir sålunda att det - för att minimera påfrestningen på de små barnens utveckling – är angeläget att organisera och reglera verksamheten så att hög kvalitet uppnås. Man bör t.ex. eftersträva hög personaltäthet på avdelningen, god utbildningsnivå hos personalen och möjlighet till fortbildning/handledning, kontinuitet i relationerna mellan barn/personal, samt övriga kvalitetsmått. Verksamheten behöver också understödja kompenserande insatser och att särskild hänsyn tas till barn med låg ålder, känsligt temperament och problematiska kontextuella faktorer. En högkvalitativ ”nattis”-verksamhet behöver då inte medföra belastning på barnets utveckling, och kan i vissa avseenden även verka som en positiv faktor i barnets liv.

Lagstiftning, styrdokument och riktlinjer

Skollagen (2010:800)

4 kap. Kvalitet och inflytande,
Forum för samråd

13 § Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen, eleverna och de vårdnadshavare som avses i 12 §. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna.

Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten enligt andra stycket fullgörs.

25 kap. Annan pedagogisk verksamhet,
Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

5 § Kommunen ska sträva efter att erbjuda omsorg för barn under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete och familjens situation i övrigt.

Föräldrabalken (1949:381)

6 kap. Om vårdnad, boende och umgänge

2 § Ett barn står under vårdnad av båda föräldrarna eller en av dem, om inte rätten har anförtrott vårdnaden åt en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare. Vårdnaden om ett barn består till dess att barnet fyller 18 år.

Den som har vårdnaden om ett barn har ett ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov enligt 1 § blir tillgodosedda. Barnets vårdnadshavare svarar även för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter samt ska bevaka att barnet får tillfredsställande försörjning och utbildning. I syfte att hindra att barnet orsakar skada för någon annan ska vårdnadshavaren vidare svara för att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas.

Om ansvaret i frågor som gäller barnets ekonomiska förhållanden finns bestämmelser i 9-15 kap. Lag (2014:377).

2 a § Barnets bästa skall vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge.

Vid bedömningen av vad som är bäst för barnet skall det fästas avseende särskilt vid

- risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp eller att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa, och
- barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna.

Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad. Lag (2006:458).

Omsorg på obekvämtid, en tolkning av lagen

Skolinspektionens rapport Omsorg på obekvämtid⁷ visar en granskning hur kommunerna tillämpar skollagen på olika sätt. Detta visar sig bland annat i att vissa kommuner tolkar lagen som att kommunen inte behöver erbjuda omsorg på obekvämtid samtidigt som andra kommuner tolkar lagen som att de ska erbjuda omsorg på obekvämtid. Olikheterna innebär att föräldrar i en kommun har möjlighet att arbeta morgnar, kvällar, helger och nätter och få hjälp med omsorgen, samtidigt som föräldrar i andra kommuner inte har denna möjlighet.

De olika tillämpningarna av skollagen innebär stora skillnader för de familjer som bor i en kommun där de inte har någon möjlighet att få omsorg på obekvämtid. I dessa kommuner måste föräldrarna själva bekosta omsorgen om de inte kan få hjälp av vänner och familj, och om det inte är möjligt – avstå från arbetet. Vid en strävanslagstiftning är det svårt att avgöra när en kommun har gjort tillräckligt för att uppnå lagens krav. Detta kan få till följd att en liten åtgärd från en kommun kan vara tillräcklig för att kommunen ska anses sträva. Som en följd kan en kommun som inte erbjuder föräldrar någon omsorg på obekvämtid ändå ha ansetts uppnå lagens krav. Svårigheterna att tolka strävanslagstiftningen påverkar också Skolinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över verksamheter som omfattas av denna lagstiftning.

Skolinspektionen lyfter ett antal utvecklingsområden för att höja kvaliteten i erbjudandet av omsorg på obekvämtid.

Genomföra kartläggningar för att undersöka vilket behov som finns hos föräldrar.

Tillgängliggöra verksamheten för föräldrar.

Säkerställa att kvaliteten i omsorg på obekvämtid är god. Genomföra ett systematiskt kvalitetsarbete som fångar de frågor som är specifika för verksamheten. Erbjud stöd till personalen, exempelvis genom kompetensutveckling.

I högre grad anpassa sitt erbjudande utifrån ett jämställdhets- och integrationsperspektiv. Detta för att erbjudandet inte ska förbise de grupper som är i störst behov av omsorg på obekvämtid.

7

Diskussion - vad kan vara barnets bästa?

Det är inte möjligt att ge ett entydigt, generellt svar i vilken omfattning kommunen ska erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån vad som är för enskilda barns bästa. Däremot går det att ge rekommendationer gällande kvaliteten kring verksamheten och strukturer för att fånga upp och anpassa verksamheten utifrån enskilda barns bästa. Dessa rekommendationer bör dock ses i sin helhet av barnomsorgen och inte enbart utifrån omfattningen barnet är på nattis.

Barnets behov av omsorg från vuxna, förskole-; skol- och fritidsdagen för barnet, behovet och rätten till lek, vila, fritid och kulturaktiviteter, sömnen, barnets familjesituation, en trygg anknytning och möjligheterna att vara med kompisar är några av de aspekter som påverkar i vilken omfattning barnet kan och bör vara i barnomsorgen på obekvämt arbetstid. En positiv utveckling och hälsan för barnet är viktigt, både idag och i framtiden för det enskilda barnet, för familjen och för kommunen och samhället i stort.

Ur ett utvecklingspsykologiskt perspektiv med hänsyn till små barns behov av anknytning, är det ytterst tveksamt att låta de yngsta barnen att sova borta från föräldrar och vårdnadshavare 7 dagar per vecka. Vart en maxgräns för antalet nätter eller antalet timmar i omsorgen går är i viss mån beroende av barnets ålder. Likaså berättar forskningen att det för barnets positiva utveckling beträffande bland annat anknytning är avgörande att verksamheten håller god kvalitet i fråga om personaltäthet, struktur, utbildningsnivå, kontinuitet i personalgrupp mm.

Det kan tänkas att åldersspannet, barn från ett år till och med 13 år, kan ses över i relation till hur omsorgen planeras och genomförs. Det kan vara så att de yngsta barnen, under 2 år, främst skulle gagnas av en förändring i verksamheten, där en mer hemmaliknande miljö skulle eftersträvas, alternativt omsorg i hemmet. Det anses dock i första hand mer angeläget att finna en maxgräns för antalet timmar barn i olika åldersgrupper bör vara i omsorgsverksamheten.

Ansökningsförfarandet ska vara enkelt, tydligt och en lätt väg in i verksamheten för de som ansöker om plats för sina barn. Det blir därför viktigt att under och efter inskolningen finna en struktur, eller tydliggöra en struktur för den kontinuerliga uppföljningen. Och utifrån det bedöma vad som är det bästa för enskilda barn i verksamheten och göra eventuella anpassningar därefter. I denna struktur bör det framgå att samtal med det enskilda barnet är en viktig del.

En förälders möjlighet till arbete och försörjning påverkar i allra högsta grad barnet, på kort och lång sikt. Det kan således i verksamheten bli en fråga om huruvida försörjningsmöjligheterna ges företräde framför barnets rätt till, och behov av omsorg av en förälder. Det antas att konsekvenserna av en eventuell ekonomisk utsatthet påverkar barnet negativt i större utsträckning än begränsade fritidsmöjligheter som resultat av omsorg på nattis. Här finns således en eventuell intressekonflikt. I de fall det skulle vara för barnets bästa med en mindre, eller annan omfattning av nattis men där förälderns behov av nattisplats väger tyngre bör kompenserande åtgärder diskuteras. I riktlinjerna/rekommendationerna för kvalitet i verksamheten bör ett ställningstagande tydliggöras, vilken tyngd barnets bästa eller barnrättsperspektivet ges vid en eventuell intressekonflikt.

I de fall kommunens beslut strider mot barnets bästa ska enligt barnkonventionen kompenserande åtgärder sättas in. Det kan exempelvis röra sig om att nattisverksamheten skapar förutsättningar för det enskilda barnet att utöva sina fritidsintressen eller genomföra utökade aktiviteter och utflykter som gynnar barnet.

Slutsatser och rekommendationer

Utifrån ett barnrättsperspektiv ska nattis möjliggöra för alla barn att ha en plats, där inget barn diskrimineras. Likaså ska verksamheten utformas utifrån vad som är bäst för det enskilda barnet, på kort och lång sikt. Verksamheten ska möjliggöra för barnet att utvecklas och nå sin fulla potential och barnet ska kunna påverka verksamheten.

Det ska vara enkelt och tillgängligt att ansöka om en plats. Det ska också vara allmänt känt av invånarna att kommunen erbjuder nattisplatser. Beviljandet av plats utgår från de riktlinjer som är framtagna.

När det gäller omfattningen av barnomsorg på obekväm arbetstid så behövs det sättas en maxgräns, utifrån olika åldersgrupper med hänsyn till de yngre barnen. Det är helheten och det totala antalet timmar som barnet är i barnomsorg både på dagtid och på obekväm arbetstid som har betydelse för barnet.

Huruvida nattis ska vara öppet på storhelger behöver utredas vidare. I vilken utsträckning behovet finns, ekonomiska aspekter samt barnens tankar om storhelger behöver undersökas innan beslut kan tas om öppet under storhelger.

För att säkerställa det enskilda barnets bästa behöver det finnas en struktur för individuell uppföljning efter inskolningen. I den individuella uppföljningen ska hänsyn tas till barnets egen åsikt och det ska det framgå att det totala antalet omsorgstimmar inte överstiger maxgränsen utifrån olika åldersgrupper. Ett formulär/dokument ska tas fram som beskriver uppföljningen och vilka frågor som ska besvaras.

Strukturen för hur barnen på nattis har inflytande och att verksamheten är åldersanpassad behöver tydliggöras. Det kan röra sig om att årligen avsätta verksamhetsmedel för åldersanpassade aktiviteter efter dialog med barnen, eller använda kommunens övriga resurser såsom kommunens fordon för aktiviteter.

Då ingen utvärdering skett av verksamheten föreslås att en sådan genomförs inom en femårsperiod. I utvärderingen ska barns egna åsikter om verksamheten tydligt ingå.

Slutligen för att säkerställa barnets bästa i verksamheten skall det finnas kontinuitet och rätt kompetens i personalgruppen. För att säkra verksamhetens kvalitet på lång sikt bör det tas fram riktlinjer, en slags kvalitetsdeklaration som säkrar barnrättsperspektivet. I riktlinjen/kvalitetsdeklarationen ska det framgå att barnets bästa alltid ska prioriteras och vid eventuella intressekonflikter ska barnrättsperspektivet väga mycket tungt. I de fall beslut tas som går emot barnets bästa bör kompensande åtgärder sättas in.

Referenslista:

Artiklar om barns anknytning och utveckling:

1. Bernier, A., Beauchamp, M.H., Carlson, S.M., & Lalonde, G. (2015). A secure base from which to regulate: Attachment security in toddlerhood as a predictor of executive functioning at school entry. *Developmental Psychology*, 51, 1177–1189.
2. Van IJzendoorn, M. H., & van Vliet-Visser, S. (1988). The relationship between quality of attachment in infancy and IQ in kindergarten. *The Journal of genetic psychology*, 149(1), 23-28.
3. Sagi-Schwartz, A., & Aviezer, O. Correlates of Attachment to Multiple Caregivers in the Haifa Longitudinal Study: Kibbutz Children from Birth to Emerging Adulthood.
4. Moss, E., Bureau, J. F., Béliveau, M. J., Zdebik, M., & Lépine, S. (2009). Links between children's attachment behavior at early school-age, their attachment-related representations, and behavior problems in middle childhood. *International Journal of Behavioral Development*, 33(2), 155-166.
5. Van IJzendoorn, M. H. (1990). Daycare and preschool: Quality of infant-caregiver attachment affects sociability in preschool.
6. Lyons-Ruth, K., Easterbrooks, M.A., & Cibelli, C.D. (1997). Infant attachment strategies, infant mental lag, and maternal depressive symptoms: predictors of internalizing and externalizing problems at age 7. *Developmental Psychology*, 33, 681-692.

Artiklar om barnomsorgs påverkan på barns anknytning och annan utveckling:

7. Aviezer, O., & Sagi-Schwartz, A. (2008). Attachment and non-maternal care: Towards contextualizing the quantity versus quality debate. *Attachment & human development*, 10(3), 275-285.
8. Sagi, A., Koren-Karie, N., Gini, M., Ziv, Y., & Joels, T. (2002). Shedding further light on the effects of various types and quality of early child care on infant–mother attachment relationship: The Haifa study of early child care. *Child development*, 73(4), 1166-1186.
9. NICHD Early Child Care Research Network. (2001). Nonmaternal care and family factors in early development: An overview of the NICHD Study of Early Child Care, i Grossmann, K. E., Grossmann, K., & Waters, E. (Eds.). (2006). *Attachment from infancy to adulthood: The major longitudinal studies*. Guilford Press, 3-36
10. Vorria, P., Papaligoura, Z., Dunn, J., Van IJzendoorn, M. H., Steele, H., Kontopoulou, A., & Sarafidou, Y. (2003). Early experiences and attachment relationships of Greek infants raised in residential group care. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 44(8), 1208-1220.
11. Smyke, A. T., Dumitrescu, A., & Zeanah, C. H. (2002). Attachment disturbances in young children. I: The continuum of caretaking casualty. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 41(8), 972-982.
12. Aviezer, O., Van IJzendoorn, M. H., Sagi, A., & Schuengel, C. (1994). "Children of the dream" revisited: 70 years of collective early child care in Israeli kibbutzim. *Psychological Bulletin*, 116(1), 99.
13. Aviezer, O., Sagi, A., Joels, T., & Ziv, Y. (1999). Emotional availability and attachment representations in kibbutz infants and their mothers. *Developmental Psychology*, 35(3), 811.
14. Anme, T., Tanaka, H., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Tanaka, E., Tong, L., ... & Mochizuki, H. (2010). Effectiveness of Japan's extended/night child care: A five-year follow up. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 5573-5580.
15. Anme, T., Shinohara, R., Sugisawa, Y., Tong, L., Tanaka, E., Tomisaki, E., ... & Sugita, C. (2012). Health of school-aged children in 11+ hours of center-based care. *Creative Education*, 3(02), 263.

Länkar :

Unicef 2008,

http://www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/080125/81db21f2994036a27e03853ac1d679b7/Handbok%20om%20barnkonventionen%20-%20UNICEF.pdf

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-07-genomforandet-av-barnets-rattigheter-under-tidig-barndom.pdf>

FN:s kommitté för barnets rättigheter, CRC/C/GC/7

CRC/C/15/Add.101 (1999)

<https://orust.se/download/18.1c31b39415efb271e3160082/1508249058533/Regler%20för%20Barnomsorg%20på%20obekvämlig%20arbetstid.pdf>

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2016/nattis/slutrapport-omsorg-pa-obekvam-tid>

Barnombudsmannen, 2018) https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/provning-av-barnets-basta---slutversion-25-september-2018_ksf_2.pdf

Diarienummer: 2022-000115

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Liselott Sörensen Ringi

Barn och utbildningsförvaltningen

Motion från Fredrik Olsson, Kristdemokraterna om skapande av övergripande kris- och beredskapsplaner för skolan

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att motionen är besvarad.

Sammanfattning

Fredrik Olsson, Kristdemokraterna har inkommit med en motion där han föreslår att barn- och utbildningsnämnden ska utreda och införa lämpliga planer samt förebyggande åtgärder mot pågående dödligt våld i skolan. För att personalen ska vara rustad att agera vid en kris behövs utbildning. HLR och brandskyddsarbete sker regelbundet och övas med elever. Elever omfattas i huvudsak av arbetsmiljölagen från och med förskoleklass. Genom det systematiskt arbetsmiljöarbete följer verksamheterna upp och förebygger olyckor och ohälsa. Incidentrapportering sker i det digitala systemet Drafit.

För att motverka våld och kränkningar arbetas aktivt med att skapa en trygg skolmiljö. Kartläggning genomförs bland annat genom enkäter, samtal och trygghetsvandringar. Uppkomna händelser dokumenteras, utreds och åtgärder vidtas för att det inte ska ske igen. Elevhälsoarbetet spelar en betydande roll när det gäller att fånga upp tidiga signaler på ohälsa hos elever. En plan mot kränkande behandling upprättas och revideras årligen på alla enheter. En rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan har utarbetats sedan tidigare. Se bilaga 1. Utbildningsinsatser gällande pågående dödligt våld är bokade för hela barn- och utbildningsförvaltningen den 9 januari samt 15 mars 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 230104

Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan Bilaga 1

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Kostnad för föreläsare: 70 tkr.

Hållbar utveckling – Social dimension

Förebyggande insatser för att i möjligaste mån skapa en stabilitet hos personalen inför ett eventuellt allvarligt hot och pågående dödligt våld.

Barnkonventionen

Alla barn ska känna trygghet i skolan. Viktigt att eleverna känner till och är delaktiga i framtagande av plan mot kränkande behandling. Viktigt att personalen kan hantera eventuellt uppkomna situationer för att så långt det är möjligt trygga barnen.

Inga ytterligare konsekvenser

Liselott Sörensen Ringi

Förvaltningschef

Barn och Utbildning

Beslutet skickas till:

Motionären

Förvaltningschef BoU

Arkiveras

Rutin

Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan

Dokumentbeskrivning

Dokumenttyp:	Rutin
Antaget av:	Förvaltningschef
Antagningsdatum:	
Diarienummer:	
Gäller till och med:	Tills vidare – revideras efter VT 22
Dokumentansvarig:	Avdelningschef Skola
Revisionshistorik:	

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte	5
Om våld och allvarliga händelser i skolan.....	7
Orsaker till våld och allvarliga händelser i skolan	7
Rutinens tillämpning	8
Vem ansvarar för vad?	8
Samverkan avgör framgången i arbetet.....	9
Hur ska arbetet följas upp och utvärderas?	9
Signalsystemet — åtgärdsplanen	10
Översikt - signalsystemet	10
Beskrivning grönt läge – skolans vardag	12
Beskrivning gult läge — Oro	13
Beskrivning rött läge — Akuta händelser för elever eller personal	15
Beskrivning brunt läge-Höjd beredskap	16
Beskrivning Svart läge.....	17
Pågående dödligt våld (PDV).....	17
Allmänt	17
Utmaningarna i en PDV-händelse.....	18
Mental förberedelse för PDV och enkel övning	18
Roller och ansvar vid PDV-händelser	19
Kommunens ansvar.....	19
Förvaltningens egen krisledning vid PDV	19
Polisens ansvar.....	21
Hälso-och sjukvården.....	21
Räddningstjänstförbund Mitt Bohuslän.....	21
Länsstyrelsen	22
Vad anställda ska göra vid pågående dödligt våld	22
Fly	22
Göm.....	22
Slåss	22
Om SSPF i Munkedal	23
Polisanmälan	23
Rådfrågning angående polisanmälan	23
Förhållningssätt vid brott.....	23

Fyra huvudregler	23
Skolans ansvar vid brott	23
Ansvarsfördelning för polisanmälan vid inträffade brott	23
Hur anmäler man brott och till vem?	24
Skolans ansvar efter brott.....	24
Anmälan till socialtjänsten när barn kan antas fara illa	25
Vem anmäler?	25
Hur görs anmälan?.....	25
Vad händer när socialtjänsten fått anmälan?	25
Uppgifter till en pågående utredning	25
Kontakt med socialtjänsten	25
Bilagor med tips	27
Bilaga 1	27
Hot via sms, mms, e-post	27
Hot via sociala medier samt "näthat" (förolämpning och förtal)	27
Rutin vid telefonhot.....	27
Bilaga 2.....	27
Polisanmälan av minderårig	27
Bilaga 3.....	29
Personal ska vittna i rättegång	29
Bilaga 4.....	30
Hot och våld från arbetstagare mot elev	30
Bilaga 5.....	32
Hot och våld från elev mot utomstående.....	32
Bilaga 6.....	34
Hot och våld från utomstående mot arbetstagare.....	34
Bilaga 7.....	36
Hot och våld från arbetstagare mot utomstående.....	36
Bilaga 8.....	38
Hot och våld från arbetstagare mot arbetstagare	38

1. Dokumentbeskrivning

Detta dokument är en rutin för våld och andra allvarliga händelser i skolan. Dokumentet beskriver signalsystem som används, hur skolan ska hantera pågående dödligt våld (PDV) och innehåller också en rad checklistor för olika hot och våldssituationer.

2. Bakgrund och syfte

Skolan är en viktig plats som bär på stora möjligheter för att samhället ska utvecklas i en positiv riktning. En skola som ser till att varenda elev blir sedd och respekterad uppmuntrar till att utveckla harmoniska och välmående människor som känner att de är en del av samhället. En skola som däremot blundar för mobbning, respektlöst beteende och våld reproducerar ett inhumant samhälle där individer exkluderas. I skolan blir eleverna satta i grupper och klasser med barn och ungdomar som de kanske aldrig annars skulle valt att umgås med. Alla elever har inte samma förutsättningar att tillgodogöra sig innehållet i skolan och sättet det förmedlas på. De sätts in i ett socialt sammanhang där de måste lära sig att samspela och konkurrera med andra.

Det är viktigt att de anställda på skolorna i Munkedal tar sin uppgift på allvar, både på det kunskapsmässiga och det sociala planet. Blir skolan en stimulerande och trygg plats för alla elever att tillbringa sin tid på medför det positiv inverkan på samhället i stort.

Barn och ungas uppväxt lägger grunden till ett stabilt, fungerande och gott vuxenliv. Barn och unga är Munkedals kommuns framtid och ska vara en prioriterad målgrupp. Vi vill arbeta för att förbättra alla elevers resultat.

Munkedals skolor har nolltolerans mot våld och kränkande behandling. Skolorna i Munkedal präglas av att både elever och personal uppfattar tidiga signaler på att allt inte står rätt till och vet hur var och en bör agera.

Alla elever ska känna trygghet i skolan och all personal ska ha en trygg arbetsplats. Rätten till trygghet finns reglerat i bland annat skollagen, diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen och barnkonventionen. Att komma överens om samma värdegrund att arbeta utefter underlättar både för elever och personal i skolan. All inlärning underlättas av ett gott socialt klimat och därför är det nödvändigt att skolpersonalen arbetar aktivt med att bygga goda relationer till eleverna samt hantera och helst eliminera allt våld och alla allvarliga händelser i skolan.

Syftet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan* är att skapa en trygghet för elever och medarbetare samt att vara ett stöd för vilka åtgärder skolläring, pedagoger, personal inom elevhälsa och andra som arbetar i skolan bör vidta. Vidare syftar rutinen till att skapa en gemensam målbild för det våldsförebyggande arbetet i skolan.

Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan innehåller bland annat ett signalsystem där ansvarsfördelning och förslag på åtgärder tydligt framgår. Signalsystemet ger rektorer, personal och elever i skolan verktyg att hantera otrygghet, kränkande handlingar och våld i skolmiljön.

Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan ska ses som ett komplement till kommunens *Riktlinjer för likabehandling*, *Rutiner för det systematiska*

arbetsmiljöarbetet och Diskrimineringspolicy för Munkedals kommun samt verksamheternas handlingsplaner för hot och våld.

2.1 Om våld och allvarliga händelser i skolan

Det är skolan som har möjlighet att tidigt uppmärksamma elever med olika typer av sociala, känslomässiga och beteendemässiga svårigheter. Personal och elevers oönskade handlingar kan upplevas olika och även hur det ska bemötas och hanteras. Forskning om våld och allvarliga händelser i skolan har i Sverige och i övriga nordiska länder saknats och har dominerats av studier om mobbning. Det som framkommer av hittills genomförda undersökningar i Sverige är sammanfattningsvis (Arbetsmiljöverket, 2019):

- Att elever upplever minskad trygghet och arbetsro.
- Situationen i skolan har blivit allt tuffare.
- Subtillt och emotionellt våld är svårare att upptäcka.
- Allvarliga anmälningar ökar mer i skolan jämfört med den generella ökningen på alla arbetsplatser i Sverige.
- Anmälningar om våld i skolor har mer än fördubblats på fem år.
- Fysiskt våld anmäls oftare.
- Det kan även finnas ett mörkertal bestående av de elever eller medarbetare på skolor som avstår att berätta om eller anmäla hot, rån och våld.

Det kan av personalen på skolan ses som ett misslyckande om en polisanmälan görs samt som en risk för att försämra personalens relation till elever och föräldrar. Inte sällan hamnar konflikten mellan en juridisk och en socialpedagogisk lösning på olika former av skolproblem.

2.2 Orsaker till våld och allvarliga händelser i skolan

Det är betydelsefullt att människor kommunicerar och samspelar med varandra på lika villkor och därigenom undviker att konflikter och våld uppstår. Därför har det stor betydelse att det finns tydliga regler och rutiner för hur alla ska bete sig och förhålla sig till varandra på skolan.

En vanlig orsak till att våldssituationer inträffar på skolan är att en elev upplever sig kränkt av en annan elev. En kränkning kan vara digital, verbal och ibland fysisk. En digital kränkning kan i ett senare skede leda till att fysiskt våld uppstår, när parterna träffas "öga mot öga". En handling som var avsedd som ett skämt kan upplevas som en kränkning av den som har blivit utsatt och därigenom framkalla en konflikt eller våldssituation.

Våldet och allvarliga händelser i skolan tar sig många olika former bland eleverna idag. Det uppfattas exempelvis inte som särskilt allvarligt att kränka varandra verbalt. Detta kan ske dagligen i form av tilltal med bland annat könsord. Våldet i skolan är mångfacetterat och varje situation måste bedömas utifrån många olika aspekter. I Munkedals skolor är våld aldrig acceptabelt, oavsett om det går att förstå orsakerna till att det uppstår.

3. Rutinens tillämpning

Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan ska kommuniceras till alla berörda – personal, elever och målsmän och vara välkänd. Elevhälsan på skolorna är en viktig aktör och de fackliga organisationerna i skolan har, utifrån samverkansavtal och Arbetsmiljölagen, också en viktig roll och ska utgöra en naturlig part i arbetet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan*, såväl lokalt som centralt. En handlingsplan enligt AFS/AML 2001:1 ska upprättas.

Arbetet mot våld och allvarliga händelser i skolan, innefattande arbetet mot mobbning och kränkningar, ska vara prioriterat och pågå kontinuerligt. Varje skola ska genomföra en kartläggning av problem och behov enligt den övergripande handlingsplanen för Munkedals diskrimineringspolicy. Denna plan ska innehålla en riskanalys och vara en del av det kontinuerliga trygghetsarbetet. Kartläggningen ska uppdateras en gång per år. Alla anställda på skolan ska delta i det främjande och förebyggande planarbetet.

Fortbildningsinsatser till personal angående hot, våld och andra allvarliga händelser samt arbete mot diskriminering, kränkande behandling och antimobbningsarbete ska prioriteras. Detsamma gäller utbildningar om konflikthantering och ledarskap.

Riktlinjer, handlingsplaner och policys får sitt verkliga värde först när de kommer till uttryck och användning i de dagliga mötena mellan människor på skolan. Det är angeläget att alla; personal, elever och även föräldrar är delaktiga när riktlinjer upprättas och implementeras. Det går att arbeta framgångsrikt i det förebyggande arbetet mot våld genom att tydligt visa eleverna vad ett gott och bra beteende innebär och att träna det, både i undervisningssituationer och på lektionsfri tid.

3.1 Vem ansvarar för vad?

En tydlig ansvarsfördelning är avgörande för att arbetet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan* ska fungera. Den tydliga ansvarsfördelningen enligt rutinen ska vara väl känd bland de inblandade och mandatet ska vara tydliggjorda på samtliga nivåer.

Vid akuta händelser som innefattar våld och andra brott enligt brottsbalken är det viktigt att skolan såväl som övriga parter har väl utarbetade handlingsplaner, kompletterande rutiner och kontaktlistor för att underlätta hanteringen. Huvudansvaret och arbetet med att förhindra våld och andra brott i skolan åligger rektor.

Skolans elevhälsoteam, ledningsgrupper samt de fackliga organisationerna är centrala aktörer i att stödja skolans personal i det ordinarie arbetet med att förhindra våld och andra allvarliga händelser. Det gäller såväl det förebyggande, vardagliga arbetet som arbetsgången vid akuta händelser. När det gäller att förhindra eller förebygga brott, våld eller andra allvarliga händelser i skolan är samverkan således nödvändig men också avgörande även med externa aktörer och verksamheter.

Avdelningschef för skola har det övergripande ansvar för att *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan* genomförs och följs upp.

3.2 Samverkan avgör framgången i arbetet

För att arbetet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan* ska bli verksamt och effektivt krävs att kommunikationen och kontaktvägarna ska vara tydliga och kända samt att alla aktörer ska veta om allas ansvar och delaktighet.

Följande förutsättningar krävs för att uppnå ett effektivt och verksamt arbete mot våldet och de allvarliga händelserna i skolan:

- Alla som arbetar på skolan är väl medvetna om ansvar och delaktighet.
- Kommunikationen och kontaktvägarna mellan parterna är tydliga och överenskomna.
- Att samtliga som arbetar på skolan känner till förvaltningens teknikstöd samt rutiner för larmning och tillkallning av hjälp genom Addsecure fabrikat.
- Samverkan mellan skolans egna och externa aktörer sker på tillitsfullt sätt.
- SSPF-metoden (skolan, socialtjänst, polis och fritid) är utvecklad och det finns förtroendefull och regelbunden kommunikation mellan berörda parter.
- Fungerande samverkan med socialtjänst, polis och räddningstjänst vid orosamtal, bekymringsamtal och konsekvensamtal.

3.3 Hur ska arbetet följas upp och utvärderas?

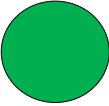
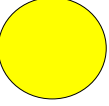
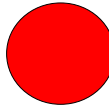
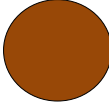

Arbetet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan* ska följas upp och riktlinjen ska utvärderas samt revideras varje år. Rektorererna ansvarar för att i samverkan kontinuerligt följa upp händelser samt utvärdera arbetet på årsbasis genom den systematiska kvalitetsrapporteringen.

4 Signalsystem i Munkedals skolor

Skolorna ska ha ett standardiserat uppbyggt och välkänt signalsystem. På så vis vet alla vilka åtgärder som ska vidtas när beredskapen höjts och akuta situationer uppstått.

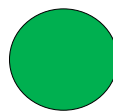
Ett framgångsrikt främjande och förebyggande likabehandlingsarbete sker i vardagen i syfte att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (se nedan i tabellen gröna signalkod "grönt läge"). Det vardagliga främjande och förebyggande arbetet skapar förutsättningar för att inte hamna i "gult eller rött läge".

Översikt - signalsystemet

Signalkod	Lägesbeskrivning och åtgärder
Grönt läge 	Låg risk-skolans vardag Främjande och förebyggande arbete enligt skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet kring det som i rutinen beskrivs som grönt läge ska vara prioriterat för skolan. Läs mer på sid. 9
Gult läge 	Medel hög risk-Oro Oroskänsla. Händelser som inte resulterar i polisanmälningar, men som kräver en samlad insats av arbetslag eller hela skolan i samverkan med aktörer som socialtjänst, fritid, polis med flera. Rektor beslutar om att gult läge ska råda och informerar personalen. SSPF:s arbetsgrupp informeras av rektor vid gult läge. Arbetsgruppen beslutar om lämpligt engagemang för att stödja skolans fortsatta arbete. Läs mer på sid. 10
Rött läge 	Hög risk-Akuta händelser för elever eller personal Polisanmälan görs. Eventuellt tillkallas polis till skolan. SSPF:s arbetsgrupp kopplas in vid rött läge. Rektor är anmälare till arbetsgruppen. Rektor beslutar att rött läge ska råda och informerar personalen. Rektor är skyldig att anmäla till Arbetsmiljöverket. Läs mer på sid. 11
Brunt läge 	Mycket hög risk-Höjd beredskap När alla insatser från skolan och de samverkande processerna i SSPF:s arbetsgrupp är uttömda och åtgärder i rött läge inte gett avsedd effekt, ska SSPF:s styrgrupp involveras. Rektor alternativt koordinatören i SSPF är anmälare till SSPF:s styrgrupp. Läs mer på sid. 11
Svart läge 	Katastrof Svart läge innefattar pågående dödligt våld mot personal och/eller elever. I detta läge görs anmälan utan dröjsmål till avdelningschef skola och förvaltningschef genom appen Addsecure och principerna Fly,Göm och slåss tillämpas.

4.1 Beskrivning grönt läge – skolans vardag

Främjande och förebyggande insatser för alla elever

Skolans arbete med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kopplas till råden nedan genom förebyggande och främjande insatser. Skolans arbete med främjande och förebyggande arbete mot mobbning, kränkning och våld, sker framför allt i grönt läge enligt den enskilda skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Främjande insatser

Främjande insatser utgår från skolans uppdrag att arbeta för demokratiska värderingar och för de mänskliga rättigheterna. Det handlar om generella insatser som riktas till alla elever för att skapa tillitsfulla relationer mellan elever och vuxna i skolan. Några hållpunkter:

- Att skapa **förtroende och goda relationer** mellan elever och vuxna ska vara en ständigt pågående process i skolans vardag. Skolledningen ansvarar för att **kartlägga** de behov som finns och för att det finns ett ständigt pågående och prioriterat arbete för att motverka våld och kränkande handlingar på skolan.
- Ett **gemensamt förhållningssätt** bör genomsyra skolans verksamhet för att arbetet ska bli framgångsrikt.
- **Synliga vuxna** som är gränssättande; som ser, reagerar och agerar är viktigt i arbetet mot våld och allvarliga incidenter på skolan.
- Tillräckliga **resurser** avsätts för främjande och förebyggande arbete. Ansvaret ligger på skolans ledning och huvudmän.
- Skolan ska **kontinuerligt** arbeta med att förhindra våld, kränkande behandling och alkohol- och droganvändning.
- Skolan ska ha nära dialog med elevernas **vårdnadshavare**.

Förebyggande insatser

Förebyggande insatser utgår från konkreta problem och svårigheter rörande enskilda elever eller grupper av elever, där det går att förutse risk för bekymmer. Några hållpunkter:

- Skolan ska ha **rutiner** för att hantera våld, trakasserier och kränkande handlingar enligt planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Regler och rutiner ska vara väl **förankrade** i personalgruppen. När något händer ska all personal känna till vad som ska göras.
- **Elevehälsan** och berörda lärare och arbetslag ska ha ett strukturerat, nära samarbete.
- Arbetet med att **hålla kvar ungdomar** som befinner sig i riskzon i skolan ska vara prioriterat. Målet ska vara att alla barn och ungdomar ska gå kvar i skolan!
- **Anmälan** görs till socialtjänsten och SSPF, för att skapa en gemensam syn mellan berörda parter i och utanför skolan.

4.2 Beskrivning gult läge – Oro

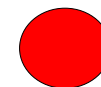

Vad har hänt?	Vem ansvarar?	Vad ska göras?	Beslut	Efteråt, dokumentation	Vad händer sedan?	Om det inte hjälper, vad gör vi då?
<p>Höjd beredskap gällande enskild elev, klass, arbetslag, arbetsenhet.</p> <p><i>Exempel: Stökigt och oroligt i klassrummet, skolk, olämpligt tilltal med mera.</i></p>	<p>Klf/mentor: För enskild klass.</p> <p>Arbetslagsledare: För ett arbetslag / en arbetsenhet.</p> <p>Rektor: Involveras vid behov.</p>	<p>Samtal med inblandade enligt färdiga mallar och steg.</p> <p>Arbetslag och elevhälsa informeras och deltar i arbetet.</p> <p>Kontakt med vårdnadshavare till berörda elever snarast.</p> <p>Rektor / elevhälsa: Eventuell utredning enligt skollagen och skolans plan mot kränkande behandling. Eventuell anmälan till socialtjänsten.</p>	<p>Handlingsplan / åtagandeplan upprättas enligt skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.</p> <p>Eventuellt åtgärdsprogram upprättas.</p> <p>Åtgärder följs upp och utvärderas.</p>	<p>Ärendet avslutas efter åtgärd.</p> <p>Dokumentation görs av klf / mentor.</p> <p>Rapport lämnas till skolledningen / elevhälsan.</p> <p>Arkivering sker enligt skolans rutiner.</p>		<p>Klf / mentor överlämnar ärendet till rektor.</p> <p>Utredningsdokumentation överlämnas av klf / mentor till rektor.</p>

<p>Höjd beredskap gällande hela skolan, grupper om elever, enskild elev.</p> <p>Indikationer/ anmälningar till rektor från klf / mentor / elev / vårdnadshavare.</p> <p><i>Exempel: Maktlekar, kränkningar och mobbning som "kultur på skolan", misstanke och rykten om narkotikaanvändning, bränder.</i></p>	<p>Rektor beslutar om åtgärden gult läge för flera arbetslag eller hela skolan. Det kan ske både utifrån en bedömning av allmän oro, såväl som händelser som berör enskild elev.</p> <p>Enskild elev: Klf / mentor lämnar över ärendet till skolledningen tillsammans med dokumentation.</p> <p>Utredningsdokumentation överlämnas av klf/mentor till rektor.</p>	<p>Rektor: I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och mot hot och våld ska ingå vad som ska göras vid höjd beredskap. Det kan handla om utökad rastvakt, bevakning av "hot spots", informations- och undervisningsinsatser m.m. När det är lämpligt ges information till vårdnadshavare.</p> <p>Rektor/elevhälsa: Eventuell utredning görs enligt skollagen. Eventuell polisanmälan görs av rektor. Eventuell anmälan till socialtjänsten.</p>	<p>När rektor beslutar om gult läge ska samverkan ske med de fackliga organisationerna/skyddsombuden.</p> <p>Eventuellt åtgärdsprogram upprättas enligt skollagen.</p> <p>Samverkan med och information till de fackliga organisationerna / skyddsombuden.</p>	<p>Tillbudsrapport och anmälan görs enligt AML.</p> <p>Handlingsplan enligt AFS/AML 2001:1 ska upprättas.</p> <p>Arkivering enligt skolans rutiner.</p>	<p>Kontakt med kontaktpolis och / eller socialtjänst för eventuell ytterligare åtgärd.</p> <p>SSPF:s arbetsgrupp informeras och ingår som en viktig del för att arbeta med och stödja skolan i det fortsatta arbetet.</p>	<p>Resursteam eller motsvarande kontaktas av rektor för vidare åtgärder.</p> <p>SSPF:s styrgrupp informeras.</p>
<p>Enligt skollagen måste lärare och annan personal göra en anmälan till rektor så snart de fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.</p>						

4.3 Beskrivning rött läge – Akuta händelser för elever eller personal

Vad har hänt?	Vem ansvarar?	Vad ska göras?	Beslut	Efteråt, dokumentation	Vad händer sedan?	Om det inte hjälper, vad gör vi då?
<p>Brott</p> <p><i>Exempel: Misshandel, elev som är narkotikapåverkad, övergrepp i rättssak.</i></p> <p><i>Gängslagsmål. Narkotikaförsäljning, "bötning", stöld, rån, övergrepp i rättssak.</i></p>	<p>Rektor beslutar om åtgärden rött läge för flera arbetslag eller hela skolan. Det ska ske både vid brott och vid en bedömning av allmän oro. Det kan göras utifrån grupperns agerande såväl som händelser som berör enskilda elever.</p>	<p>Polis tillkallas vid behov.</p> <p>Polisanmälan görs omedelbart, enligt instruktion i denna rutin. OBS! Skolan brottsutreder inte, det är en polisiär sak.</p> <p>Utredning görs enligt skollagen/plan mot diskriminering.</p> <p>Anmälan görs till socialtjänsten. (Återkoppling från socialtjänsten till skolan ska alltid ske). Händelsen anmäls till SSPF-</p>	<p>Rektor beslutar.</p> <p>Åtgärdsprogram / åtagandeplan upprättas enligt skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.</p> <p>Tidsplan upprättas.</p> <p>Åtgärder följs upp och utvärderas.</p> <p>Eventuella disciplinära och andra särskilda åtgärder enligt skollagen.</p> <p>Fackliga organisationer / skyddsombud informeras.</p>	<p>Arbetsskadeanmälan enligt AML görs.</p> <p>Allvarliga tillbud eller arbetsskador skall anmälas till AV § 2 enligt arbetsmiljöförordningen.</p> <p>Handlingsplan enligt AFS/AML 2001:1 ska upprättas.</p> <p>Arkivering enligt skolans rutiner.</p>	<p>Rapport lämnas till huvudman för skolan.</p> <p>Händelsen anmäls till SSPF:s arbetsgrupp, där det fortsatta arbetet organiseras.</p> <p>En gemensam åtagandeplan upprättas mellan parterna.</p> <p>Styrgruppen för SSPF informeras.</p> <p>Samtycke införskaffas.</p>	<p>Kontakt med SSPF:s styrgrupp.</p> <p>(Brunt läge, se nedan.)</p> <p>Aktuell rektor tillkallas.</p>

		gruppen via SSPF-kordinator. Säkerhetsstrateg informeras.	Samverkan med fackliga organisationer / skyddsombud ska alltid ske.		Tidsplan upprättas. Åtgärder följs upp och utvärderas Samtalsstöd till inblandade ska erbjudas	
--	--	--	---	--	--	--

4.4 Beskrivning brunt läge-Höjd beredskap

Kontakt med SSPF:s styrgrupp

I SSPF:s styrgrupp ingår avdelningschef-IFO, kultur-och fritidschef, Avdelningschef skola, Säkerhetsstrateg, kommunpolis, Folkhälsstrateg. När alla insatser från skolan och de samverkande parterna i SSPF på lokal nivå är uttömda och åtgärder i rätt läge inte gett avsedd effekt, ska SSPF:s styrgrupp involveras. Använd e-post gruppen styrgrupp SSPF.

Anmälan ska alltid göras till huvudman vid våld och allvarliga händelser. Samverkan med fackliga organisationer och skyddsombud ska ske enligt AML, samverkansavtal och lokala avtal.

4.5 Beskrivning Svart läge

I detta läge pågår en mycket allvarlig situation som kräver förvaltningsledningens ingripande. Larmning sker genom Whatsapp eller addsecure.

Notera att detta läge innefattar pågående dödligt våld och ska hanteras enligt förvaltningens och kommunens krisledningsorganisation. De anställda ska tillämpa principerna Fly, Göm och slåss. Under rubriken Pågående dödligt våld beskrivs vad detta är och vad anställda ska göra vid en sådan situation.

5. Pågående dödligt våld (PDV)

5.1 Allmänt

Det finns ingen kort definition av vad som är en PDV-händelse. Begreppet omfattar ett spektrum av händelser, där det gemensamma består i att en eller flera gärningspersoner utsätter allmänheten för ett livsfarligt våld som oftast pågår tills våldet avbryts av någon annan än gärningspersonerna själva. Internationella och nationella händelser visar bland annat följande erfarenheter:

- ofta småskaliga våldshandlingar som utförs med enkla medel
- gärningspersonerna är ofta villiga att offra sina liv
- våldshandlingarna är i de flesta fall över på 15 minuter
- våldshandlingarna resulterar i många svårt skadade

Motivet bakom PDV-händelser kan skilja sig från andra typer av brott, eftersom gärningspersonerna i vissa fall utgår från en ideologisk övertygelse. Erfarenheter från nationella och internationella händelser visar på följande prioriterade åtgärder:

- snabb säkring av platser och gärningspersoner
- hög förmåga att agera trots oklar lägesbild
- snabbt omhändertagande och transport av skadade till sjukhus
- hög beredskap för sekundära attacker eller följdhändelser

Summerat kan således en PDV-händelse sägas vara både terrorhändelser och brott med annat uppsåt där ett mer eller mindre urskillningslöst, livsfarligt våld riktas mot flera personer i publik miljö och som fortgår tills det avbryts. Några exempel på denna typ av händelser i Sverige är:

- Händelsen i Falun 1994 där en officer beväpnad med ett tjänstevapen sköt ihjäl sju och skadade tre personer utomhus i stadskärnan för att så småningom bli skjuten och gripen av polisen.
- Händelsen i Stockholm 2003 när en psykiskt sjuk person i hög hastighet körde längs Västerlånggatan och dödade två personer.
- Självmondsattentatet i Stockholm 2010 där gärningspersonen försökte utlösa dels ett sprängbälte, dels en sprängladdning i en bil på en angränsande gata. Attentatet misslyckades men kan ses som ett försök till en PDV-händelse.

- Händelsen på skolan Kronan i Trollhättan 2015 där en gärningsperson med svärd attackerade och dödade tre och skadade två personer på skolan.
- Attentatet på Drottninggatan i Stockholm 2017 där 5 personer dödades och flera personer skadades.

5.2 Utmaningarna i en PDV-händelse

Det finns många generella utmaningar som uppstår för aktörer som ska hantera eller samverka om att hantera en PDV-händelse, varav några av dem är följande:

1. Det första samtalet till 112 kan vara svårtolkat och det kan ta tid för skolledning och kommunens ledning att få information om att en händelse pågår och/eller vad som egentligen händer. De första polisenheterna kan också riskeras larmas ut till vad som upplevs vara en "vanlig" olycka.
2. Det kan uppstå en Kaotisk situation med oklar lägesbild.
3. Det kan till en början av händelsen vara svårt att åstadkomma ett aktivt förhållningssätt i början av händelse till följd av bristen på information
4. Att skapa sig en samlad lägesbild
5. Att åstadkomma en gemensam inriktning och samordning.
6. För blåljusmyndigheter att ta tillvara viktig information i nya nödsamtal till 112.
7. Strukturerad kommunikation och samband.
8. Vid parallella händelser behöver aktörerna kunna säkerställa uthållighet gällande såväl personal som övriga resurser.

5.3 Mental förberedelse för PDV och enkel övning

I forskning har mental förberedelse identifierats som en framgångsfaktor för att åstadkomma effektiva och samordnade insatser vid faktiska PDV-händelser. Att planera, utbilda och öva är en del av att göra organisationer och medarbetare mentalt förberedda, vilket också kan innehålla aspekter av mera etisk karaktär. Förberedelser kan bestå i att skaffa kunskaper och färdigheter som behövs för att hantera en påfrestande situation. Kunskaper och färdigheter är viktigt, men det räcker inte. Situationer som innefattar andras lidande eller hot mot oss själva påverkar oss, och vår kropp reagerar automatiskt med stress. Om vi har tänkt igenom situationen och skapat oss mental förberedelse, har vi större möjligheter att hantera stressens konsekvenser. Mental förberedelse innefattar olika metoder för att förbereda sig mentalt inför en situation. Det kan handla om utbildningar och övningar, men också om till exempel avslappningsträning. I sin allra enklaste form handlar mental förberedelse om att tänka sig in i situationer som man kan komma att hamna i.

Ett enkelt sätt att öva om man inte har stora resurser, är att ställa sig frågor och resonera om tänkbara utfall och åtgärder vid en PDV händelse på den aktuella skolan/arbetsplatsen. Detta kan med fördel göras genom att i grupp, till exempel i ett avgränsat arbetslag eller med sina närmaste arbetskamrater under tre-fem timmar diskutera igenom vad man gör om detta skulle ske och dokumentera det. Svaren som gruppen kom fram till diskuteras sedan vartannat år eller varje år vid ett bestämt APT. Ansvarig Rektor använder enklare seminarieform för att diskutera med de anställda lärarna och pedagogerna genom förslagsvis följande frågeställningar:

1. Vad gäller för förvaltningens övergripande krisledning i denna situation?
2. Vilka särskilda utmaningar innebär den aktuella situationen?

3. Vilka handlingsalternativ finns och ska användas?
4. Vilka känslomässiga yttringar kan vi möta på skadeområdet och kan vi bemöta detta?
5. Vilka kunskaper och färdigheter har jag för att hantera den aktuella situationen?
6. Vilka kunskaper och färdigheter saknar jag och vad kan jag i så fall göra åt det?
7. Vilka risker kan vi ställas inför?
8. Vilka förväntningar och krav finns på mig, från arbetsgivaren, från omgivningen, från mig själv?
9. Vilka risker är jag beredd att ta?
10. Vilka konsekvenser kan det få och vad innebär det för mig och mina närmaste?
11. Kan jag påverka dessa konsekvenser i förväg?

5.4 Roller och ansvar vid PDV-händelser

Kommunens ansvar

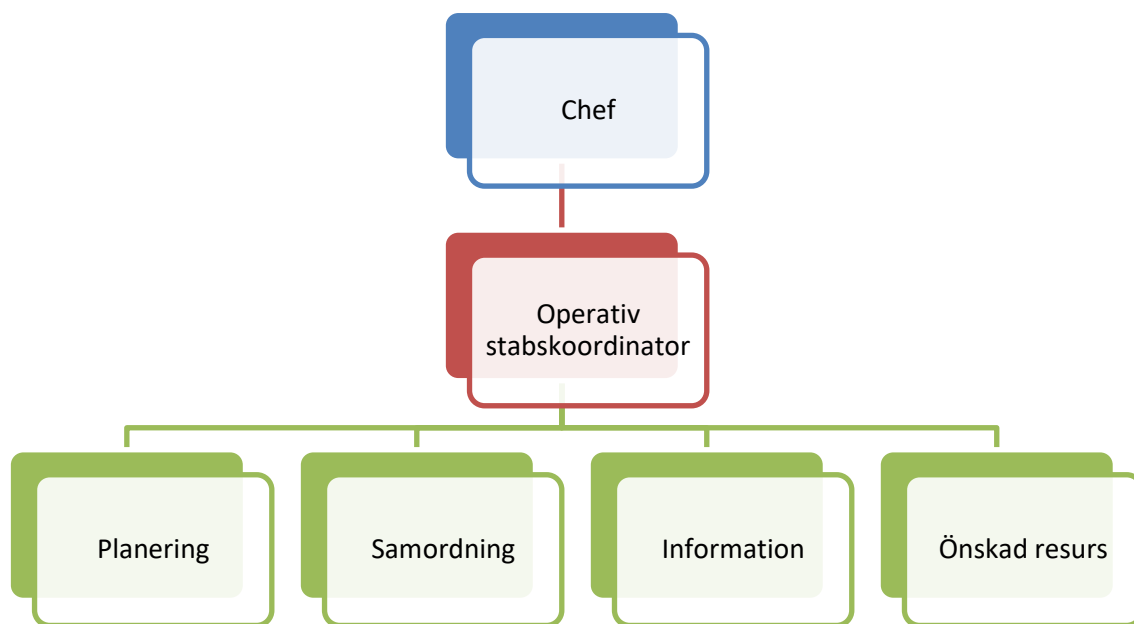
Om en PDV-händelse inträffar i en av kommunens skolor och/eller förskolor har kommunen som helhet ett övergripande samverkansansvar mot samtliga blåljusmyndigheter (Polis, räddningstjänst, hälso- och sjukvård) samt länsstyrelsen och andra aktörer utifrån Lag (2006:544). Samverkan mot dessa aktörer kommer att ske genom kommunen centrala krisledning men även om situationen kräver det direkt mot förvaltningen egen krisledning.

Förvaltningen bör räkna med att en PDV-händelse i en av kommunens skolor medför att hela kommunens krisledningsorganisation startas upp. Orsaken till att så sannolikt sker är den mängd olika aktörer som kan komma att bli inblandade, vilket illustreras av nedanstående bild:

Förvaltningens egen krisledning vid PDV

När en PDV-händelse är konstaterad genom larmning eller på annat sätt, ska förvaltningschef utan dröjsmål starta upp förvaltningens egen krisledning, vilken ser ut enligt följande (se även förvaltningens krisledningsplan):

Förvaltningens krisledning/stabsorganisation vid kriser

Förvaltningschef (chef) ska prioritera att starta Informationsfunktionen samt samordningsfunktionen med operativa resurser och starta samverkan med POSOM. Några saker som förvaltningens krisledning särskilt bör tänka på under hanteringen i staben är:

1. Vad är farligast just nu?
2. Vad är viktigast just nu?
3. Acceptera att stor osäkerhet kommer finnas under händelsen och att en definitiv lägesbild kan dröja
4. Att försöka etablera tidig kontakt med polis, räddningstjänst, ambulanssjukvård kommunens POSOM-grupp
5. Säkerställ att förvaltningens kommunikation är samordnad genom förvaltningens stab. Även om det kan vara mycket svårt under PDV-händelse tänk snabbt ut en kommunikationsstrategi innehållande budskap, målgrupper och vad som händer sedan på kort och lång sikt. Överväg att ha presskonferens för att kunna få arbetsro att hitta lösningar
6. Att förvaltningen om möjligt underlättar för polisen att avbryta det pågående dödliga våldet
7. Utrym eller inrym människor som kan tänkas vara i fara
8. Bistå blåljusmyndigheterna, om det är möjligt, med evakuering av oskadade människor/elever som är i fara i riskzonen.

Som en process kan PDV-händelsen illustreras enligt följande:

En generell processbild över PDV-händelser i 6 steg. Kommunens ledning blir sannolikt informerad senast vid steg 4 till följd av ledtider.

5.5 Polisens ansvar

Polisen ansvarar för att:

1. Avbryta det pågående dödliga våldet.
2. Skydda allmänheten och andra aktörer.
3. Rädda liv enligt principen S-ABCDE.
4. Etablera samverkan med aktörer på platsen.
5. Arbeta med utredning, lagföring och bevissäkring.
6. Arbeta trygghetsskapande.
7. Arbeta riskminimerande.
8. Arbeta skademinimerande.

5.6 Hälso-och sjukvården

Sjukvården ansvarar för att:

1. Etablera prehospital sjukvårdsledning och säkerställa lägesbild genom en strukturerad rapportering.
2. Rädda liv enligt principen ABCDE, utföra basala och avancerade livräddande medicinska interventioner på skadade.
3. Leda sjukvårdsinsatsen samt samverka med övriga aktörer.
4. Ansvarar för triage (prioritering).
5. Etablera samverkan med aktörer på platsen.
6. Genomföra transporter med möjlighet till kvalificerad vård.
7. Fastställa medicinsk ambitionsnivå genom medicinskt inriktningsbeslut baserat på tillgängliga resurser och aktuellt behov i skadeområdet.
8. Avropa transportresurser och arbeta efter given fördelningsnyckel eller annan rutin för fördelning av skadade.
9. Säkerställa hämtplats.
10. Utse avtransportledare.

5.7 Räddningstjänstförbund Mitt Bohuslän

Räddningstjänstförbundet ansvarar för att:

1. Rädda liv enligt principen ABCDE.
2. Bidra med första hjälpen-insatser.
3. Förflytta människor från farlig miljö om detta är möjligt.
4. Varna, utrymma eller inrymma människor som är i fara, till exempel genom sirener eller fordonsplacering. Hålla allmänheten undan från att komma in i riskområden, med eller utan avspärrningsmateriel.
5. Genomföra brandsläckning, losstagnung eller andra räddningsåtgärder.
6. Underlätta för andra aktörer, till exempel genom att bistå med dörrforcering eller förmedla viktiga iakttagelser, underrättelser eller beslutsunderlag som ritningar och insatsplaner om inte kommunen kan lämna dem.

5.8 Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ansvarar för den regionala krisledningen i länet och kommer samverka mot kommunen, som enligt lag är skyldig att informera länsstyrelsen vid extraordinära händelser. Länsstyrelsen ska vid behov hjälpa kommunen med resurser för att hantera händelsen.

5.9 Vad anställda ska göra vid pågående dödligt våld

Vid en händelse med pågående dödligt våld ska medarbetare och studenter agera utifrån den vedertagna modellen, innehållande tre principer; Fly, Göm, Slåss. Dessa är starka rekommendationer baserade på erfarenheter från händelser i andra länder.

Fly

1. Om det finns en säker flyktväg, försök att fly.
2. Vänta inte på andra som inte vill fly.
  - a. Hjälp dock andra att fly om detta är möjligt.
3. Lämna kvar dina personliga tillhörigheter.
4. Så snart det är möjligt med hänsyn till säkerheten larma 112 och förvaltningens ledning. Informera om möjligt om antalet gärningsmän, var de senast observerades och vilken beväpning de har.

Göm

1. Lås och barrikadera dörren och använd rutiner för inrymning.
2. Sätt din mobiltelefon på ljudlöst.
3. Håll dig borta från dörren.
4. Täck för fönstren.
5. Försök att tänka ut en reträttväg.
6. Var tyst och ge dig ej tillkänna.

Slåss

1. Förbered dig på att du kan behöva attackera gärningsmannen
2. Agera aggressivt vid våld.
3. Använd improviserade tillhyggen.
4. Överraska gärningsmannen.

De fyra stegen ska endast användas om det är utsiktslöst att fly eller gömma. Genom att förbereda sig, beväpna sig och överraska gärningsmannen ökar chansen att oskadliggöra denna, dock är det förenat med stor fara och ska undvikas.

6. Om SSPF i Munkedal

Kommunen använder SSPF som modell för att tidigt förebygga, främja och fånga upp unga i riskzonen och det finns arbetsgrupper samt en styrgrupp vilka arbetar enligt fastslagna rutiner som kompletterar denna rutin.

7. Polisanmälan

Det finns i svensk lagstiftning inte några särskilda regler för brott som begås i skolan. Det finns heller inte några nationella föreskrifter som anger om, hur eller när polisen ska kopplas in när brott begås. Den enda reglering som finns är anmälningsplikten enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen, vilken gäller alla som är anställda inom barnomsorg och skola.

Denna rutin är framtagen för att skapa en gemensam grund för hantering av misstänkta brott i skolmiljön inom Munkedals kommun.

7.1 Rådfrågning angående polisanmälan

Vid behov av rådfrågning, kontakta Säkerhetsstrateg eller kommunpolisen i Munkedals kommun.

Vid allmänna frågor om polisanmälningar i skolan och anmälningar till socialtjänsten, kontakta koordinatör enhetschef IFO i SSPF-gruppen via kommunens kontaktcenter, telefon 0524-180 00.

7.2 Förhållningssätt vid brott

Fyra huvudregler

1. Brottsliga handlingar ska aldrig accepteras.
2. Skolan ska polisanmäla alla brott som sker i skolan eller i anknytning till skoldagen.
3. Vid tveksamheter, rådfråga Säkerhetsstrateg eller kommunpolis.
4. Skyldigheten att polisanmäla ett brott gäller även när gärningspersonen inte fyllt 15 år. Men ju yngre en misstänkt gärningsperson är, desto mer restriktiva ska verksamheten vara att polisanmäla. Men i samband med vissa brott kräver exempelvis försäkringsbolag att det finns en upprättad polisanmälan.

7.3 Skolans ansvar vid brott

Utgångspunkten i skolan är att brott och kriminalitet ska behandlas på samma sätt i skolan som i övriga delar av samhället. Skolan anmäler händelsen och polisen bedömer om eller när ett brott begåtts.

7.4 Ansvarsfördelning för polisanmälan vid inträffade brott

Misstänkt gärningsperson – Utpekad person	Vem anmäler?
Elev under 15 år	Rektor
Elev över 15 år	Rektor
Skolpersonal	Närmsta chef

Övriga, exempelvis föräldrar eller besökare i skolan	Rektor
--	--------

Hur anmäler man brott och till vem?

- Vid ej akuta ärenden görs anmälningar via 114 14 eller via e-blankett
- Vid akuta pågående händelser larmar skolan polisen via 112 e

7.5 Skolans ansvar efter brott

Bedriva arbete utifrån signalsystemet i enlighet med *Rutin vid våld och allvarliga händelser i skolan*. Observera dock att polisanmälan inte kan ersätta skolans (rektor eller annan anställds) skyldighet att göra anmälan till socialtjänsten.

7.6 Anmälan till socialtjänsten när barn kan antas fara illa

Anställda inom myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd.

Anmälningssplikten förutsätter inte att det är klarlagt att socialtjänsten behöver ingripa, det räcker att det finns misstankar. Efter anmälan är det socialtjänstens sak att utreda om det behövs någon insats.

Skyldigheten innebär också att man är skyldig att lämna alla uppgifter som socialtjänsten begär och som kan vara av betydelse för utredningen.

När skolan gjort en anmälan till polisen om brottslig handling där gärningsmannen antas vara under 18 år, lämnar polisen en kopia på anmälan till socialtjänsten. Skolans skyldighet att anmäla till socialtjänsten förändras inte av att anmälan gjorts till polisen.

7.7 Vem anmäler?

Om skolan gör en anmälan till socialtjänsten, skriver rektor under den. Om en enskild anställd i skolans verksamhet gör en anmälan, står denne själv för anmälan.

7.8 Hur görs anmälan?

Konsultera alltid socialtjänstens mottagningsteam tfn 0524 183 86 alternativt maila till: info.IFO@munkedal.se innan skriftlig anmälan görs eller föräldrarna kontaktas.

Mottagningsteamets socialsekreterare informerar dig, beroende på orsak till anmälan om vilka eventuella särskilda rutiner som ska gälla i den fortsatta handläggningen.

I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan per telefon. En sådan muntlig anmälan bör sedan bekräftas skriftligt. En skriftlig anmälan kan göras via brev eller fax 0524 18174

7.9 Vad händer när socialtjänsten fått anmälan?

Socialtjänsten bekräftar att anmälan tagits emot och av vem. I Munkedals kommun sker detta skriftligt, med en information om vad som händer med anmälan. Därefter hindrar sekretess att anmälaren får uppgifter om barnet eller föräldrarnas personliga förhållanden. Socialtjänsten kan dock lämna ut uppgifter om den enskilde samtycker till detta.

Socialtjänsten ska senast inom 14 dagar besluta om anmälan ska utredas eller inte. Detta kallas förhandsbedömning. I detta skede kan utredaren kontakta anmälaren för muntlig, kompletterande information.

7.10 Uppgifter till en pågående utredning

Beslutar socialtjänsten att utreda anmälan är det rimligt att skolan och anmälaren är fortsatta uppgiftslämnare, muntligt eller skriftligt. En anmälningsskyldig person som vet att det pågår en utredning hos socialtjänsten är skyldig att, utan uppmaning från socialtjänsten, berätta om det som kan ha betydelse för utredningen. Att en utredning inletts begränsar alltså inte anmälningsskyldigheten.

7.11 Kontakt med socialtjänsten

Du kan dagtid kontakta socialtjänsten genom att ringa kommunens växel 0523 613 000 eller till socialtjänstens mottagningsteam tfn 0721 435 490 alternativt maila till: mottagningsteamet.ifo@munkedal.se

Övrig tid på dygnet kan akuta anmälningar lämnas eller konsultationer ske via socialjouren Fyrbodal. Socialjouren Fyrbodal kan nås efter klockan 16:00 via deras ordinarie tfn 0522 69 74 44. I akuta ärenden med fara för liv och hälsa, ring 112.

8. Bilagor med tips

Bilaga 1

Hot via sms, mms, e-post

- Kopiera meddelandet
- Notera när meddelandet kom
- Meddela närmaste chef
- Polisanmälan görs av skolledning

Hot via sociala medier samt "näthat" (förolämpning och förtal)

- Kopiera meddelandet (skärmdumpa eller fotografera) /kopiera adressen på webbsidan
- Notera när meddelandet kom, skriv upp nicknames, datum och tider
- Ha gärna ett vittne till händelsen
- Radera inga meddelanden eller inlägg
- Anmälan till elevhälsoteamet samt närmaste chef
- Polisanmälan görs av skolledning

Rutin vid telefonhot

- Lägg inte på luren/stäng inte av telefonen.
- Om det finns fler personer i närheten, överväg att aktivera högtalarfunktionen.
- Var lugn och vänlig i tonen.
- Avbryt inte.
- Anteckna telefonnumret.
- Försök att få personen som hotar att lämna så mycket upplysningar som möjligt.
- Dokumentera hotet helst under pågående samtal.
- Meddela omgående närmaste chef.
- Ring polisen, 112, och begär spårning av samtalet. Informera om vilket telefonnummer du vill ha spårat och ungefärlig tidpunkt när samtalet kom.
- Polisanmälan görs av skolledningen.

Bilaga 2

Polisanmälan av minderårig

Polisanmälan ska aldrig användas som bestraffning mot en elev. Skolan har ett ansvar att arbeta förebyggande mot våld och brottsliga handlingar.

- Vårdnadshavare kontaktas snarast vid misstanke om brottslig handling och informeras löpande om vilka åtgärder skolan kommer att vidta.
- Rektor fattar beslut om polisanmälan ska göras (med hänsyn till barnets ålder och handlingens karaktär). Vid osäkerhet: kontakta Polisens Ungdomsenhet via 114 14. *Om händelsen inte leder till Polisanmälan bör rektor kalla vårdnadshavare till "Bekymringssamtal".*
- Rektor, eller en person som rektorn utsett, gör polisanmälan.
- *OBS! Polisen ansvarar för att utreda om brott har begåtts, och skolan bör inte göra en egen utredning.*
- Informera berör personal att ni gjort en polisanmälan så att de är redo att möta eventuella reaktioner från vårdnadshavare.

Bilaga 3

Personal ska vittna i rättegång

Domstolen avgör om skolpersonal är skyldig att vittna (bedöms i förhållande till sekretessbestämmelser för specifik yrkeskår). De olika parterna kan önska vittnen, men det är i slutändan domstolen som avgör om vittnet ska kallas. *För att röja sekretessbelagd information måste samtliga vårdnadshavare ge samtycke (gärna skriftligen).*

1. Gå igenom vilken information skolans personal har skyldighet att lämna ut och vilken information som går under sekretess (gärna i samarbete med elevhälsoteam eller andra stödfunktioner).
2. Öva på att formulera denna information innan rättegång eller förhör, för att få med all nödvändig information, formulera den på ett sakligt sätt, och att minska oro för den berörda personalen.
3. **Om det finns ett upplevt hot från någon av parterna** kontakta domstol i tid för ev. möjlighet att vittna utan personen närvarande, få vittnesstöd, vittna via telefon eller videokonferens. Beslut om detta fattas av domstol.
4. Överväg om någon kollega / skolledningen ska följa med under vittnesmålet som stöd
5. Bedöm enskilda personers behov av stöd och undvik gruppinsatser ex. debriefing. Personal kan få individuellt stöd från ex. företagshälsovård eller andra stödfunktioner inom kommunen. Rektor tar första samtal med personen, och kontaktar därefter stödfunktioner vid behov.

Bilaga 4

Hot och våld från arbetstagare mot elev

STOPPA

- Varje vuxen som blir varse om hot och/eller våld mellan personer inom skolans område ska gripa in för att stoppa våldet.
- Om en vuxen direkt upplever att denne inte klarar ett ingripande övergår uppdraget till att snabbt larma en kollega alt. skolledningen så att fler vuxna kommer till händelsen.
- Bedöm situationen, gör tidigt vägval för ditt agerande.
  - Kan situationen hanteras genom er vuxennärvaro?
  - Utgör situationen ett reellt hot för dig, en eller flera personer?

Om situationen bedöms utgöra ett hot gäller principen: **Skydda – Larma – Agera**

- Försök bibehålla ett avstånd på minst 2 meter till de personer som utgör hotet.
- Ert primära uppdrag är att säkerställa skydd för era elever.
- I första hand larma internt, sprid informationen till kollegor och skolledning.
- Vid behov larma 112, väktare, räddningstjänst, etc.
- Skapa förutsättning för elever och kollegor att komma i skydd.
- Om möjligt, utan risk för egen skada och med minst en kollega, ingrip i situationen.
- Ordna så att den/de skadade får vård, vid fysisk skada skall läkare dokumentera skador.

EFTER

- Utred situationen, se skolans likabehandlingsplan.
- Den arbetstagare som gjort sig skyldig till hot och/eller våld mot en elev har begått ett tjänstefel. Ärendet hanteras i fortsättningen av rektor tillsammans med personalavdelningen och den berördas fackliga ombud involveras.
- Rektor tar beslut om arbetstagaren ska befrias från arbete under pågående utredning.
- Alla samtal och möten gällande händelsen dokumenteras
- Vid allvarligt hot och/eller våld gör rektor eller den av rektor utsedda en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen.
- Rektor informerar sin närmsta chef om händelsen.
- Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först all personal och vid behov skolans elever om händelsen samt om vilka åtgärder som vidtagits.

- Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.
- Den utsatta eleven ska erbjudas hjälp av elevhälsan att bearbeta händelsen.
- Vidare åtgärder tar sin utgångspunkt i skolans likabehandlingsplan.

Bilaga 5

Hot och våld från elev mot utomstående

STOPPA

- Varje vuxen som blir varse om hot och/eller våld mellan personer inom skolans område ska gripa in för att stoppa våldet.
- Om en vuxen direkt upplever att denne inte klarar ett ingripande övergår uppdraget till att snabbt larma en kollega alt. skolledningen så att fler vuxna kommer till händelsen.
- Bedöm situationen, gör tidigt vägval för ditt agerande.
  - Kan situationen hanteras genom er vuxennärvaro?
  - Utgör situationen ett reellt hot för dig, en eller flera personer?

Om situationen bedöms utgöra ett hot gäller principen: **Skydda – Larma – Agera**

- Försök bibehålla ett avstånd på minst 2 meter till de personer som utgör hotet.
- Ert primära uppdrag är att säkerställa skydd för era elever.
- I första hand larma internt, sprid informationen till kollegor och skolledning.
- Vid behov larma 112, väktare, räddningstjänst, etc.
- Skapa förutsättning för elever och kollegor att komma i skydd.
- Om möjligt, utan risk för egen skada och med minst en kollega, ingrip i situationen.
- Ordna så att den/de skadade får vård, vid fysisk skada skall läkare dokumentera skador.

EFTER

- Utred situationen, se skolans likabehandlingsplan.
- Vid hot och/eller våld gör rektor eller den av rektor utsedda en polisanmälan av händelsen.
- Vårdnadshavare informeras omgående om händelsen.
- Om händelsen bedöms utredd utifrån skolans perspektiv avslutas ärendet genom att rektor, eller den av rektor utsedda, informerar elevens klassföreståndare och vårdnadshavare om händelsen.
- Om den utomstående är elev vid en annan skola i kommunen kontaktar rektor berörd skolas rektor.
- Vid behov informerar rektor sin närmsta chef om händelsen.
- Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor, eller den av rektor utsedd delegat, först all personal och vid behov skolans elever om händelsen samt om vilka åtgärder som vidtagits.

- Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.
- Behöver relationerna mellan de inblandade bearbetas ytterligare, kontaktar rektor elevhälsan samt och skyddsombud för vidare arbete.
- Vidare åtgärder tar sin utgångspunkt i skolans likabehandlingsplan.

Bilaga 6

Hot och våld från utomstående mot arbetstagare

STOPPA

- Varje vuxen som blir varse om hot och/eller våld mellan personer inom skolans område ska gripa in för att stoppa våldet.
- Om en vuxen direkt upplever att denne inte klarar ett ingripande övergår uppdraget till att snabbt larma en kollega alt. skolledningen så att fler vuxna kommer till händelsen.
- Bedöm situationen, gör tidigt vägval för ditt agerande.
  - Kan situationen hanteras genom er vuxennärvaro?
  - Utgör situationen ett reellt hot för dig, en eller flera personer?

Om situationen bedöms utgöra ett hot gäller principen: **Skydda – Larma – Agera**

- Försök bibehålla ett avstånd på minst 2 meter till de personer som utgör hotet.
- Ert primära uppdrag är att säkerställa skydd för era elever.
- I första hand larma internt, sprid informationen till kollegor och skolledning.
- Vid behov larma 112, väktare, räddningstjänst, etc.
- Skapa förutsättning för elever och kollegor att komma i skydd.
- Om möjligt, utan risk för egen skada och med minst en kollega, ingrip i situationen.
- Ordna så att den/de skadade får vård, vid fysisk skada skall läkare dokumentera skador.

EFTER

- Utred situationen, arbetstagaren får berätta sin upplevelse av händelsen, som dokumenteras av rektor, eller av den rektor utsedde, samt av skyddsombud.
- Vid allvarligt hot och våld gör rektor skyndsamt en polisanmälan av händelsen. I de fall en polisanmälan görs och där någon under 18 år är misstänkt för brott, så informeras alltid socialtjänsten och vårdnadshavarna via polisen.
- Rektor informerar närmsta chef
- Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först all personal och vid behov skolans elever om händelsen samt om vilka åtgärder som vidtagits.
- Arbetstagaren ska erbjudas hjälp med krisbearbetning. Rektor kan ta hjälp av personalkontoret. Involvera arbetstagarens fackliga ombud.
- Tillbudsrapport eller arbetsskadeanmälan för medarbetare fylls i och lämnas till rektor.

- Blanketten tillbuds- och skaderapport skrivs av närvarande personal som såg händelsen och lämnas till rektor.
- När händelsen bedöms utredd avslutas ärendet genom att rektor och skyddsombud informerar om händelsen. Om den utomstående är elev vid annan skola informeras berörd rektor.
- Rektor leder och dokumenterar uppföljningssamtal med den utsatta efter en vecka och en månad.

Bilaga 7

Hot och våld från arbetstagare mot utomstående

STOPPA

- Varje vuxen som blir varse om hot och/eller våld mellan personer inom skolans område ska gripa in för att stoppa våldet.
- Om en vuxen direkt upplever att denne inte klarar ett ingripande övergår uppdraget till att snabbt larma en kollega alt. skolledningen så att fler vuxna kommer till händelsen.
- Bedöm situationen, gör tidigt vägval för ditt agerande.
  - Kan situationen hanteras genom er vuxennärvaro?
  - Utgör situationen ett reellt hot för dig, en eller flera personer?

Om situationen bedöms utgöra ett hot gäller principen: **Skydda – Larma – Agera**

- Försök bibehålla ett avstånd på minst 2 meter till de personer som utgör hotet.
- Ert primära uppdrag är att säkerställa skydd för era elever.
- I första hand larma internt, sprid informationen till kollegor och skolledning.
- Vid behov larma 112, väktare, räddningstjänst, etc.
- Skapa förutsättning för elever och kollegor att komma i skydd.
- Om möjligt, utan risk för egen skada och med minst en kollega, ingrip i situationen.
- Ordna så att den/de skadade får vård, vid fysisk skada skall läkare dokumentera skador.

EFTER

- Utred situationen, ärendet hanteras i fortsättningen av rektor tillsammans med representant från personalavdelning. Den berördas fackliga ombud involveras.
- Rektor tar beslut om arbetstagaren ska befrias från arbete under pågående utredning.
- Alla samtal och möten gällande händelsen dokumenteras.
- Om den utomstående är elev vid annan skola informeras berörd rektor.
- Vid allvarligt hot eller våld informerar rektor först all personal och vid behov skolans elever om händelsen samt om vilka åtgärder som vidtagits.
- Rektor avgör huruvida samtliga elevers vårdnadshavare bör informeras om händelsen samt om vidtagna åtgärder på skolnivå.
- Rektor leder och dokumenterar uppföljningssamtal med arbetstagaren efter en vecka och en månad.

- Arbetstagaren kan erbjudas hjälp att bearbeta händelsen. Rektor kan ta hjälp av personalkontoret.
- När händelsen bedöms utredd avslutas ärendet. Om den utomstående är elev vid annan skola informeras berörd rektor.

Bilaga 8

Hot och våld från arbetstagare mot arbetstagare

STOPPA

- Varje vuxen som blir varse om hot och/eller våld mellan personer inom skolans område ska gripa in för att stoppa våldet.
- Om en vuxen direkt upplever att denne inte klarar ett ingripande övergår uppdraget till att snabbt larma en kollega alt. skolledningen så att fler vuxna kommer till händelsen.
- Bedöm situationen, gör tidigt vägval för ditt agerande.
  - Kan situationen hanteras genom er vuxennärvaro?
  - Utgör situationen ett reellt hot för dig, en eller flera personer?

Om situationen bedöms utgöra ett hot gäller principen: **Skydda – Larma – Agera**

- Försök bibehålla ett avstånd på minst 2 meter till de personer som utgör hotet.
- Ert primära uppdrag är att säkerställa skydd för era elever.
- I första hand larma internt, sprid informationen till kollegor och skolledning.
- Vid behov larma 112, väktare, räddningstjänst, etc.
- Skapa förutsättning för elever och kollegor att komma i skydd.
- Om möjligt, utan risk för egen skada och med minst en kollega, ingrip i situationen.
- Ordna så att den/de skadade får vård, vid fysisk skada skall läkare dokumentera skador.

EFTER

- Utred situationen direkt, båda arbetstagarna får redogöra och dokumentera sin version av händelsen och rektor delges materialet.
- Den arbetstagare som gjort sig skyldig till våld och hot mot en annan arbetstagare har begått ett tjänstefel. Ärendet hanteras i fortsättningen av rektor tillsammans med ombud för personalkontoret och de berördas fackliga ombud.
- Vid allvarligt hot och/eller våld gör rektor en polisanmälan av händelsen.
- Rektor tar beslut om arbetstagarna ska befrias från arbete under pågående utredning.
- Rektor informerar närmsta chef om händelsen.
- Om händelsen utspelades i närvaro av elever gör rektor en bedömning hur skolans elever informeras om händelsen och vilka åtgärder som vidtas.
- Tillbudsrapport och/eller arbetsskadeanmälan för medarbetare fylls i och lämnas till rektor.

- Den/de utsatta ska erbjudas hjälp med krisbearbetning. Rektor kan med fördel ta hjälp av personalkontoret och eventuell företagshälsovård.
- Uppföljningssamtal med de inblandade ska ske efter en vecka samt efter en månad. Rektor ansvarar för samtalen samt dokumentation.

När händelsen bedöms utredd avslutas ärendet av rektor.

Diarienummer: 2022-000137

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Administrativa avdelningen

Svar på motion från Rolf Jacobsson, Kristdemokraterna om Bruksskolans framtid

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Sammanfattning

Kristdemokraterna i Munkedal begär att Kommunfullmäktige ger förvaltningen i uppdrag att skyndsamt via en enkät undersöka hur Föräldrarna till elever på Bruksskolan, Skolpersonalen på Bruksskolan samt invånarna i Bruksskolans upptagningsområde vill se framtiden för Bruksskolan.

Det pågår en omfattande förstudie som hittills har redovisat nio förslag till lösningar gällande framtiden för Bruksskolan, Munkedalsskolan och Kungsmarksskolan i Munkedal. Barn och Utbildningsnämnden har beslutat om att fyra av dessa ska redovisas fullt ut inför förslag till beslut. Två av dessa förslag innebär att en ny Bruksskola byggs på mark i närheten av befintlig skola. De andra två innebär renovering och tillbyggnad av Bruksskolan på befintlig plats. För varje förslag kommer beräknade investeringskostnader och driftskostnader redovisas samt för och nackdelar ur verksamhetsperspektiv med vilka lagkrav och riktlinjer som råder.

Inför tidigare projektering av ny skola i centralorten Munkedal genomfördes ett stort förarbete med berörd personal, elevgrupper och fackliga organisationer. Underlag till förstudien är bl.a. rapporter från det systematiska kvalitetsarbetet som genomförs av pedagoger, rektorer och avdelningschefer.

Arbetet med förstudien rapporteras och ges möjlighet till dialog med fackliga representanter i förvaltningssamverkan. Information ges även på arbetsplatsträffar ute på enheterna.

När politiskt beslut har tagits om vilket förslag som ska verkställas kommer representativa arbetsgrupper att formateras och information delges vårdnadshavare enligt tidigare modeller. Information ges via hemsidan, Unikum och kommundning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 230104

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Inga ytterligare konsekvenser

Liselott Sörensen Ringi
Förvaltningschef
Barn och Utbildning

Beslutet skickas till:
Motionären
Förvaltningschef BoU
Arkiveras

Diarienummer: 2023-000030

Datum: 2023-01-04

TJÄNSTESKRIVELSE

Ann-Charlotte Mellgren Sernemo
Avdelningschef skola
Barn och utbildningsförvaltningen

Utbildningsplan SFI

Förslag till beslut

Nämnden beslutar att anta förvaltningens utbildningsplan för sammanhållen utbildning inom komvux, SFI.

Sammanfattning

Från och med den 1 augusti 2022 är landets kommuner skyldiga att erbjuda en sammanhållen utbildning inom komvux för de deltagare i etableringsprogrammet som på grund av kort utbildning inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden i programmet.

Utbildningen ska innehålla kommunal vuxenutbildning för invandrare, SFI, orienteringskurser och kurser på grundläggande nivå, omfatta minsta 23 timmars undervisning i snitt/vecka, följa en utbildningsplan beslutad av hemkommunen.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Lagkravet innebär ökade kostnader för utbildning inom komvux, SFI då det innebär en utökning av undervisningstid från idag 15 timmar/vecka/individ till 23 timmar/vecka/individ. Då undervisningen ska planeras individuellt och innebär olika utbildningsdelar kopplat till olika kostnader för olika individer är det svårt att exakt kostnadsberäkna utökningen. I dagsläget finns ingen information om olade stadsbidrag.

Hållbar utveckling – Social dimension

Sammanhållen vuxenutbildning för SFI syftar till ökad anställningsbarhet för fler individer.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barns och utbildningsförvaltningen

Beslutet expedieras till: rektor för komvux, SFI, avdelningschef skola.
Arkiveras.

Plan för kommunal vuxenutbildning

Svenska för invandrare (SFI)

Munkedal 2022/2023

Innehåll

Bakgrund	3
Vem har rätt att studera SFI?	4
Utbildningens uppbyggnad och syfte - Kunskapens Hus.....	5
Bedömning- betyg	5
Svenska för invandrare vid Munkedals Vuxenutbildning Kunskapens Hus.....	6
Organisation	6
Huvudsakligt innehåll i sammanhållen utbildning- Kunskapens Hus	7
Utförande	7
Samverkan	8
Uppföljning av elevens utbildning.....	8
Uppföljning av utbildningsplanen	8

Bakgrund

I kommande text används förkortningar såsom; SFI och det står för svenska för invandare, AME står för Arbetsmarknadsenheten, AF står för Arbetsförmedlingen samt ISP står för individuell studieplan. En ISP skall innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål samt vilka insatser som görs för att nå delmål eller mål. Vuxenutbildnings ansvar är att ge studie- och yrkesvägledning inom yrkesval, kompletterande studier, arbetsmarknadsfrågor och en förståelse för studieteknik.

Enligt Skollagen ansvarar kommunala vuxenutbildningen för att upprätthålla en ISP oberoende vilken skolform som gäller eller utbildningsnivå inom vuxenutbildningen.

Det finns två olika krav från Skolverket i antal timmar som en elev skall erbjudas SFI undervisning i. I genomsnitt 15 timmar eller 23 timmar i veckan under en fyra veckorsperiod. Nuvarande lagstadgad SFI undervisningstid är genomsnitt 15 timmar i veckan under en fyra veckorsperiod för elever som inte ingår i sammanhållen utbildning. Omfattningen av undervisningen kan dock minska om eleven begär det och huvudmannen finner det förenligt med utbildningens syfte. Huvudmannen skall likaså verka för att utbildningen sker på tider som är anpassade efter elevens behov (Skollagen 20 kap, § 24).

SFI syftar till att ge grundläggande kunskaper i det svenska språket. Eleverna lär sig bland annat att tala, läsa och skriva på grundläggande nivå, vilket inte överstiger svensk grundskola upp till årskurs sex.

Huvudman är skyldig att erbjuda genomsnitt 23 timmars sammanhållen undervisning i veckan för de personer som AF kategoriserat tillhöra viss målgrupp inom etableringsprogram. Nyanlända med kort tidigare utbildning och därmed inte har möjlighet att matchas mot arbete under insatsperioden (etablering), har möjlighet via kommunen att erhålla en sammanhållen utbildning. Lagen (2017:584), Skollagen (2010:800 Kap. 20, § 33 a,b), SFS (2022:109).

Det skall finnas en individuell kartläggning från AF- och en studieplan utformas i samarbete med vuxenutbildningen och andra myndigheter eller kommunala enheter. Planen skall

innehålla syfte, organisation och huvudsakligt innehåll. Varje person skall ha en ISP vilket är rektors ansvar, Skollagen (20 kap, § 33 b). Revidering av denna plan sker i juni 2023.

Vem har rätt att studera SFI?

För att delta i SFI utbildning behöver eleven vara bosatt i landet och sakna grundläggande kunskaper i svenska språket. Finska medborgare som bor nära gränsen och arbetar stadigvarande i Sverige har rätt till SFI. Däremot har man inte rätt till SFI om man talar norska eller danska (Skollagen 20 kap, § 31-32).

Personer har rätt att studera SFI om hen berörs av EU-rättens överenskommelse inom europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EED) eller mellan EU och dess medlemsstater om fri rörlighet i Europa (Skollagen 20 kap, §31-32, 29 kap, § 2-3). En person som är antagen till SFI via EU rätten eller EED har inte rätt till 23 timmars undervisning (sammanhållen utbildning).

Utbildningens uppbyggnad och syfte - Kunskapens Hus

Inom SFI finns fyra delkurser, A, B, C och D, samt tre studievägar på Kunskapens Hus. Studievägarna är uppbyggda med hänsyn till elevens tidigare studievana och pedagogiska förutsättningar. Till exempel riktar sig studieväg 1 mot elever med liten eller ingen studiebakgrund, medan studieväg 3 riktar sig till elever som är relativt högutbildade, såsom motsvarande svensk gymnasieskola eller högskolestudier.

De elever som läser SFI har olika bakgrund och förutsättningar. Målen med studierna kan också vara mycket varierande. Varje elev har dock en ISP där både mål för studierna och planerad omfattning skall vara angivet. Innan en person startar SFI genomförs en kartläggning för varje elev skall nå bästa förutsättningar för en bra språklig progression. Målet är att eleven skall nå så långt som möjligt utifrån sina individuella förutsättningar (Skollagen 3 kap, § 2).

Utbildningen skall leda till att eleven får redskap för att kommunicera och att delta i ett aktivt vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Grundläggande läs – och skrivkunskaper skall erbjudas till elever som saknar denna kunskap. Inom utbildningen finns fem kunskapsområden: hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion samt skriftlig färdighet. I tillägg ska eleverna få möjlighet att utveckla sina språkliga strategier både för att kunna lära sig svenska och för att kunna kommunicera med hjälp av svenska. De språkliga strategierna blir verktyget som eleven behöver för att kunna uppnå de förmågor och färdigheter som undervisning syftar att ge.

Bedömning- betyg

Bedömningsskalan för SFI har två steg: godkänt eller icke godkänt. Samtliga delar av kunskapskravet skall uppnås för att en elev skall få godkänt, vilket innebär de fem kunskapsområden läsförståelse, skrivförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet. Vid bedömning skall elevens alla kunskaper och förmågor tas i beaktande. Eleverna vid SFI får ett betyg vid varje avslutad delkurs.

Svenska för invandrare vid Munkedals Vuxenutbildning

Kunskapens Hus

Munkedals Vuxenutbildning erbjuder elever som studerar SFI i genomsnitt 15 timmar under en 4-veckorsperiod.

I Munkedals kommun sker den sammanhållna utbildningen bland annat i samarbete med AME. Kunskapes Hus erbjuder undervisning inom orienteringskurser på grundläggande nivå i syfte att möta elevens behov för att kunna studera vidare och etablera sig på arbetsmarknaden, läs mer vid rubrik "Utförande". Skolverket anger; eleven skall träna sina språkliga färdigheter med målet att kunna delta i vardags-, samhälls-, studie och arbetslivet. I samverkan med andra instanser kommer elevens individuella studieplan anpassas efter den enskildas behov, förutsättningar och mål.

Organisation

Huvudman via kommunala vuxenutbildningen- Kunskapens Hus ansvarar för vissa insatser av de 23 timmar. Detta innebär en omfattning av 15 timmar studier inom SFI i veckan och de resterande 8 timmarna samarbetar vuxenutbildningen med andra förvaltningar i kommunen om utbildningsinsatserna.

En ISP skall upprättas där det skall vara tydligt vad varje enskild elevs utbildningsmål är. Utbildningen skall vara anpassad efter varje enskild elevs behov och förutsättningar. De elever som omfattas av etableringsprogrammet- sammanhållen utbildning skall omfattas 23 timmar per vecka. Övriga elevers reglerade undervisningstid är 15 timmar. Betyg sätts vid varje avslutad delkurs.

Vuxenutbildning bekostar litteratur och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Vid studier på gymnasialnivå bekostar elever sin egen litteratur. Huvudman kan dock besluta om att elever själva skall hålla sig med enstaka egna lärverktyg (Skollagen Kap. 20, § 7).

Huvudsakligt innehåll i sammanhållen utbildning- Kunskapens Hus

Den sammanhållna utbildningen skall vara arbetslivsrelevant och ta till vara elevernas tidigare erfarenheter. Förutom detta skall utbildningen också använda ett arbetsspråk som är språk-och kunskapsutvecklande. Inom den sammanhållna utbildningen i Munkedals kommun kommer kurser och arbetsfrämjande insatser kombineras med elevens behov och mål. För att ge eleven så mycket förutsättningar som möjligt kommer Kunskapens Hus samarbeta med AME och AF.

Utförande

Vuxenutbildningen -Kunskapens Hus planerar tillsammans med samarbetsparter den sammanhållna undervisningen vilken skall bedrivas utifrån vuxenutbildningens mål i samarbetet. Det innebär att eleverna kommer att arbeta med arbetslivskunskap tillsammans med AME personal och personal från Kunskapens hus för att underlätta både förståelsen och språkprogressionen. Utifrån varje elevs individuella förutsättningar kommer kurser och främjande insatser nedan kombineras med utgångspunkt i elevens behov och mål.

- Svenska för invandrare (SFI), grundläggande kurser, gymnasiala kurser
- Orienteringskurser på grundläggande nivå med inriktning mot arbetslivskunskap, digital kompetens, yrkessvenska m.m.
- Regelbunden studie- och yrkesvägledning
- I samarbete med AME ge studiehandledning på modersmål i den mån det finns språkstödjare. Inom vissa språk finns det inga behöriga språkstödjare.
- Studiebesök inom olika yrkesområden

Samverkan

Den sammanhållna utbildningen utgör en helhet för eleverna vilket kräver samverkan mellan olika aktörer.

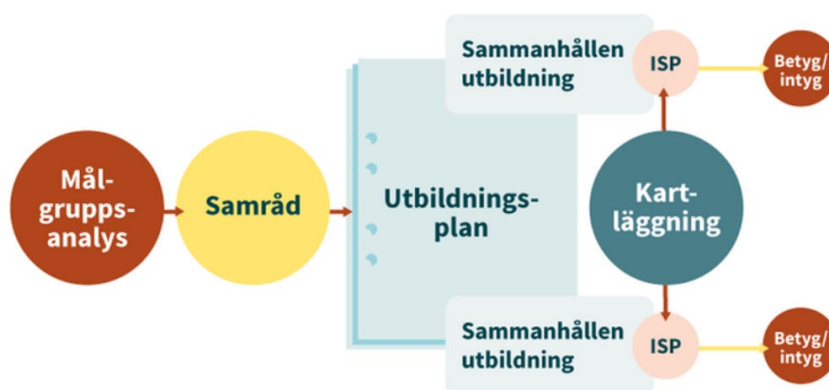
- Arbetsförmedlingen för att samverka kring lokala kompetensbehov
- Arbetsmarknadsenheten – Deltar i arbetslivsutbildningen tillsammans med elever och deltar i planering.
- SFI- lärare – undervisar och följer upp varje elevs individuella progression.
- Studie – och yrkesvägledare – vägleder inom arbetsmarknad, yrken, utbildningsvägar.
- Samverkar med lärare och andra samverkansparter inom sammanhållna utbildning.

Uppföljning av elevens utbildning

Vid behov skall ISP revideras. Det kan innehålla ändring av studieinriktning eller studietakt, men skall göras enligt relation till AF- etableringsplan. Dokumentation skall genomföras vid resultat efter genomförd utbildning, eller avbrott i betyg, intyg eller skriftligt omdöme.

Uppföljning av utbildningsplanen

Utbildningsplanen följs upp i samverkan med berörda samarbetspartner och revideras. Vid uppföljning skall ämnesinnehåll, andraspråksutveckling, stödbehov och främjande aktiviteter beaktas.

(figur; Skolverket/skolutveckling...")

Diarienummer: 2023-000031

Datum: 2023-01-10

TJÄNSTESKRIVELSE

Kristoffer Mattsson
Förvaltningsekonom
Ekonomiavdelningen

Attestförordning Barn och utbildning

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden noterar informationen om beslutsattesteranter inom Barn- och utbildningsförvaltningen från och med 2023-01-01.

Sammanfattning

Bifogat underlag visar vilken chef som har rätt att attestera fakturor och inom vilket eller vilka ansvarsområden.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Se ovan.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga ytterligare konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga ytterligare konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn och utbildning

Beslutet skickas till:
Ekonomiavdelningen

Munkedals Kommun**Barn- och utbildningsförvaltningen**

Ansvar : 2x

Beslutsattestant

2023-01-01 och tillsvidare

Nedan angivna personer tilldelas behörighet att beslutsattestera inom **ansvar 2**.

Roll	Namn	Konton
Förvaltningschef	Liselott Sörensen-Ringi	Samtliga ansvarskoder inom 2x
Avdelningschef Skola	Ann-Charlotte Mellgren Sernemo	Samtliga ansvarskoder inom 26x
Enhetschef Kungsmarkskolan	Yvonne Andersson	Ansvar 261x
Enhetschef Munkedalsskolan	Charlotta Liljedahl	Ansvar 262x
Enhetschef Bruksskolan	Camilla Eklund	Ansvar 263x
Enhetschef Svarteborgs rektorsområde	Josefin Ehnebom	Ansvar 264x
Enhetschef Hedekas skola	Zinita Johansson	Ansvar 265x
Enhetschef Kunskapens hus	Martin Olsson	Ansvar 266x
Enhetschef Centrala elevhälsan	Mia Elofsson	Ansvar 267x
Avdelningschef Förskola	Mia Elofsson	Samtliga ansvarskoder inom 28x
Enhetschef Förskola område 1	Gabriella Stenman	Ansvar 281x
Enhetschef Förskola område 2	Helena Karlsson	Ansvar 282x
Enhetschef Förskola område 3	Malin Stenman	Ansvar 283x
Enhetschef Förskola område 4	Anna Andersson	Ansvar 284x

Diarienummer: 2022-000005

Datum: 2023-01-09

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Anmälan av delegationsbeslut – december 2022

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Sammanfattning

Redovisning av beslut fattade enligt barn- och utbildningsnämndens delegationsordning 2022-03-25 §39. Förteckning redovisar delegationsbeslut fattade under perioden 2022-12-01 till 2022-12-31.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-09.
Delegationsförteckning BOUN december 2022.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Akten

DELEGATIONSFÖRTECKNING

Datum
2022-12-01 - 2022-12-31

Barn och utbildningsförvaltningen

Delegationsförteckning

Datum	Dok. ID	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Ansvarig	Diarienummer
2022-12-21	5806	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 5.2.8 - avtalsskrivning i upphandlingen av möbler till Dingle Förskola.	Ulrica Sandhede	2022-000130
2022-12-21	5774	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 2.4 - Svar till Skolinspektionen	Liselott Sörensen Ringi	2022-000179
2022-12-20	5742	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 5.2.5 - Beslut om tilldelning i upphandling av Möbler till Dingle Förskola genom förnyad konkurrensutsättning.	Ulrica Sandhede	2022-000130
2022-12-15	5726	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 5.2.4 - Beslut om anbudsöppning i upphandling av möbler till Dingle förskola genom förnyad konkurrensutsättning.	Ulrica Sandhede	2022-000130
2022-12-08	5705	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 5.2.8 - Beslut om avtalssignering gällande skolläkare.	Ulrica Sandhede	2022-000175
2022-12-06	5711	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 3.1 - Uppföljningsbeslut - efter regelbunden tillsyn hos Skorpans djur- naturförskola i mars 2022	Liselott Sörensen Ringi	2022-000017

DELEGATIONSFÖRTECKNING

Datum
2022-12-01 – 2022-12-31

Datum	Dok. ID	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Ansvarig	Diarienummer
2022-12-06	5710	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Delegationsbeslut 2022-03-25 § 39 punkt 3.1 - Uppföljningsbeslut - efter regelbunden tillsyn hos Ekolek barnomsorg i januari 2022	Liselott Sörensen Ringi	2022-000016

Diarienummer: 2022-000011

Datum: 2023-01-05

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Anmälan till huvudman om kränkande behandling – december 2022.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Redovisning av anmälan om kränkande behandling. Förteckningen redovisar anmälningar gjorda under perioden 2022-12-01 till 2022-12-31.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-05.
Anmälan till huvudman om kränkande behandling – december 2022.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Akten

Statistik

► Kränkande Behandling Incident Munkedals Kommun

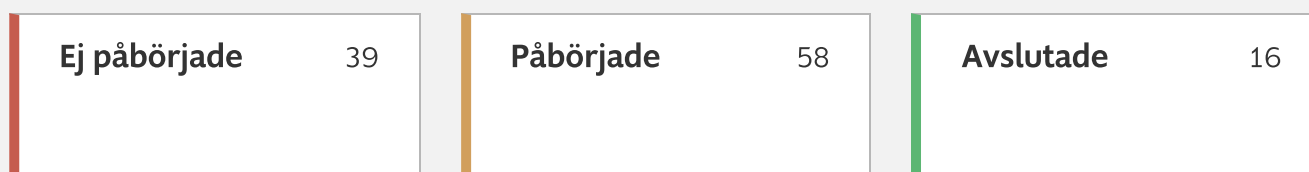
Munkedals Kommun Grundskola

Filter 2022-12-01 - 2022-12-31

113

ärenden

Nya: 26
Från tidigare: 87

Ej påbörjade = Antal ärenden med status "Anmälan inskickad" sista datumet i perioden.

Påbörjade = Antal ärenden med status "Utredning pågår", "Åtgärddar" eller "Uppföljning" sista datumet i perioden.

Avslutade = Antal ärenden som blivit godkända av enhet- och organisationsansvarig under vald period.

Ärenden som **begärts raderade**, eller som **är raderade** räknas inte med i statistiken.

Tänk på! Ej påbörjade, påbörjade och avslutade ärenden kan omfatta ärenden inskickade innan vald tidsperiod.

Avslutade ärenden

Ej kränkning

Antal avslutade ärenden: 16

Ej kränkning	62.5%	10
--------------	-------	----

Kränkning	37.5%	6
-----------	-------	---

Snabbutredning

Antal avslutade ärenden: 16

Snabbutredning	100%	16
----------------	------	----

Kön

Siffrorna avser pågående och avslutade ärenden

Utsatt

Hon	14.55%	8
Han	34.55%	19
Hen/Annat	3.64%	2
Vet ej	1.82%	1
Ej angivet	45.45%	25

Utsättare

Hon	3.39%	2
Han	52.54%	31
Ej angivet	44.07%	26

Hur och var

Siffrorna avser pågående och avslutade ärenden

Kategorier

Verbal	23.19%	16
Fysisk	21.74%	15
Diskriminering	10.14%	7
Psykosocial	8.7%	6
Trakasserier	2.9%	2
Sexuella trakasserier	4.35%	3
Text/bild	1.45%	1
Ej angivet	27.54%	19

Skolor

Bruksskolan	3.64%	2
Kunskapens Hus	1.82%	1
Munkedalsskolan	21.82%	12
Hedekas skola	3.64%	2
Kungsmarksskolan	16.36%	9
Centrumskolan Dingle	16.36%	9
Hällevadsholms skola	36.36%	20

Diarienummer: 2022-000140

Datum: 2023-01-05

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Anmälan till huvudman om elevs oroande frånvaro - december 2022.

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Ingen oroande frånvaro finns att anmäla.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-05.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Akten

Diarienummer: 2022-000013

Datum: 2023-01-09

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Anmälan till huvudman om elevs avstängning december 2022 - Frivilliga skolformen

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Inga avstängningar i den frivilliga skolformen finns att anmäla.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-09.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Akten

Diarienummer: 2022-000012

Datum: 2023-01-09

TJÄNSTESKRIVELSE

Sabina Trohne
Nämndsekreterare
Administrativa avdelningen

Anmälan till huvudman om elevs avstängning december 2022 - Grundskolan

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att notera informationen.

Sammanfattning

Redovisning av anmälningar om elevs avstängning i grundskolan. Förteckning redovisar avstängningar skedda under perioden 2022-12-01 till 2022-12-31.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-09.
Förteckning – Anmälan till huvudman om elevs avstängning, Grundskolan – december 2022.

Särskilda konsekvensbeskrivningar

Hållbar utveckling – Ekonomisk dimension

Inga ekonomiska konsekvenser.

Hållbar utveckling – Social dimension

Inga sociala konsekvenser.

Hållbar utveckling – Miljömässig dimension

Inga miljömässiga konsekvenser.

Barnkonventionen

Inga barnrättsliga konsekvenser.

Liselott Sörensen-Ringi
Förvaltningschef
Barn- och utbildningsförvaltningen

Beslutet skickas till:
Akten

ANMÄLANDatum
2022-12-01 - 2022-12-31**Barn och utbildningsförvaltningen****Anmälan till huvudman om elevs avstängning - Grundskolan**

Datum	Dok. ID	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Ansvarig	Diarienummer
2022-12-22	5778	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Anmälan till huvudman om elevs avstängning - Kungsmarksskolan	Liselott Sörensen Ringi	2022-000012
2022-12-22	5777	UPPR	Barn- och utbildningsförvaltningen	Anmälan till huvudman om elevs avstängning - Kungsmarksskolan	Liselott Sörensen Ringi	2022-000012